

BOTTYÁN JUDIT

EL-ELBESZÉLGETÉSEK

2022

BOTTYÁN JUDIT
(Mészáros Judit)
(1933-)

Budán lakott,
angol-magyar-történelem
szakos
tanárként a Toldy Ferenc
Gimnáziumban tanított
nyugdíjazásáig.

Jelenleg Szarvaskőn
él kutyáival
és macskáival.

Megjelent kötetei:

Bottyán Judit: Versek (2016)
Bottyán Judit versei (2017)
Bottyán Judit: Ante Mortem
(2018)
Bottyán Judit: Primavera (2019)
Bottyán Judit: Mesék (2020)

Hálás köszönetem:

*Zsuzsának,
Kárpátiné Ézsiás Editnek,
Terikének és Évikének*

Külön hálám:

*dr. Rékai Miklósnak,
(ugyanis test nélkül nehéz bármit is írni)*

BOTTYÁN JUDIT

EL-ELBESZÉLGETÉSEK

Kiadó: Mészáros Gyözőné, 2022
Könyvterv: Ott Zsuzsanna

2022

LORNA

A festő rozoga autójában pöfögött Erdély felé. Borús, elkeseredett kedve volt. Két képét visszautasították a kiállítás szervezői. Barátnője, – bár inkább volt barátnője –, Spanyolországba utazott, hogy „ihletet merítsen”. A festő már többször elgondolkozott azon, vajon milyen ihletre vágyik Emma, mitől és kitől mit is remél. Magányában búslakodva elfogadta barátja javaslatát, aki rokonait ajánlotta egy picike erdélyi faluban, valahol a nagy hegyek aljában. A festő arra gondolt, fest néhány ködbe vesző hegyet, sötét fenyvesekkel, amin majd átsugárzik az ámulat, a nosztalgia, némi honfibú. A sugárzásban még nem volt egész biztos, hogy azt hogyan keni a képre, de reménykedett.

Mire sok órás zötykölődés után megérkezett – hálaimát rebegeve, hogy az autó nem esett szét alatta –, hamar megtalálta vendéglátóit.

Szívélyes fogadtatás után a festő egy kerti bódében elhelyezte büdös festékeit, állványát. A háziak nem fintorogtak, ő sem a trágyadomb meg a disznóól osonkodó szagán.

Másnap kihurcolkodott a kert mögötti rétre, az erdő szélére.

- Napközben nyugodtan kint hagyhatja a holmit, nem piszkálja senki – nyugtatta meg házigazdája. Így aztán a festő elkezdte kenegetni első vásznát.

- Szép a kilátás a hegyekre – mormolta. Kékes-zöldes alappal kezdte. Egész jól haladt. Délben hazament ebédelni. Mikor három körül visszament, megdöbbenő kép fogadta: a tálcák leverve, gyümölcs sehol; állvány felborítva, festékek, ecsetek össze-vissza. A legfurcsább a kép volt: átlósan egy bíborszínű „árok” metszette. A festéket jó vastagon vitték föl s most félig megszáradva rücskösen kitüremkedett.

A festő állt bámuldozva, nem is tudta, hogyan kezdjen a rendcsináláshoz. Az erdőből hazafelé tartó erdész megállt mellette.

- Valószínűleg medve. Talán egy fiatal, hogy így összebo-

rogatott mindent. Bár – somolyodott el – festő medvét még sohasem láttam.

A festő morogva hazacipelte a holmiját. A tönkretett vásznat is. Ahogy a falnak támasztotta, jobban megnézte.

- Furcsa, de mégis van benne valami megkapó – állapította meg.

Pár napig a kertben festett kicsi akvarelleket. Hétvégén megérkezett Benő. Barátja legalább olyan nyűgösen rosszkedvű volt, mint a festő, csak ő már hosszú hónapok óta. Szerelme, múzsája, társa, Lorna autóbalesetben meghalt. („Szerintem inkább whiskytisben” – jegyezte meg ironikusan közös ismerősük.) Benő mindenestre az elfogyasztott alkoholra fogta. Ráhagyták. Vacsora után átvonultak a kocsmába, hogy elbeszélgessenek a helybeliekkel. Akibe belebotlottak egy elkámpicsorodott újságíró volt. Már öt éve mindig elküldik, hogy írjon valami érdekeset az aratásról, a termés-kilátásokról meg akármiről, amit ebben az uborkaszegzonban bele lehet tenni a lapba. A két idegen láttán erősen felvidult. Rögtön ismerkedni, faggatózni kezdett.

- És mit festett, mióta itt van? – kérdezte.

- Még csak pár akvarellt – szerénykedett a festő.

- De van egy nagyon jó, nonfiguratív festmény. De ezt nem ő, hanem egy medve-festőnk alkotta – bizonykodott Benő a harmadik feles után. Az újságíró meghökken.

- Hogy mondja? Medve-festőnk? Mit ért ez alatt? Medve? Vagy valami nagydarab festőnk, aki medvére emlékezteti?

Benő sejtelmesen mosolygott.

- Jöjjön, nézze meg.

Az újságíró megnézte, hümmögött. Később megírta a cikket: legalább érdekes volt. A festőnk kérdést függőben hagyta: gondoljon mindenki, amit akar.

Másnap a festő és Benő kivonultak az összes holmival, gyümölcsökkel. Elég messze, lesben gubbasztottak: lesték a medvét. Órákig.

Már feladni készültek, amikor megjelent a medve. Komótosan ballagott, egyenesen a gyümölcsöstálakhoz.

- A mozgása! Tiszta Lorna! – suttogta Benő.

- Úgy érted, hogy a lelke a medvébe költözött? – érdeklődött a festő tapintatosan.

- Á, dehogy! Csak inspirálja, befolyásolja.

A medve, miután megette a gyümölcsöt, körülnézett. Felborogatta a padot, széket, festékeket, aztán odanyúlt a cinóberhez, beletúrt és a kékes alapszín alá egy piros, nagy pacát nyomott. Aztán elsétált.

- Most! Most figyeld! Lorna most hat rá! – súgta Benő.

Benő el volt ragadtatva.

A festő csak hüledezett. De mióta Benő bedobta Lorna transzcendens működését, inkább hallgatott.

Harmadnap Benő biztatására egy halvány barna, okker alapot helyeztek ki. Erre két napot kellett várni. A festő halálosan unta, de Benő annyira szerette volna „látni Lornát munka közben”, hogy nem volt szíve felrúgni a dolgot. Erre az alapra a medve rikító sötétlilát választott és öt nagy pacát nyomott rá.

Benő elbűvölten csodálta.

- Lorna ízlése, stílusa! Teljesen!

A festő meredten bámulta. A medve a gyümölcsmagokat beleszórt a festékbe, amelyek a festékből kiálltak. Ezt a különleges technikát a művészek hosszasan elemezték, nagy csodálattal, de persze megfejteni e furcsa technikát nem tudták.

Lejárt az idő s mindketten hazautaztak. Benő követelésére a festő vitte a képeket is az autóban. Gondolta, majd kegyeleti indítástól átadja Benőnek, mint Lorna műveit. Pár nap múlva egyik újságíró ismerőse felhívta:

- Mondd, Te voltál abban az erdélyi faluban a medve-festőnővel?

A festő hebegni kezdett.

- Nézd, tulajdonképpen ... azaz... hogy is mondjam...

- Ne szólj semmit, értem én. A hölgy meg akarja őrizni az inkognitóját. De majd én kiderítem. Itt vannak a festmények?

- Ami azt illeti itt vannak, de...

- Láthatom? – vágott közbe az író.

A festő teljesen meg volt kavarodva. Hogy magyarázza el Benőt, Lorna lelkét meg a medvét? És semmiképp sem akarta, hogy Benőt bolondnak nézzék.

- Hát igen, valójában igen – motyogta.

Másnap délelőtt az újságíró megjelent, fotóssal! A festő a képeket a falhoz támasztotta. A nap besütött, a színek égtek. A fotós egyiket a másik után számtalanszor levette, az újságíró lelkendezett. A festő csak állt, hallgatott. Atyaúristen! Mi lesz ebből?

- Megértem, – tapintatoskodott az író – de talán legalább egy keresztnevet, mégis.

A festő behunyta a szemét és elrebegette:

- Lorna

Az újságíró hálás köszönetek közepette távozott és ragyogó cikket írt. Méltatta a kompozíciót, a színhasználat eredetiségét, a mély mondanivalót, amely árad a képekből, az alkotó egyéniségét, impresszív mondanivalóját. A cikk sikerét fokozta a festőnő titokzatos személye.

Pár hét múlva egy külföldi galéria jelentkezett: a legelső képet akarták. Híresek voltak arról, hogy kezdő művészek művét aránylag olcsón megveszik, majd, amikor sikeres és felkapott, busás haszonnal adják el. A festő elájult a felkínált összegtől, majd összeszedte magát és megfelelő üzleti tárgyalás után eladta. A galéria azonnal kiállította: Ismeretlen festő/Lorna: Öntudatra ébredés – címmel.

Különböző cikkek, kritikák jelentek meg: csupa ámulat és dicséret. „Ahogyan a vörös vonal belehasít a szürke kékségbe, a lélek mélyébe, igen, ez az, az igazi öntudatra ébredés.”

A „Hajnal”-t egy magángyűjtő vette meg, biztosítva a festőt, hogy további Lorna képekre is vevő. A harmadikat, a szikrázó

lilát megvették és azonnal egy kiállítás favoritja lett.

- „Iszonyat”. Találó cím – mormogta egy műítész, elnézve a lila pacnikat. Társa, aki nem tudta, ez sima vagy esetleg ironikus megjegyzés volt, próbálkozott:

- Mintha kezek lennének.

Az újságíró hosszas töprengés, nyomozás után felkeresett egy festőnőt, aki megjelenésében, mozgásában emlékeztette egy medvére. Miután körbe hízelegte, könyörögve kérte, ugyan árulja el, ő-e Lorna. A nő határozottan tagadta, de olyan titokzatos mosoly kíséretében, hogy az újságíró biztosra vette: hazudik.

Egyik este Benő beállított a festőhöz.

- Köszönöm – mondta megilletődve –, hogy ilyen sikerhez juttattad Lornát.

A festő hallgatott. Józanabb perceiben rettegett a lebukástól, amikor azonban sok nullás bankszámlája jutott eszébe, igen elégedett volt.

Néha még az is eszébe jutott, hogy a következő nyáron ismét elmegy Erdélybe festeni. Végére is a Lorna gyűjteményt bővíteni kell, feltéve persze, ha a medve is úgy gondolja.

GÁBOR BÁTÝÁM

Ágnes a szomszéd szobából figyelte őket. Isti, a férje meg a két gyerek: Pintyőke és Robi a szőnyegen ültek és nagy buzgalommal szereltek össze valamilyen Lego szerkentyűt.

- Ide rakd Robi – segítette Pintyő a 8 éves bölcsességével.

Robi, aki csak négy volt, kis ujjaival babrált.

- Jól van, majd megy jobban is – biztatta Isti Robit. – Én sem voltam elsőre ügyes, aztán beletanultam.

- Miért? Gábor bátyád ügyesebb volt?

- Talán – sóhajtott Isti – De igyekezzünk, hogy ebédig kész legyen, mert utána más dolgom van.

Gábor bátyja. Régen nem emlegette Isti, Ágnes meg nem kérdezte. Amióta nem jött el az esküvőjükre, magában erősen neheztelt rá. Pedig Istinek senki más rokona sincs. Szülei meghaltak a szörnyű buszbalesetben, ami a faluban történt: a távolsági busz felroham a járdára, bele egy házba majd felborult. Sok halott. Isti kollégiumban lakott, úgy tanult. A polgármester, apja katonabajtársa segítette a fiút: a ház, föld eladását lebonyolította s a pénz fedezte Isti költségeit, amíg tanult. Soha nem mentek el a távoli, kétutcás faluba. Isti még halottak napján sem. Mikor rákérdezett, azt mondta, neki közelebb vannak a szülei, mikor rájuk gondol, mintha a sírjukat nézné. Így mindig élő alakjukra gondol, a sír meg elriasztja.

Ágnes boldog elégedettséggel nézte a játszókat. Igen, Isti nagyon kedves, szerető apa volt és ez megmaradt az évek során. Együtt vészelték át a gyerekek kamaszkorát, a drog és internet veszélyeket. Gábor bátyja ritkán került szóba.

- Szoktál vele beszélgetni? – kérdezte egyszer Ágnes.

- Szoktam, de ritkán. Nem érek rá. Nem hagyhatom abba a munkát.

Ágnes furcsállotta.

- De talán csak eljön egyszer?

- Meglehet.

Ugyanezt kérdezte évekkel később is Pintyőke esküvőjekor és ugyan ilyen választ kapott. Pedig Gábor báty gyakran és váratlanul felemlegetődött. Amikor a hegyekben túráztak és a kilátóból csodálták a táját, Isti váratlanul megjegyezte:

- Hogy örülne Gábor bátyám, ha látná.

Máskor meg:

- Na, Gábor bátyám ezt biztos másképp csinálta volna.

Csordogáltak az évek: Pintyő informatikusként dolgozott és iker fiacskáival küszködött, mikor rajcsúroztak, azaz mindig. Robinak jó állása volt építészként egy külföldi cégnél. Ágnes nagyon elégedett volt a dolgok állásával addig a rettenetes napig, míg egy bedrogozott sofőr bele nem hajtott a pirosba. Több sérült, halott. Hiába fogta el azonnal a rendőrség a többi autós segítségével, - mert menekülni próbált, - ez nem adhatta vissza Isti, aki olyan szerencsétlenül esett el, hogy betört a koponyája és azonnal meghalt. Az elkövető börtönbüntetése ezen nem segített.

Ágnes, némileg magához térve az első napok dermedt kábulatából, nekilátott elrendezni a dolgokat. Gábor bátyát értesíteni kell feltétlenül. De hiába nézte át az összes iratot, névjegyzéket, nyomát se lelte. Megtalálta viszont a szülők sírjának éves gondozásáért fizetett elismervényt. Eközben várta a hamvakat: csaknem két hete volt erre. El kellett döntenie: temetés hol, mikor. Ágnes irtózott a várható temetés gondolatától is. Valahogy úgy érezte, Isti halála kettőjük magánügye. A sok ismerős és ismeretlen, a gyászszertartás... Hirtelen az jutott eszébe: mi lenne, ha az urnát a szülők sírjába temetné? Úgyis el akart menni abba a faluba, - hátha megtud valamit a szomszédoktól Gáborról. A gyerekek egyetértettek: egyikük sem járt temetőbe. Ágnes szülei még éltek, ha távoli is volt a falu és ritkán találkoztak.

- Apu mindig itt van velem a szívemben - mondta Pintyő könnyek közt (aki közben kénytelen volt visszatérni hivatalos Emma nevéhez.)

Ágnes kibogarászta, hogyan jut el a faluba: vonat, átszállás, távolsági busz. Egész napos program. Kénytelen lesz ott megszállni. Persze ügyis maradnia kell, míg elintézi az urna eltemetését. Mikor aláírta a megfelelő iratokat és kézhez kapta az urnát, neki

készült az útra. Egy sporttáskában némi váltás ruha, egy kis palack víz meg egy szendvics, no meg az urna. Hosszas zötykölődés után késő délután érkezett a falucskába. Két - három utca, apró templom - nem volt nehéz megtalálni a temetőt.

- Előbb megnézem, aztán szállást kérek. Az ügyeket úgy is holnap reggel tudom intézni - sorolta Ágnes, miközben a kis régi, házak mellett baktatott. Csend volt, virágillatok, madárfészek, kutyaugatás. Békeség.

A temető nem volt nagy. Fák, itt-ott bokrok, gondozott sírok, virágok. Ágnes sorra olvasta le a neveket. Egyszer csak megtalálta Szabó István, Szabó Istvánné Kovács Rozál. Évszámok. És a kereszt tövében egy kicsi fehér márványtáblácska: Kisfiunk, Gáborka. Élt 2 évet.

- Oh, Istenem - mondta Ágnes és könnybe lábadt a szeme - Hát te vagy Isti Gábor bátyja.

AU REVOIR

A kétágyas kórházi szobában egyre sötétedett. Csak az egyik ágyon feküdtek, a másik még üres volt. Klári hanyatt feküdt és az ablakot bámulta, ahonnan már nem jött be fény, csak a szélben táncoló faágak változó alakja látszott. Nagyon halkán és óvatosan nyílt az ajtó és egy harminc körüli nő jött be.

- Bocsánat. Jó estét - mormogta, mikor látta, hogy Klári ébren van. - Sajnálom, de nem tudtam előtt ideérni.

- Nincs még késő - mosolyodott el Klári. Csak itt a kórházban ilyenkor már minden elcsendesül. Hajnalban meg már ötkor nekiindul mindenki.

- Messzebből jövök, nem a városból és előtte még el kellett intéznom dolgokat. Kovácsné vagyok, Rozi. – mondta és Klárihoz lépett.

- Nagyné, Klári – mutatkozott be Klári. – Bújjon ágyba, biztos jó fáradt.

Mire a nővér bejött, Rozi már ágyban volt. Pár szót beszélgettek, aztán a nővér kiment és újra csönd lett. Nagysokára Rozi megszólalt.

- Miért van itt? Beteg?

- Kivizsgálás. Évek óta szeretnénk gyereket, de eddig nem sikerült. Hát maga?

Rozi sokáig nem válaszolt. Aztán nagyon halkán eluttogta:

- Abortusz.

Megint sokáig hallgattak. Aztán Klári megkérdezte:

- Muszáj? Vagy nem akarja a gyereket?

- Nem olyan egyszerű. Szeretném, csak hát...

Klári felkönyökölt az ágyban és várakozóan nézett rá.

Rozi nagyot sóhajtott és belekezdett.

- Még a háború végén történt. Édesapa 41-ben meghalt a fronton. Anyu elment dolgozni, hogy meg tudjunk élni. Iskola nem volt. Lacival gyerekkorunk óta ismertük egymást, együtt játszottunk, egy iskolába jártunk. Ő két osztállyal fölöttem. Abban a rettenetes őszben, télben mindennap együtt voltunk: sétáltunk, olvastunk, társasjátékoztunk, és együtt féltünk, de rettentesen. A front egyre közeledett. A távoli moraj már jól hallatszott. Bombáztak. Dübörögtek a magasban a repülő. Aztán a gyerekes játszadobásból fuldokló, szenvedélyes szerelem lett. Valahogy egymásban kerestük a menedéket a szörnyűségek elől. „Csak egy nap a világ” – szölt a sláger és úgy is éreztük. Kihirdették, hogy viszik a leventéket. Nem tudtuk hova. Frontra? Rettenetes hírek keringtek, hozták a menekülő, frontról jövők. Mi egymás karjában feküdtünk, én sírtam, Laci vigasztalt:

- Ne sírj Rozálkám, biztos hamarosan visszajövök.

De ő is borzasztóan félt. És el is vitték őket, mind, az összes fiatal fiút a faluból. Az oroszok bejövetelét egy krumplis veremben töltöttem. Hetekig nem mertem bemenni a faluba. Később kiderült, hogy várandós vagyok. Édesanya csak annyit kérdezett: Laci?

Én meg csak bólogattam, potyogó könnyeim között. Eladtuk a házat, földet – édesapa meghalt, úgyse volt ki művelje – és nagymamához költöztünk. Bejelentkezésnél hivatalosan Kovács Lászlóné lettem, - elfogadták, hogy menekülés közben elvesztek az iratok. Megszületett a lányom Anna, de mi Pankának hívjuk. Anya dolgozott, én tanultam és esetenként dolgoztam. Nagy Pankát nevelte meg dédelgette. Mikor agronómus lettem, állást kaptam egy állami gazdaságban. Pankával odaköltöztünk a szolgálati lakásba. Anyu Nagyival maradt. Egyszer egy csoport jött tapasztalatcserére és köztük volt Tóth Berci, a régi falumból, ő is osztálytárs volt. A hivatalos látogatás után eljött hozzám. Nagyon tapintatos volt. Örvendezett Pankának: „mintha téged látnálak 17 évesen”

A kávécsésze fölött huncutul rám hunyorított:

- Tudok ám hírt Laciról.

Megállt a szívverésem, kapkodtam a levegőt.

- Írt egy pár sort Párizsból. Majd válaszolok neki és megírom, milyen szép lánya van. Így aztán nekem is tudott Laci írni. Pár hónap múlva megírta, hogy meglátogat.

Vonattal jött, mert utál repülni („Nekem a repülő a háború” – mondta később) Nekem dolgozni kellett, Panka utazott fel és várta a Keletiben. Laci leszállt és elindult Panka felé.

- Rozálkám, Rozálkám!

Panka nevetve futott felé: „Az anyu! Én Panka vagyok!”

Laci kicsit meghökkent, de összeszedte magát.

- Szóval Te vagy a lányom! – és magához ölelte Pankát.

Panka ragyogott a boldogságtól. Végre van apuja! Berci kölcsön adta az autóját és abban feszítettek haza. A faluban mindenki

örvendezett, hogy hazatalált Kovácsné férje. Boldog napok következtek. Panka ide-oda autókázott az apjával, még nem volt iskola, augusztus vége felé járt. Nekem dolgozni kellett, augusztus erősen dologidő. Esténként sokat beszélgettünk: két felnőtt igyekszik megismerni, mi maradt fiatalkori énjükből.

Laci francia állampolgár. Háború után beállt az idegenlégióba. Mikor leszerelt, Pierre nevű bajtársával nyitottak egy kis régiség boltot.

- Tudod, Rozálka, van ott minden: műtárgyak, bóvli emléktárgyak, régi könyvek. Hagyatékból, árverésekből, Pierre vidéki „vadász” útjaiból – kinek, mi tetszik. Sok turista elbogarászik a boltban. A nyár a legjobb, a január-február rémes. Nincs nagy jövedelmünk, de kicsit félre is tudunk tenni. Pierre nős, két gyerekkel.

- Nem, én nem vagyok nős. Vannak barátaim, ismerőseim, néha hosszabb-rövidebb ideig, talán kicsit bensőségesebb, - de valójában egyedül élek. Igazából valahogy mindenki idegen egy ponton túl. Úgy a felszínen ez nem látszik, mégis úgy érzem.

Elmeséltem a főiskolai éveket, meg az itteni munkámat.

- A faluban árgus szemekkel figyelik az agronomusnőt. (Persze másokat is!) Sokuknak ez a legfőbb foglalatosságuk, hogy kifigyeljék a kapcsolatokat. Nagyon elővigyázatosnak kell lenni, ha nem akarod, hogy a falu szájára vegyen. Igaz, kommandáltak már nekem férjet: egy özvegyembert három gyerekkel, meg egy 60 körüli agglegényt, de hát ezekből nem lett semmi.

Így ismerkedtünk meg egymás életével. Aztán Panka iskolai táborba ment egy hétre és az első este, mikor csak ketten voltunk, Laci bejött hozzám este. Hát olyan is volt, mint régen, meg nem is. Laci férfi volt, nem a pirulós kiskamasz. Gyengéd, de határozott. Valahogy az az őszinte szenvedély, mindent elborító féktelen vágy hiányzott. Én is másmilyen lettem. A fiatal lány még

gyerekes gömbölyűségei helyett izmos, a sok munkában megkeményedett, szikárabb testtel. Sok sivár év után mohó és szenvedélyes – és szerelmes voltam. A jövőről nem beszélünk, csak az utolsó este.

- Jövő héten elutazom – sóhajtotta Laci a sötétben, ahogy ott feküdtünk egymás mellett.

- Nem maradhatok tovább, mert Pierre egyedül viszi az üzletet és nincs is több pénzem a maradásra. Nem tudom megmondani, mikor jövök haza megint. Talán kicsit jobb is, hogy elmegyek. Valahogy még bele kell tanulnom az apaságba. Tudod Rozálka, mikor az elmúlt hetekben Pankával barangoltunk, ami nagyon nagyon jó volt, Panka az apját látta bennem, úgy is viselkedett. De én folyton csak a régi Rozálkám éreztem. Az eszem persze tudja, hogy te vagy Rozálka, ő meg Panka, de mikor vele vagyok, mást érzek. Az emlékkép, amit rólad magamban őriztem, nem változott. Az nem öregedett. És Panka pont olyan, mint te voltál – akkor.

Panka lelkesen jött meg a táborból, de nagyon elszontyolodott, mikor megtudta, pár nap múlva elutazik az apja.

- De ugye jössz megint? Hamarosan!

Mindketten kikísértük a Keletibe. Visszaúton bizony együtt szipogtunk. Aztán Panka elkezdett iskolába járni, én meg egyszer csak rájöttem, hogy várandós vagyok.

Hallgattak. Majd Klári halkán megkérdezte:

- És most így döntött?

- Igen. Azaz nem egészen. Annyira szeretném megtartani. De nagyon nehéz egyedül a kisbabával. Aztán meg Laci nem tudja. Ugyanakkor viszolygok még a gondolatától is, hogy esetleg, ha elmondom neki, úgy érezze, ezzel zsarolom, hazatérésre akarom kényszeríteni. Amióta tudom, egyfolytában ezen tépelődöm. Valahogy sohasem tudom véglegesen eldönteni. Ha arra

gondolok, hogy Laci kicsi kölykét tarthatom a karomban, előnt a boldogság. Azután seregestől jönnek a nehézségeket taglaló gondolatok.

- Biztos nagy öröm lenne a kisbaba! Látja én mennyire szeretném...

Sóhajtottak mindketten.

- Nagyon remélem, hogy sikerül megoldaniuk és hamarosan örülni fog a babájának – mondta Rozi együttérzően.

Elcsendesedtek, lassan elaludtak mindketten saját problémájukon rágódva.

A reggeli motozások, edénycsörömpölések zaja behallatszott a szobába. Klári pislogva, lassan tért magához. Átnézett a másik ágyra. Üres volt. Klári nézte a félrehajtott takarót és elmosolyodott.

- A májusi gyerekek mind szerencsések – gondolta magában elégedetten.

VELED

Tudod-e Ancikám, milyen jeles nap lesz jövő héten? – kérdezte Bandi a feleségétől. Anci elmosolyodott magában, de nagy komolyan azt válaszolta:

- Sejtlemem sincs Bandikám.

- Az 50.házassági évfordulónk. Ezt meg kell ünnepelnünk!

- Hogy kibírtuk egymással ennyi éven át? – incselkedett Anci.

- Arra gondoltam, hogy elmehetnénk most az egyszer va-

lami elegáns, menő étterembe.

Ancinak végigfutott a gondolata a ruhatárán. Oh, Istenem! Mind régi, kicsit kopott és ANNYIRA idejétmúlt. Eszébe jutott, hogy fiatal lányként titokban mennyire kinevették az öreg hölgyeket, mulatságos kalapjukban, ódivatú ruháikban. Hát őrajta ne nevesen senki!

- Melyikre gondoltál?

- A „Fenyőfá”-ra. Nincs messze és jó híre van.

- Sok minden megváltozott amióta mi arra jártunk. Jómúltkorában megnéztem a kitett étlapot a bejáratnál. Elsősorban a felét nem értettem. Mindenféle francia kifejezés. Volt néhány fotó is: nagy négyszögletes tányér közepén valami színes építmény és hiába láttam, nem tudtam megfejtetni, mi az. Na és az árak! Horribilis.

- Egyszer talán megengedhetjük.

- És majd az elegáns pincér kioktat, mi is van az étlapon – méltatlankodott Anci.

Magában elképzelte Bandit a gála öltönyében, ami évek óta nem volt rajta, amiről golyószóróként pattognának le a zakó gombjai. A nadrágot sem tudná begombolni a pocakján és az alsónadrág sikkesen kilógna.

- Jobb lenne, ha inkább én főznék egy ünnepi vacsorát s megterítenénk a metszett poharakkal, gyertyával, virággal.

Bandi eltöprengett. Talán Ancinak igaza van. Így megspórolhatják azt az alig rejtett, szánakozó lenézést, ahogyan néha a fiatalok lekezelően rájuk pillantanak. Bandi szeretett volna jól beolvasni nekik, de józan esze visszatartotta. Valahogy tudomásul kell venni, hogy öreg, sok modern dologhoz nem ért, na és ha odáig fajulna a dolog, csattanós pofont sem tudna lekeverni. Ha viszont őt ütik meg... Elszállna, mint egy falevél.

Így aztán a jeles napon otthon üldögéltek a gyertyafény mellett, kortyolgatva a finom bort, amit Zsuzsi lányuk hozott. Zsuzsiék fél órás busz útra laktak, a gyerekek (gyerekek? közel a negyvenhez!) közül ő jött leggyakrabban. Miklós fiuk is megemlékezett: remek ajándékkosarat küldetett. Bandi is illatos virágokkal kedveskedett: kicsit meghatódva, könnytől pislogó szemmel, szerelmes szavakat motyogva adta át Ancinak.

A kellemes este hangulata még napokig velük maradt. Estéknént, mikor a nagy duplaágyban ébren feküdtek a régimódi hálószobában, felemlegették a virágokat, az ajándékkosár finomságait, a gyerekek kedves megemlékezését.

Az egyik reggel a Nap már besütött az ablakon, Anci kijelentette:

- Ne lustálkodjunk, Bandi! Keljünk fel és sétáljunk egyet a tóparton, amíg szép az idő.

Ezzel Anci kikelt az ágyból, aztán váratlanul összeesett. Bandi felkiáltott és megkerülve az ágyat, odasietett. Anci feküdt a földön, nem mozdult, hiába szólongatta, simogatta az arcát. Bandi hívta a mentőket. Leült nagy nehezen a földre, simogatta Anci arcát, kezét. Nem lélegzett, a pulzusát sem érezte. Megjöttek a mentők. Egy idő múlva elmentek. És aztán jöttek mások és elvitték Ancit.

Jöttek a gyerekek, unokák is. Ügyintézés. Bandi úgy érezte, mindez nem a valóságban történik, ő meg nincs egészen magánál. Már egyedül volt, amikor három hét múlva átvette az urnát. Hazavitte, letette az asztalra és leült vele szemben.

- Ez nem te vagy Anci...- suttopta. Ez nem lehetsz te.

Egy idő múlva már hangosan beszélt, észre is vette, de nem zavarta.

- Akárhogyis, ez maradt Anciból, por és hamu – mondta a józan énje.

- Nem! – vitatkozott egy új, irracionális énje saját magá-

val. – Nem! Anci itt van velem. Érzem!

- Mit érzel?

- Anci lényét. Itt van velem, csak nem látom. De érzem. Nem hagyhatott el! Nem hagyhatott egyedül! Mindig együtt voltunk.

- És az urna?

- Az a valóság. Hogy ennyi maradt Anciból. Másnak. De nem nekem. Én érzem, hogy velem van! Az urna... hát az olyan, mint egy ruha. Rajta van, de nem ő.

Így vitatkozott két énje jó darabig. Lefekvéskor Bandi tétován bámulta az urnát: itt hagyja vagy bevigye a hálószobába.

- Magaddal viszed az ágyba? – kérdezte gúnyosan a racionális.

- Mindegy, hogy a hideg ágyneműt érintem meg, vagy az urnát, mikor szokás szerint átnyúlok félálomban. Megérintem Anci meleg vállát, néha megsimogatom az arcát- dacoskodott Bandi. Megfogta az urnát, bement és letette Anci ágyába.

- Tudom, hogy teljesen értelmetlen. Akkor is, érzem, hogy Anci velem van és ha ez az urna a jelképe, hát legyen. – mormogta megbántva.

És lassan kialakult egy új életforma. Reggel hangosan köszönt Ancinak. Majd megbeszélték a napi programot. Ebéd után – vendéglőből szállították naponta – az étel minőségét. Este meg a tv-n látottakat.

- Rendben van – mondta Bandi racionális énjének. – Elfogadom. Lehet, hogy mások számára úgy tűnik, megbolondultam. De nekem ez a normális. Hiszen Anci velem van, hát hogyan beszélnek hozzá!

A gyerekek többször meglátogatták és kicsit meglepődve tapasztalták, hogy apjuk elég derűsen éli meg a gyász hónapjait. A rövid látogatások során Bandi nem beszélt Ancival, az urnát pedig a könyvespolc hátsó sorába tette ilyenkor, meg ha esetleg látogató jött.

- Itt mindent hallasz Ancikám. Majd ha elmentek, megbeszéljük – mondta az urnának, amikor a könyvespolcra rakta. Bandi egyedül ünnepelte a 75. születésnapját. A vacsoraasztalon gyertya égett s szelíd fényében Bandi kedvenc borukat kortyolgatta.

- Jól elvagyunk így együtt, igaz, Ancikám? Mindig öröm volt nekem együtt lenni veled.

Bandi lehunytt pillái közül a szoba félhomályába nézett s mintha Anci állt volna az ablak mellett.

- Bandikám, nekem is öröm volt a sok év, amit együtt töltöttem veled. – hallotta Bandi Anci mosolygós hangját.

A BEFŐTT

Laura kivett egy szabadnapot a háromnapos ünnep mellé és leutazott az édesanyjához. Nyolcvan felé közeledett az anyja és ugyan lelassult, de jól ellátta magát. Valójában azt sem érezte terhesnek, hogy egyedül él. A segítség azért jól jött és Laura az első napot olyan feladatokkal töltötte, mint ablak, ajtó mosás.

A második nap este, kicsit fáradtan, de elégedetten üldögéltek a búcsúzó nap apadó fényénél a teraszon. Aztán Laura váratlanul megtörte a csendet.

- Te Anyu, tulajdonképpen miért nem lettem én Takács Pista felesége?

Anyu hamiskásan elmosolyodott:

- Először is sohasem kérte meg a kezéd. Másodszor meg a befőtt miatt.

- A befőtt miatt???

- Tudod, Laura, akkor már évek óta ismerted Pistát. Gyakran kirándultatok együtt a többiekkel, de Pistával voltál először az Operában.

- Igen, a Pillangókisasszony... Laura elmélázott. 14 éves volt mikor vendégségbe mentek szüleivel és ott találkoztak először. A regényekben van olyasmi, hogy szerelem első látásra, de talán néha a valóságban is. Akárhogy is, Laura akkor és azóta is érzi a megfoghatatlan, későbbiekben értelmetlen vonzalmat, ami nem múlt el az évtizedek során sem.

- Abban az évben érettségiztél, amikor Pista moziba hívott, de úgy, hogy az édesanyja is ott lesz. Te persze vidáman ragyogtál és nem is sejtetted ennek jelentőségét. De én gyanakodtam. Nem ok nélkül. Pár hét múlva Pista megkérdezte, meglátogathat-e az édesanyja, ha úgyis bejön a városba. Valahol az Isten háta mögött laktak egy kertes házban. Mellesleg mi ősbudaiak is azt mondjuk: „holnap be kell mennem a városba” – ami Pestet jelenti. Így aztán egyik délután megjelentek: Pista és a mamája. Ti elmentetek sétálni, én megkínáltam kávéval és rétesel. Itt kezdődött.

- Finom ez a rétes. Te sütötted? – kérdezte. Nyeltem egyet, hazudjak-e.

- Nem, sajnos nem. A munkahelyem mellett van egy rétesbolt, ott vettem.

- Én gyakran sütök ezt azt. Mákos-meggyes, káposztás, almás-diós rétest is.

- Sajnos 6 után érek haza, akkor már nem kezdek bele. Hétvégén meg egyenesbe hozom a háztartást, vasárnap gyakran kirándulunk.

- Akkor Laura nem is tud sütni. Hát főzni?

- Hát apróságokat tud, úgy ahogy.

Pista mamája, Janka elmerengett a hallottakon, miközben élvezettel harapdálta a rétest. Hirtelen lehajolt és a nagy retikülből egy üveg befőttet húzott elő.

- Hoztam egy kis kószolót. Tudod a kertben sok minden megterem, én meg elrakom télire. Látnod kellene a kamrámat. Minden polc tele. Befőttek, lekvárok, szörpök, savanyúságok, aszalt gyümölcsök. Egész télen rájárunk.

Ezek után nagy csönd következett. Itt kellett volna előadnom, milyen ékességekkel dicsekszik az én kamrámat, de az bizony picike volt és elég üres. Így csak szelíden mosolyogtam és bámultam a semmibe.

- Hát akkor a lányodnak lesz mit tanulnia – summázta Janka. - Ha túl lesz az érettségien, nekiláthat.

- Laura egyetemre akar menni. Jól tanul és vegyész-mérnök akar lenni.

- Minek egy lánynak egyetemre menni? Az még négy-öt év.

- De akkor is még csak 23-24 éves lesz. Nem késett le semmiről.

- Az a jó, ha fiatalon házasodnak, aztán sorra jönnek az unokák.

Mindketten elhallgattunk. Egyszerűen nem volt mit tárgyalni ezen. Te persze nagy vidáman megjöttél a sétából, boldogan, hogy Pistával lehettél. Sejtelmed sem volt, hogy mi egy kútba esett házasság romjai fölött merengünk. Pista befejezte az egyetemet és vidékre került gyakorlatra. Hamarosan megnősült. Ahogy hallottam, egy ottani lányt vett el.

Laura bólogatott.

- Találkoztam velük egy koncerten. Én egyedül voltam. A feleség jó fejfel alacsonyabb és 15 kiloval több nálam. Úgy csimpszkodott Pista karjába, mintha az rögtön el akarna szaladni. Egymásra néztünk Pistával – igen, a régi tűz és vágy. Hamar elköszöntem.

- Még mindig fáj?

- Azt hiszem, igen.

- Laura drágám, nem hiszem, hogy jó házasság lett volna. Abban a házasságban a mama uralkodott és irányított volna. Annyira más elvárásokkal, elképzelésekkel, mint a te elgondolásaid. Pista meg vergődött volna kettőtök közt és ez előbb-utóbb megmérgezte volna a ti szerelmeteket is. És nyugtasd meg magad: nem te döntöttél rosszul, hiszen Pista meg sem kérte a kezdet. No, csak nem potyogtatsz könnyeket 30 év távlatából!

- Butaság, tudom – szipogta Laura. Majd nagysokára:

- Aztán mondd Anyu, a befőtt azért finom volt?

SZAGOK

„Lehet, hogy mások a majmoktól származnak, de én biztos a kutyáktól.” – mondogatta néha kesernyésen Sándor. Akik hallották, valamilyen vicces megjegyzésnek gondolták és mélyebb értelméig sohasem jutottak el. Sándor meg nem beszélt arról, ami átok vagy áldás volt az életében. Kiskorától kezdve nagyon intenzíven érezte az illatokat, szagokat. Olyanokat is, amelyeket mások észre sem vettek. Emlékszik rá, hogy ifjú házasként sétálgattak egy kertvárosi részen s ő hirtelen megtorpant és azt mondta:

- Zsuzska néni süteménye!

A felesége rábámult és értetlenül mormogta:

- Hogy jön ez ide?

Sándor ugyan megpróbálta elmagyarázni furcsa adottságát, de nem sok sikerrel. Azt például, hogy számára a metró utazás egy nyári nap mennyire kimerítő, sőt gyakran gyötrelmes. Mert ott

a szagok, legtöbbször nem is kellemesek, végeláthatatlanul áradtak, ő meg észlelte, ha tetszett, ha nem. Gyakran gondolt arra, hogy szegény kutyák mennyit szenvedhetnek a sok, számukra nem kellemes szagoktól. Senki a kutyát még meg nem kérdezte, a gazdi melyik dezodorja szimpatikus számára.

Elgondolkodott már azon is, vajon az orvosoknak miért nem tanítják, hogy a betegségekkel megváltozik a normális testszag. Persze ehhez ismernie kellene az egyén szagát. Látta maga előtt, ahogy az orvos azt mondja:

- Vetközzön le, asszonyom, hadd szagoljam meg!
Magában jót mulatott azon a képtelen ötleten, hogy az orvos megszagolja a száját, a leheletét meg a testét (a fenekét? mint az ismerkedő kutyák?). Persze a szaglás képességét tanítani nem lehet, legfeljebb utalni rá. Hiszen szavak is csak kölcsönözve az íz területéről: édes vagy savanyú szag, stb., de bizony a sok száz változatot le sem lehet írni.

Sok furcsa helyzetbe került emiatt Sándor. Felesége nem értette, miért nem barátkoznak a Szegő házaspárral. Sándor eltöprengett, mit szólna a felesége, ha azt mondaná: Nem bírom a szagukat. Pedig ez volt a valóság. Mindketten erősen dohányoztak és sok különböző dezodort, kölnit, arcszeszt használtak. No hát ennek a keveréke gyomorfogató volt számára. A felesége meg észre sem vette. Az a nagyon csinos, sőt szexis kolléganője a munkahelyén sem tudta megérteni, hogy számos (csábos) invitálása munka utáni kávézásra, közös munkaebédre, miért talál visszautasításra. Sándor vergődött a vonzalom (mert tetszett neki a nő) és az elborzadás között: a nőnek ázott gyapjúsága volt, agresszív parfümmel vegyítve. Soha annyiszor nem kellett a gyerekért iskolába mennie, régi osztálytárrsal Amerikából találkoznia, mint abban a periódusban, amikor a nő igen rámenősen „rászállt”. No

de mégis, mondhatta volna:

- Drágám, rosszul vagyok a szagodtól.

Sándor ott ült az ágya szélén, mind a 75 év terhével a nyakában, egyedül. Felesége már 10 éve meghalt. Aninak jól ismerte a barátságos szagát, ahogy a hajnali félhomályban felé fordult és a karjába bújt. És ismerte a beteg szagát is, hónapokon át. Most, ahogy ott ült, mielőtt még a fürdőszobába ment, azon töprengett, hogy változik a szaga. Kevés ember ismeri fel saját szagát, ő igen. És most úgy érezte, változik. Vajon valamilyen betegség kezdete? Talán nem. Keserűen arra jutott: ez valahogy az öregség szaga. Nehezen meghatározható -, mint a szagok általában -. Nem agresszív, nem is undorító, csak más, mint egy fiatal, élet-erős test kipárolgása. Végső soron – merengett Sándor – , valójában mindene lassan megváltozott. Az alakja, a bőre, a kiválasztás és működése. Minden működik még, de lassabban, meg akadozva. Sándor sóhajtott egyet és megszimatoalta magát.

- Aha, szóval ez az új szagom – dűnnyögte. Rászánta magát a felállásra, hogy elmenjen a fürdőszobába. Ott aztán – az ősi szokásnak megfelelően – elrejtse a szagát a különböző dezodorok, tusfürdők segítségével.

- Ahogy kutyaőseim is tették – mondta magában, mikor illatosan kijött, hogy majd más, rejtett szagú egyénekkal találkozson – , ahogy illik.

HALOTTI TOR

A férfi a napsütés csíkját nézte a szőnyegen.

- Mint egy napóra – gondolta – Most 7 körül járhat.

Hallotta Marcsi, a lánya neszezését a szomszéd szobából. Hiába, fel kell kelni. Félre húzta a takarót. Rábámult két pipaszár lábára.

- Minden nap újra meg kell ismerkednem a saját testemmel. Az elvékonyult lábak... hová lett az izom, az erő? Akárcsak a kezeim. Érpókhálós, a bőr rátapad, semmi vashajlító erő...

Felült, az ágy szélére húzódott, a lábait bedugta a papucsba. Ekkor nyílt az ajtó s Marcsi lépett be mosolyogva.

- Jó reggelt Papuskám. Hogy sikerült aludnod?

- Mozaik – dörmögte Papus. – Egy óra alvás, két óra virrasztás, újra egy kis szundi, aztán hosszú ébrenlét.

- Gyere a konyhába. Csinálom a reggelit.

Papus felállt, eligazgatta testrészeit – főleg a derekát – és nekiindult a fürdőszobába, majd a konyhába. Mire kiért, már érezte a kávé illatát.

- Szagra jöttem, mint a jó vadászkutya – szippantott a levegőbe.

Marcsi nevetett:

- Mindjárt kész. Már töltöm is.

Papus megállt a polc előtt és matatott a dobozok közt.

- Délután talán ihatnánk teát. A múltkori nagyon ízlett.

Levett egy fém teásdobozt, de mikor kinyitotta, a tea helyett pénz volt benne.

- Te Marcsi idenézz! Átváltozott a tea.

- Nem Papuskám, ez gyűjtött pénz. Tudod, ahogy megbeszéltük: a halotti torodra. Majd Mózsitól hozok pár liter bort meg sütek olyan kiflicskéket, amelyeneket szeretsz: sonkával meg dióval és baracklekvárral töltöttem.

- Sonkásat? Az a kedvencem!

De abból te akkor már nem tudsz enni...

- Tényleg. Pedig azt a sonkásat de nagyon szeretem...

Papuska nagyon elszontyolodott.

- És nem beszélgethetek a rokonokkal sem. Meg azt a jó-fajta vörösbort sem ihatom.

Marcsi együttérzően nézte Papuskát. Ha valaki 89 éves, tudja, hogy mindenből kimarad... A csend most barátságtalan volt, nyomasztó. Aztán egyszer csak Marcsi felvillant:

- Na és mit szólnál hozzá, ha előbbre hoznánk?

- Mit? Haljak meg hamarabb?

- Dehogy Papuskám! Te csak élj még jó sokáig. Hanem a halotti tort. A rokonok, akik eljönnének a temetésedre, jöjjenek el most a torra. Amikor meg arra kerül a sor, a temetést elintézzük mi ketten, igaz Papuskám?

- Gondolod, hogy eljönnének? És akkor mindenkivel beszélgethetnék meg ehetném a sonkás sütit. De jó is lenne! Nagy ötlet ez Marcsikám!

- Úgy gondolom, hogy telefonon megbeszélem velük jövő hét szombatra.

Papus megvidámodott. Kis göccenő kacagásokkal motyogott: „Halotti tor, halott nélkül... Jól fejre állított... De mennyivel jobb, ugye?”

- Papuskám reggeli után sétálgass a parkban, biztos Lénárt is le jön, elbeszélgettek. Én meg addig lebonyolítom a telefonokat.

Elmenőben Papus még hallotta az első telefonbeszélgetés szófoszlányait:

„Nem, nem halt meg!” „Egyáltalán nem bolondultunk meg” „Miért, a temetésre jönnél-e?”

Amikor Papus déltájt hazaérkezett, Marcsi ragyogó arccal fogadta:

- Rendben van. Kilencen jönnek, Jenő bizonytalan, ő a ti-

zedik. Hát ami azt illeti, először kicsit meghökkentek. Irma meg is mondta, hogy nem illik ilyet csinálni, na de neki egész életét az illik-nem illik szabályozza. De miután jól kisopánkodta magát, felháborodva ugyan, de eljön.

A várt nap hajnalán Marcsi egy óriási fazékban feltette főzni gyengéd, lassú tűzön a húslevest. Sok zöldséggel, hússal, csonttal, később még grízgaluskát is szaggatott külön fazékba. Aki, amikor megérkezett először is a konyhába ment, hogy megerősítse magát levessel, tormás hússal. Mert össze-vissza érkeztek: vonattal, busszal, autóval. Az első 11 után, az utolsó kettő körül. Senki sem jött üres kézzel: házi sonka, disznósajt, tepertős pogácsa egy szakajtóval a borhoz, amit testes demizsonban Jani hozott. Legnagyobb sikere Béninek volt, aki egy-egy csaknem méteres kolbászt lengetve jelent meg a már összegyűltek előtt;

- Kolbászt a megboldogultnak! – rikkantotta vidáman - Élj soká Sándor bátyám!

- Jaj Béni, – sopánkodott Irma – Nem illik így viccelődni! De mindenki nevetett, Papusnak majd kicsordult a könnye a nagy nevetésben.

Marcsi behozta az összecukható kerti asztalt, mert nem fért el a sok finomság. Gizi elhozta híres „bejglijét”, ami kinézetre olyan formájú volt ugyan, de sonkás hússal töltve és olvasztott sajttal a tetején.

- Nem, nem – háráította Gizi – Nem árulom el a receptjét. Majd rátok testáлом időben.

Szelíd szeptemberi napfény melegítette a picurka kertbe kiülőket. A földszinti lakás áldása volt, hogy ajtót lehetett nyitni a pár méteres zöldre. A hölgyek kivonultak: Irma, aki rögtön felvetette, illik-e a nőknek külön vonulni? – majd elsőként telepedett le a kemping székekre. Mellé ült Gizi és Boriska. Mind Marcsival hasonkorúak voltak. Ötödikként Liza helyezkedett el: ő unoka volt.

Szülei Sándor korához közelítve, nem vállalták a hosszú utat. Kata jött képviselőjükben.

Előkerültek a fényképek: gyerekek, unokák, dédunokák. Mindenki mindent körbe csodált, álmélkodott („hogya megnőtt”), lelkendezett („milyen jó kiállítású fiú”), elcsodálkozott, ahol és ahogy kellett. Várakozóan néztek Lizára, aki lezseren bekapcsolta mobilját.

- Jé, - kiáltottak fel többen is – hiszen mozog és még hang is van!

Liza mosolyogva mutogatta gyerekeit.

- Vegyetek ilyen okos telefont és az unokátok majd megtanít titeket használni.

- És mondd Liza, ezzel telefonálni is lehet? – kérdezte Irma néni malíciával, ami egyébként sem állt távol tőle.

A szobában a férfiak Géza köré csoportosultak, aki szintén a „unoka” korosztályba tartozott.

- Te Géza – mondta Józsi – te bankár vagy, magyarázd már el nekünk, mi az a bitcoin?

Géza felnevetett.

- Hát kedves bátyám, a bitcoin úgy van, hogy nincs.

Nekiállt hosszasan és részletesen megmagyarázni, de ebből nem sokat értettek. Mindegyikük szorgalmasan bólogatott és magukban megállapították, hogy ezzel jobb nem foglalkozni.

A kis csoport hamarosan a futball szakértők klubjává alakult: összeállították a magyar válogatottat – fel-felidézve régi nagyságokat – aztán rátértek a külföldi csapatokra.

- A fene se gondolta volna, hogy ilyen ménkő sok pénz forog itt – ámult Papus, miközben elégedetten rágcsálta kedvenc sonkás kiflicskéit.

Fogyott a kolbász, sonka is, de a nagy demizson is egyre könnyebb lett. Lassan alkonyodott. Az ajtót becsukták, a kintiek beköltöztek. A társaság megcsendesedett. Még megtárgyalták a jövőbeli kilátásokat, terveket, ha nem is mindig sajátjukat, in-

kább a gyerekek, unokák, sőt dédunokák kilátásait. Papus mindenkiel külön is elbeszélgetett.

- Úgy érzem, – jelentette ki Béni, most egyszer komolyan, – hogy az ilyen összejövetelek tartják össze a rokonságot. Végre találkoztam veletek, holott évek óta híreket sem hallottam, pedig érdekelne.

- Egyezzünk meg – javasolta Géza – hogy amikor Sándor bátyám eléri a százat, rendezünk egy ilyen halotti tort a születésnapján, mert ilyen pompás halotti tor nem terem minden bokorban. Sándor bátyám, igyekezz jó erőben megélni.

- Ígérem, hogy akkor két demizsonnal jövök – fogadkozott Jani, - meglengetve az üreset.

- No, majd igyekszem – somolygott Papus. – Igazán nagyon örültem, hogy eljöttetek. Nagyon elégedett vagyok a halotti torommal.

Szedelődzködtek. Béni Józsinál szállt meg, aki egyedül élt felesége halála óta, majd másnap hajnalban megy haza vonattal. Az autósok még kivitték az esti vonathoz, akiket kellett, úgy indultak saját útjukra. Mikor az utolsó is elment, Marcsi nekiállt a rendcsináláshoz: a maradékot a hűtőbe, a bútorokat a helyükre.

- Tudod Marcsikám, csodálatos volt a mai nap. Annyira örültem, hogy találkozhattam velük. Jókat beszélgettünk olyanokkal is, akikkel évek óta nem is találkoztam. Soha ilyen pompás halotti tort! És ezt a Te nagy ötletednek köszönöm.

- Örülök Papuskám, hogy jól érezted magad. Aztán igyekezz, mert tudod: ha betöltöd a 100-at, rendezzük a következőt!

Papus ránézett a szeme sarkából és miközben magában dúdolgatott aranyos, halálosan hamis hangján, azt szövegelte: „vidám halott, remek tor, sej-haj sose halunk meg!”

UNALOM

Tibor unatkozott. Az íróasztalon maga elé tett valami régi periratot: ürügyül, hogy a semmibe bámulhasson. Vállalati jogtanácsos, kevés munkával, kötetlen munkaidővel. Nem volt elégedetlen, csak unta magát. Kedves feleség, két serdülő lányka. A lánykák kicsi koruk óta valamilyen „mi nők” szoros közösséget alkottak anyjukkal. Ruhák, kozmetika, divat... Piri, a kisebb már öt éves korában végig mérte: „Te ehhez nem értesz. Ezt csak mi nők tudjuk!” – és elvonult nővére és anyja után. Persze ahogy nőttek, ez a meggyőződésük csak erősödött.

A munkája egyhangú és érdektelen. Talán sarkutazónak kellett volna mennie. Hó, szánok, kutyák... De a Sarkokat már jóval előtte felfedezték. Vagy talán Afrika-kutatónak. „Feltehetően ön Tibor Hodszi?” – Sajnos ezt a jelentet is eljátszották már előtte.

Úgy döntött, ideje befejezni a munkanapot. Titkárnöje elkéredzkedett fogorvoshoz, üres volt a szobája. Ahogy ment kifelé, egy magazint látott heverni a komputer mellett.

„Házasság, társ, sex” – címmel.

- Mi a szósz! Lilike, az ötven felé ballagva vajon melyik rovatot nézi? – Kézbe vette és belelapozott. A 'sex'-nél megakadt a szeme az egyiken:

„Tetterős férfit keresek kedd délután 3-6-ig” – és telefonszám. Hát igen, elég céltudatos. Tibor abba a kategóriába sorolta, akik a második (lehet, már az első) közös, jámbor kávézgatás után búcsú helyett azt kérdik „Nálam, vagy nálad?” Tibornak olyan érzése támadt, mintha egy nagy szilvágombócot akarnának legyömöszölni a torkán. Visszalapozott. Egyiken megakadt a szeme: „Barátnőmnek társat keresek megbízható férfi személyében. 30 éves, özvegy. Olvasott, zenekedvelő, hobbikertész. „Vidéki virágszál” jeligére a szerkesztőség címére”. Hát ilyen idétlen, idejétmúlt szöveg. Nem is ő, hanem a barátnője. De hát vannak

társkereső cégek. Internet is. Na és a jelige! Olyan oktondi, hogy az már vonzó.

Némi morfondírozás után írt pár sort. Vett egy olcsó mobiltelefon, annak számát adta meg (továbbiakban az irodában tartotta). Talán egy hét múlva meg is csörrent: a hang bemutatkozott – a barátnő – és meghívta Mondokra, a cukrászdába (csak egy van, nem lehet eltéveszteni) péntek 4 órára. Tibor elfogadta a meghívást. Megnézte: főúton 35 km, ebből 5 a letérési. Ezek után bejelentette otthon, hogy pénteken későn jön haza. A lányok moziba mentek az anyjukkal a Feledhetetlen szerelem című filmre. Tibor külön örült, hogy ezt megúsza.

Pénteken 4-re odaért a cukrászdához. A főutcán a cukrászda. Nem lehetett eltéveszteni. Bement, leült a márványlapos asztalhoz. Az üvegpulton sok sütemény, sötét ruhás, illedelmes kiszolgálónő, aki uramnak szólította és nem tegezte le lezseren, mint manapság egyes pincérek. Pár perc múlva begurult egy fiatal asszonyka, egyenesen hozzá. Mint ahogy a gyerekek a hóembert rajzolják: egy kör, kettő, három. Na ennek azért lába volt, még hozzá fürgé.

- Tóth Adrien vagyok – nyújtotta a kezét. – Én írtam a hirdetést. A barátnőm, Iluska, nem tud róla. De róla van szó. A férje a vegyiüzem robbanásában halt meg. Még három hétig élt a kórházban. Rettenetesen összeégett, nem tudták megmenteni. Nagyon tragikus. Iluska éppen a második kislánnyal volt várandós. Mi osztálytársak voltunk Endrével. A diákszerelemből lett házasság. Iluska nehezen gyógyul az átéltek után. Azt mondtam neki, ön távoli ismerősöm.

Tibor egyik meglepődésből a másikba esett, de nem sok ideje maradt az elmélkedésre, mert megérkezett Iluska. Rövid sima haj, szeme is barna, rövidke orr, szigorú száj. Nem magas, valahogy minden arányos. Sötét szoknya, fehér pulóver, kabátka.

Semmi smink.

- Olyan átlagos, köznapi – állapította meg magában Tibor. Azt is látta, hogy feszült. Udvariasan mosolygott, de Tibor úgy vélte, legszívesebben ott hagyná az egészszet. Így aztán megpróbált semleges, Iluska számára talán kedvező témákat előhúzni. Iluska egészen belejött: mesélt a vegyiüzemről, ahol dolgozik, Mondok nevezetességeiről.

- Ide a főutca a normális épületek közé, beraktak egy ötemeletes kockát, az áruházat. Földszinten ételmiszer, aztán az emeleten minden, cipőtől a bútorig. Még katalógusból is lehet választani. Ez nagyon jó, de attól még az épület ronda.

Tibor megértően bólogatott.

- Ha esetleg érdeklí és máskor is eljön, megmutatok mindent: a régi kápolnát, a honvéd-sírokat, meg a kis tavacsát is – mondta félénken.

Tibor meg is egyezett a következő péntekben. Majd itt találkoznak és innen indulnak a „felfedező útra”.

Úton hazafelé végig gondolta. Nem szexis, de ez a visszahúzó féltékenysége valahogy vonzó. Annyira eltér az ismert nők rámenős, gyakran közönséges, magakellettő stílusától.

- No majd meglátjuk, mit hoz a jövő péntek. – sommázta. Pénteken pontosan megjelent, Iluska is. Az üdvözlés: kézfogás. Semmi cuppogtatás arctájon, mint ahogy mindenki mindenkivel csinálja úton-útfélen.

- Legközelebb már, amint belépek a boltba, ott is így fogadnak – merengett néha Tibor.

Elmentek hát „városnézni”. A városháza, a templom (református, amiben sok látnivaló nincs) az áruház (kívülről), a kis, félig romos kápolna, és a tavacska, madarakkal, frissen zöldülő fákkal. Tibor kellő helyen álmélkodott, lelkendezett, egyetértett. Tulajdonképpen egész kellemes volt, éppen szokatlansága miatt.

- Jövő pénteken, ha ráér, esetlen nálam teázhatnánk. Tudok ám olyan jó sütit készíteni, mint amilyen a cukrászdában van – mosolygott rá Iluska búcsúzásnál.

Tibor várakozással tekintett a következő péntek elé.

A hatlakásos társasház első emeletén volt a kétszobás, aprócska konyhás lakás.

Iluska mosolyogva fogadta. A szoba talán 3x5 méteres, ablaka fákra nézett. Szokásos berendezés: kinyitható rekamié, két fotel, asztalka, polcrendszer a falon. Amíg Iluska kiment a teaért, Tibor végig futtatta a szemét a könyveken. Talán 15 db, ha volt. Sokat sejtető címek: „Rejtélyes szerelem”, „Feledhetetlen csók”. „Ebből egy is sok” morfondírozott, de aztán elrestellte magát. Az utóbbi években nem is volt könyv a kezében. Bezzeg az öccse! Ha nem alszik, olvas. Külsőre hasonlítottak, de különben ég és föld. „Majd szólj, ha professzor leszel” – heccelte szelíden. Ő meg? Hazamegy, felesége már bekapcsolta a tv-t. Azt nézik: híradó, aztán valami szörnyű török? mexikói? sorozat, amin általában el is alszik. Vége a napnak.

Háromféle süteménnyel várták: két édes, egy sós. Igazán nagyon finom volt. Tibor igyekezett magáról minél kevesebbet beszélni. Tisztviselő. Élnek a szülei, vidéken. Iluska mesélt a kertészkedéséről, ő meg érdeklődő kérdéseket tett fel, mivel ismeretei azon a fokon álltak, hogy a muskátlit a tulipántól meg tudta különböztetni.

Hét előtt valamivel Iluska zavartan felállt:

- Ne haragudjon a rövid vendéglátásért, de el kell mennem a gyerekekért. Az osztálytársuk születésnapján vannak.

Tibor elhárította a szabadkozást. De az előszobában magához húzta Iluskát és száján csókolt. Iluska nem tiltakozott, de nem is lelkesedett. Egyszerűen zavarban volt.

A következő péntek kiesett, mert Iluska a kórussal elutazott fa-

lunapra.

- Igen, énekelek a kórusban. Kedd-csütörtök próba. Ebbe a faluba minden évben elmegyünk a falunapra.

Tibor bólogatott. Hát persze, van ilyen. Itt-ott olvasott róla, de ez most valóságos. Hanem azt elhatározta, hogy azon a pénteken valahogy dűlőre viszi a dolgot. Végére is az udvarlásnak, sőt még a jegyességnek is vége van egyszer, ő meg úgy értékeli, elég ideig játszott a „udvarlót”. Az esedékes hét szerdáján felhívta este telefonon.

- Talán tudnék tovább maradni, ha megfelelne – jelentette ki illedelmesen.

- Jó. A gyerekeket már péntek délben elviszik Endre szülei. Ők nem itt laknak – válaszolta Iluska kis hezitálás után.

Otthon „hivatalosan” régi osztálytársaihoz látogatott egy vidéki városba, ahol két évet végzett. Pénteken aztán már érkezéskor megcsókolta Iluskát. Hosszasabban, szenvedélyesebben. Elvacsoráztak, aztán Tibor átült a rekamiéra és magához vonta. Tibor ugyan úgy érezte, hogy noha odaadó, valami beletörődés is van: „hát igen, ennek így kell lennie.”

Egy idő múlva Iluska kibontakozott:

- Megágyazok – súgta halkán.

Gyors mozdulattal kihúzta a rekamiét, megágyazott. Aztán – Tibor meghökkenésére, leoltotta a villanyt, ripsz-ropsz levetkőzött, bebújt az ágyba és nyakig húzta a takarót. Tibor kicsit elképedve állt a beszűrődő fény homályában, aztán levetkőzött és felkapcsolta az asztali kislámpát. Ott állt pucéran, teljes férfiaságában.

- Ha most rám néz és behunyja a szemét, sikítok! – bár azt nem tudta, hogy tud egy férfi sikítani.

- Mint egy fiatal lány – gondolta magában. Szegény Endre biztos, hogy nem egy matrac-zsonglőr volt. Mint az alvó Hófehérke. Számomra újszerű, kicsit izgató, bár nem nagyon.

Késő éjjel, mikor álmatlanul feküdt, azt gondolta, ilyenkor a regényekben rezignáltan cigarettára gyújt a férfiember, – csakhogy ő nem dohányzott.

Eltelt a szombat, sőt vasárnap is délig. Még többször szeretkezték, nappal és világosban! – horribile dictu. Végülis nem volt rossz, sőt igen kellemes, – ha nem is szenvedélyes. Az elkövetkező hónapokban nem mindig pénteken, hanem néha szombaton, esetleg vasárnap ment, ahogy össze tudta illeszteni otthoni teendőivel.

Egyik alkalommal Iluska hírral fogadta: „Meg akarok mutatni valamit. Menjünk el sétálni.”

Mentek és Iluska megállt egy szép, elég nagy kertes ház előtt. A kerítés és a ház között virágok, rózsabokrok, a ház mögött nagy kert gyümölcsfák, talán veteményes.

- Tetszik a ház?

Tibor bólogatott.

- Gondoltam, ha a lakásomat és a te pesti lakásodat eladjuk, megvehetnénk.

Ettől Tibor úgy ledöbbsent, hogy csak valami krákogó hümmögésre futotta. Szóval, hogy lefeküdtünk már azt is jelenti, össze is házasodunk – rémüldözött magában. Sejtelme megerősödött, amikor a visszafele úton Iluska megjegyezte:

- Előbb-utóbb meg kell ismerned a szüleimet. Majd egyik vasárnap ott ebédelünk.

Még mielőtt ezt Iluska megszervezhette volna, közeledett a húsvét és vele az iskolai szünet. Iluska bejelentette, hogy fel szeretne menni Pestre a gyerekekkel. Ettől Tibor nem kapott szívrohamot,

mert a felesége a gyerekekkel még aznap délután, hogy „kitört” a szünet, leutaztak a szülőkhöz, ahová Tibornak csak húsvét vasárnap kellett mennie. Így könnyedén beleegyezett.

Kivett nekik egy fizető vendégszobát és megmutatta a garzont, ahová barátja távollétében virágot locsolni járt, mint sajátját. Neki dolgoznia kellett, de ők első nap: állatkert, második: városnéző busz, Parlament, harmadik: Vár, Szt.István terem, Várkert bazár, negyedik nap: Nagypénteken Bazilika, kiraktnézés, pláza, na és metrózás. Mindenhová befizette őket, este elvitte „pizzázni” – mert ez volt a gyerekek vágya. Úsztak a boldogságban és élményekben.

- Este olyan fáradtak, hogy már alszanak fogmosás közben – ragyogott Ilus.

Szombaton Ilus kérésére egy pszichológus nőhöz mentek. Ilus szerint Ria – a nagyobbik nagyon visszahúzó, elég szótlan, zárkózott. A lakására mentek, hiszen ez baráti szíveség volt és csak egy kis beszélgetés Riával. Összeismerkedtek aztán Ria ott maradt azzal, hogy majd jönnek érte. Kimenőben Tibor még halottá

- Anyukáddal jöttél Pestre?

- Igen. Meg a húgommal.

- És Apuka?

- Apuka meghalt. De erről nem szabad beszélni.

- Miért? Valaki megtiltotta?

- Nem. Csak akkor Anyu szomorú és sír.

Többet már nem hallott. De amikor visszajöttek, – gyerekek az autóban vártak – a pszichológus azt mondta: a kislány nem tudja feldolgozni édesapja halálát, valahogy úgy érzi, egyszerűen eltűnt az életéből és soha nem is beszélnek róla.

Húsvét vasárnap sétahajózásra fizette be őket, mondván, ő nem bírja a hajózást. Reggel indultak, egészen Esztergomig, ahol több órájuk volt megnézni a Bazilikát, kincstárat. Este érkezéskor meg várta őket.

Tibor vasárnap reggel leutazott felesége szüleihez, ahol boldog gyerekek várták: kutyák, macskák, pónilovaglás. Anyósa – szokás szerint – csodákat varázsolt az ünnepi asztalra. Töménytelen szakácskönyv és tv-műsor segítségével tökélyre fejlesztette tudását. Tibor őszintén csodálta. Kávézásakor aztán jött apósa szokott műsora kb 2-5-ig. Először bevezető kiselőadás kb. 20 percig. Aztán várta, hogy Tibor ellentmondjon, ő meg szétcincálja érveivel. No, de erre várhatott. Tibor félig elszunnyadva a bőséges ebéd után, olyanokat motyogott, hogy „hát igen, igen”, „bizony, bizony, valóban”. Apósa, aki jónevű védőügyvéd volt, várta, mondjon már valamit. Semmi. Így aztán állított valamit, majd, mint boxoló, átrohant a kék sarokba és szétveszte saját érveit. Majd a kék sarokból állított, és a pirosba rohanva árnyékboxolt saját magába. Körülbelül 5-re kimerült saját magától. No, ez jó volt – veregette meg Tibor vállát és elvonult pihenni. Ekkor Tibor visszaindult.

Mikor este visszaért, a hajó már ott várta Ilusékkal. Mind a hárman teljesen feldobva mesélték élményeiket.

- Reggel 8-ra jövök értetek, mert még vissza kell jönnöm, meglocsolni Berta és Margit nénikéimet.

Vasárnap éjjel rosszul aludt. Noha annak szívből örült, hogy a gyerekek, Iluskát is beleértve annyira örültek minden nap. De sajnos ez a kapcsolat kezd nagyon más fordulatot venni, mint ahogy Tibor szeretne volna. Ha őszinte magához, hát egy kicsit unja is azt a szerepet, amit játszott. Szexuálisan is. Másrészt a szülők bemutatása, közös ház, mind házasságra utal – amiből –

ha cinikus – egy is elég. Ebből valahogy ki kell lépni. Ilus minimalisat tud róla – még a nevét sem pontosan, a vacak kis mobilt meg kidobja. Különbenis Iluska nem cirkuszolós fajta.

Reggel jó hangulatban autóztak vissza. A gyerekek már alig várták, hogy a nagyszüleiknek elmeséjék élményeiket. Amikor megérkeztek, el is rohantak hozzájuk. Mikor kettesben maradtak, Ilus csaknem könnyek közt megköszönte a „csodákkal teli” hetet.

Tibor elkomorodott:

- Iluskám! Komoly és fájdalmas dolgot kell megbeszelnünk. Átgondoltam a helyzetünket és úgy érzem, nem tudom vállalni egy lelkileg sérült kislány felnevelését. Ria nem kész arra, hogy új apukája legyen, hiszen lélekben még édesapját sem tette el. Úgyhogy Iluskám, el kell válnunk. Nem jövök többé.

Ezzel odahajolt és homlokon csókolta Iluskát és elindult kifelé. Iluska holtfehéren, értetlenül bámult rá, megszólalni sem tudott. Valahogy mintha nem is fogta volna fel. Az ajtócsukódásra összszereződött és lerogyott a fotelba.

Tibor megkönnyebbülten vezetett hazafelé. Még beugrott Berta és Margit nénikékhez, akik piros tojással várták és nem győzték dicsérni, milyen jó fiú, hogy gondolt rájuk. Este megérkezett a család. Kitakarított lakás, virág várta őket.

- Holnap kezdődik az iskola – nyögték a lányok.

Hát igen – gondolta Tibor – holnap kezdődik újra a szokásos, az unalom. De azért ez a kis „kiruccanás” egész jó változatosság volt.

TAMARA HÉTVÉGÉI

Tamás és Tamara tulajdonképpen a liftben ismerkedtek meg. Mindketten a 8 emeletes irodaházban dolgoztak. Tamás a 3.-on működő cégnél, Tamara az 5.-en egy másiknál. De a liftben együtt mentek. Az első pár reggelen csak udvariasan biccentettek, de mikor már véletlenül sokadszor összetalálkoztak, Tamás megszólalt és bemutatkozott. Együtt nevettek a reggeli „randevúkon”. Ettől kezdve váltottak pár szót, majd egy idő múlva Tamás felvette, talán munka után kávézhatnának a szemközti presszóban. Később személyes témákról is szó esett: Tamara elvált, két fiú gyerekkel él. Tamás egyedül élt a nagynénjétől örökölt lakásban, szülei vidéken. Tamásnak tetszett Tamara: magas, karcsú, jó mozgású. Világos barna szeme értelmet és szelíd érzéseket sugárzott.

Egyik alkalommal megegyeztek abban, hogy unják a kávé, inkább közösen főznek egy vacsorát Tamásnál. A közös főzés és vacsora is remekül sikerült. Az, hogy utána az ágyban kötöttek ki, valahogy természetes volt. Addigra már harmonikus barátság alakult ki közöttük, ami olyan érzésekre épült, mint „jó veled együtt lenni”, „öröm vagy számomra”, „annyi mindent meg tudunk beszélni”.

Így alakult ki életritmusuk: Tamara egy, néha két estét Tamásnál töltött, de 10 óra tájt hazaindult. Tamás lekísérte a közeli buszmegállóig.

- Tudod, Anyukám a szomszéd lakásban lakik. Nyugdíjas, de délelőtt 4 órában dolgozik, így el tudja hozni Petit az iskolából. Együtt vannak és megvacsoráznak, le is fekteti, amikor nálad vagyok.

Egy zavaró dolog adódott: hétféteken Tamara sohasem jött.

- Hétfégén a gyerekekkel vagyok – mondta elzárkózóan.

Tamás nem akart erőszakoskodni. Legtöbbször leutazott a szüleihez, akik mindketten betegeskedtek és nagyon rájuk fért a segítség. Kellemesen, sőt boldogan teltek a hónapok. Egyre több közös érdeklődési területet találtak, csak hát a hétfvégek... Tamás elhatározta, hogy végére jár a dolognak.

- Nézd, Tamara, olyan szép idő ígérkezik hétfvégre. Menjünk el sétálni valamerre a gyerekekkel.

Tamara felsóhajtott.

- Egyszer úgyis el kell már mondanom. Tudod a kisebbik, Gabi, aki 5 éves, Down-kóros. Négy éves koráig otthon voltam vele. Nem dolgoztam. Elég súlyos: nem beszél érthetően, igen nehezen lett szobatiszta. Amikor Imre bejelentette, hogy elválik, akkor el kellett mennem dolgozni, Gabi pedig egy otthonba került, de minden hétfvégen hazahozom. Egyházi intézmény és igazán nagyon szeretetteljesen bánnak a gyerekekkel, mégis minden elválásunkkor Gabi sír. Úgy, hogy a vasárnap este nagyon pocsek számomra.

- És miért váltatok el?

- Imre nem tudta elfogadni Gabit. Szinte rá sem tudott nézni. „Ez az én fiam?” Ez tette még elviselhetlenebbé számára, hogy az ő fia ilyen. Nagyon csöndes válasz volt. Anyagilag azóta is segít: Peti ruháit, játékait megveszi vagy besegít. De a lakásba nem jön fel. Petit néha elviszi vasárnapra. Nem nősul meg, azt mondja, nem is fog. „Isten őrizz, hogy még egy ilyen...” Szóval ilyen a világra jöjjön.

Tamás megdöbben és zavarban volt. A viszonylag közömbös hangon mondottak mögött fájdalom, gyógyíthatatlan sebek rejtőztek. Félt, hogy akaratlanul is valami bántót mond.

- De talán, ha jónak tartod, szombat reggel elmegyek érted és elhozzuk Gabit. Szeret autózni? – kérdezte lehetőleg magától értődően. Tamara szeme könnybe lábadt. Semmi szörnyülködés, sajnálkozás, mintha minden rendben volna.

Szombat reggel el is mentek az otthonba. Tamás állt a háttérben és nézte, ahogy egy kis, zömök fiúcska döcögve szalad Tamarához. Egyik karjában egy barna macit szorongatott, másikat kitérta és örömteli kis sikkantásokkal bújt Tamarához. Kimentek és beszálltak az autóba. Tamás igyekezett nem bámulni Gabira, aki arcát beletemette Tamarába. Mosolygós kis arc, de a szeme is, mosolya is olyan furcsa.

Otthon Gabi nagy örömmel üdvözölte Petit. Átölelték egymást, nevetgéltek, mindenféle vidám hangokat hallattak. Aztán Gabi leült a játékokhoz. Tamara kifogyhatatlanul szedegette elő a papírzsebkendőt a zsebéből és letörölgette a nyálát meg néha a taknyot Gabi arcáról.

Tamás malmozott Petivel és többször veszített – Peti legnagyobb meglepedtségére. Aztán Gabi előgurított egy piros labdát. Peti rögtön értette: leült a szőnyegre és széttárta a lábát. Gabi is leült és integetett Tamásnak, hogy üljön le ő is. Így gurigáztak egy darabig, aztán Gabi felállt, odatotyogott Tamáshoz és átölelte, kis arcát hozzá simítva arcához. Tamás magához ölelte a kicsi testet, miközben viszolyogva írtózott, mert a kicsi arc nyálas, taknyos volt és összekente Tamás arcát, nyakát, ingét. Tamás magában erősen restelkedett undorodása miatt és csak tartotta a kicsit a karjában. Tamara bejött a konyhából, gyengéden lefejtette Gabit, megtörölgette és odaszólt Tamásnak:

- Menj a fürdőszobába. Van ott tiszta törülköző.

Tamás kavargó érzelmektől kábultan mosta arcát, nyakát, ingét. Volt valami megindító, szeretetteljes, ahogy a kicsi odabújt, ugyanakkor – bár megvetette magát érte! – taszítóan undorító. Megebédeltek. Gabit részben etetni kellett, – főleg a leves csurgott mellé, de a puding egyedül is sikerült. Ebéd után Gabi lefeküdt, Peti meg mellé bújt. Tamara és Tamás a másik szobában halkán beszéltek. Mindenféle másról, csak Gabiról vagy vele

kapcsolatos dolgokról nem. Négy óra után elmentek sétálni a parkba. Gabi egy elég magas kocsikában ült, ami Tamást etetőszékre emlékeztette. Gabi nagyon élvezte: mutogatott madarakra, hintára, gyerekekre és mindenfélét mondott hozzá. Tamást eléggé feszélyezte, hogy, aki csak arra járt, felnőttek, gyerekek, mind megbámulták Gabit. A felnőttek néha szánakozó félmosollyal, a gyerekek összesúgtak, néha hangos megjegyzést tettek, („ez kripli”) elfutottak, másoknak is újságolva, mit láttak.

Tamara olyan rezzenéstelen arccal tolta Gabit, mint amilyen arccal a nagy kucsmájúak a Buckingham palota előtt. Tamás zavart arcát látva, akit érzékenyen érintett a tapintatlan bámulás vagy sértő megjegyzések, Tamara csöndesen odaszólt:

- Már nem fáj annyira. Meg lehet szokni. Eleinte folyton sírva fakadtam.

Este Tamás hazament. (Hogy elrendezze gondolatait és érzelmeit – mondta magában, magának.)

Kedden munka után együtt főztek lecsót Tamásnál. Tamara derűs volt, jókat nevettek egymás szakácstudományán. Mikor – szokás szerint – kikísérte a buszhoz és már hazafelé baktatott, elgondolkodott Tamarán. Ahogy életben akar maradni és élni akar. Ahogy elfogadja a tényeket és megpróbál harmóniát teremteni maga körül. Tamás csodálatos embernek tartotta és nem szerette volna elveszíteni. De azt érezte, kapcsolatuknak valamilyen irányban fejlődnie kell.

Szorosabbra? Milyen szorosra? Bevillant: vajon mit szólnának a szülei, hogy egy elvált asszonyt vesz el két gyerekkel, az egyik még sérült is? Valójában már az is furcsa, hogy ez megfordult a fejében. Úgy érezte, nem tud dönteni.

Nagymamája jutott eszébe, „Hagyd el fiam, az idő majd megoldja helyetted.” Elmosolyodott. Az öregek bölcsessége. De talán most jó lesz arra hagyatkozni. Majd alakul. Mindenesetre holnap reggel találkoznak a liftben.

MESTERRE VÁRVA

- Brrrrr
- Halló. Te vagy az Ibi? Hogyhogy ráérsz telefonálni? Nem dolgozol ma?
- Szia, Ildikó. Rettenetes reggelem volt. Szabit kellett kivennem, mert eldugult a wc. Most itt ülök és várom a kedves mestert.
- Rémes.
- A reggel volt rémes, amikor kiderült, hogy a wc használhatatlan. A nagyobbat és Ádámot elzavartam munkahelyre, iskolába, de a két kicsi sivalkodott, hogy ők nem bírják ki addig és csináljak valamit. Szörnyű szükségmegoldásokat eszeltem ki. Ne is beszéljünk erről.

- Ilyenkor derül ki, ilyen egyszerű dolog mekkora kavarodást okoz, ha nincs. Nagyon sajnállak.

- Már két és fél órája várom a kedves mestert, ráértem elmélkedni. Látom azt a több száz migránst a szerb határon. Naponta legalább egy liter víz kell személyenként. Honnan veszik? És legalább ugyanennyi ki is jön, nem beszélve a „nagy dolgokról”. Hogy nézhet ki és hogy bűzölhet az a szerencsétlen falu.

- Hát ezeket sohasem említik a tv-ben. Csak hogy van okos telefonjuk.

- Ugyan, Ildikó! Arról sem írnak, mi van az úrhajóban. Olvastam, hogy a vizeletet vegykezelik és újraisszák. Brrr. De arról semmit, mi lesz más végtermékkel. Azt is vegykezelik és újraeszik? Vagy lezseren kidobják az úrbe és a kis szarkupacok most ott röpködnek. És ezek után mégis jelentkeznek úrhajósnak!

- Mondd, Ibikém, mindig ilyen hülye gondolataid vannak?

- Nem, csak most, hogy szembesültem a problémával. És ahogy telik az idő egyre nyomottabb vagyok. Mert mi lesz, ha a kedves mester nem jön el? Vagy nem tudja megcsinálni. Este hazajön a család. Velem együtt öten vagyunk. Jönnek és rám bá-

mulnak, hogy oldjam meg. PET palackok a folyóügyeknek, és aztán?

- A középkori város utcáin a kutyák „takarítottak”. De én nem hiszem, hogy korunk ebei erre kaphatók lennének. Nekik „Dog Food”-juk van. Meg különben sincs kutyátok.

- Várj! Csengettek. De ha csak a postás...vagy Borika néni jött megnézni, miért vagyok itthon. Ő a szomszéd. Megvan! Majd átkéredzkedünk. „kézcsókom, Borika néni, jöttünk... tec-cik tudni, izé...” Rohanok, megnézem.

- Rohanj! Majd később hívlak!

Helyzetjelentés a wc frontról: Megjött a kedves mester: megvizsgálta. Konzultált (magával). Alkatrészhiany. Holnap jön újra. Vészhelyzet kihirdetve: mindenki ott, ahol van, mielőtt hazajön! Borika néni segélycsapat szervezése folyamatban.

Megjegyzés: (Ibi) Godotra várni egyszerűbb

SÉTA

Edit az IC kényelmes ülésén utazott. Hol olvasott, hol ki-kinézett az elsuhanó tájra. Nem emlékezett, mikor járt ezen a nagy lapos síkságon. Édesapja innen származott, Debrecentől nem messze levő kis faluból. A felesége „hegyvidéki” volt, és a házassággal a férfi költözött. Edit is ott nőtt fel, erdő közepette, ahol az ember vagy fölfele megy, vagy lefelé, de vízszintesen soha. Edit nem nagyon ismerte a rokonságát. Esküvőn, temetésen összetalálkozott párral, de a gyerekeket nem látta. Erre a gondolatra megrendült és igyekezett valami másra gondolni. Mióta kislánya öt éves ko-

rában meghalt, nem tudott úgy gyerekekre gondolni, nézni, hogy ne Lili kicsi arcocskája villanjon be. A gyász nem összehozta, hanem eltávolította őket egymástól a férjével, aki aztán elment külföldre dolgozni. Elváltak. Edit 35 éves volt, nagyon egyedül. A munka. A minél több munka, hogy estére már hullafáradt legyen – ez volt a gyógyír számára.

Múlt hónapban hivatalos ügyben János, Ilcsi férje Pesten járt. Meglátogatta és nagyon hívogatta: látogassa meg őket. Most itt zötykölődött a vonaton, kicsit szorongva, de ráparancsolt magára: emberek közé kell menni!

Debrecenben autóval várták és vitték haza. Ilcsi - valójában ő volt unokatestvére, nem János -, terített asztallal várta. Ott zsvajgott a négy gyerek: Jancsi legidősebb 16, Pirkó, pirulós kis szőke 9, a legkisebb.

Vacsora után minden gyerek beszámolt, hol tanul, mi szeretne lenni. Editet nem faggatták, tapintatosan csak arról érdeklődtek, amit magától elmondott.

Kényelmes ágyban aludt, de csak keveset. Hajnaltájt már meghallotta a halk neszeket: János korán kelt, ellátta az állatokat, tett-vett.

A reggeliző asztal bőségesen megrakva: Edit csak nézte. Otthon egy feketét hörpintett fel futtában. Ennyi sok ennivalótól egyszerűen elképedt. Ilcsi meg csak kínálgatta:

- Egyél, szívem! Olyan egy szál vagy, a szél is kétszer fúj keresztül rajtad.

Edit igyekezett csipegetni egy keveset. Utána megnézték az állatokat, a veteményest, a gyümölcsöst és már indulni is kellett „kereszték”-hez. Irénke néni, a keresztanyja apjánál is idősebb volt és igen régen nem találkoztak. Örvendezve ölelgette Editet. Férje, Pali bácsi. „Hát tudod, nem egészen... valószínűleg nem fog megismerni.”

Ilcsi és János is jöttek Edittel. Segítettek az öregeknek: terítették, behozták a levest. Tyúkhús leves, sok zöldség, grízgaluska. Már ez is kitett volna egy egész ebédet Editnek.

- Csináltam neked töltöttkáposztát – büszkélkedett Irén néni – ilyet Pesten úgy sem eszel.

Edit megköszönte és hálásan mosolygott. Mikor Irénke néni tányérjára erőltette a második gombócot, vissza akarta utasítani. De: ránézett az öreg ráncos arcra a sugárzó szeretetre és megértette: ezzel a sok étellel mind az iránta érzett szeretetet igyekeznek kifejezni. Azt akarták, hogy érezze: szeretik, örömet akarnak okozni. És hősiiesen nekiállt megküzdeni a második káposztatöteléssel. Ebéd után Irénke néni elmesélte egészségi állapotukat, hogy van szociális gondozó, aki sokat segít. Mikor négy óra tájt hazafelé tartottak, Edit megkérdezte:

- Nem lenne kedvetek kicsit sétálni?

Úgy érezte, teletömött gomrának kimondottan jót tennie.

- Hová akarsz menni? Van valaki, akit meg akarsz látogatni? Vagy valamit vásárolni akarsz?

- Nem, nem. Jól van, menjünk haza.

Edit ekkor realizálta, hogy a séta fogalmát sem ismerik. Itt az emberek valahová, valamiért mennek. Ő persze, aki a hegyi faluban nőtt fel, folyton „sétált”, még ha nem is annak hívták. Mindenki járt gombázni, akkor is, ha tudták, a nagy melegben sehol a gomba, na de meg kellett nézni a „titkos” helyeken, hátha. Hát a som, bodza, kökény, csipkebogyó hogy áll? Érett-e, lehet-e már szedni? Nagymamájával gyógyfüveket gyűjtöttek. Mások csigát. Egy szóval természetes volt, hogy járják az erdőt. Edit meghökkent: vajon itt hová mehetne sétálni? A határban birkák, amarra gulya. A vacsorát sikerült megúszni egy bögre frissen fejt tejjel. Vasárnap mindenki felöltözött tisztességgel és a templomba ment. Edit velük. A mise után a templom-téren még egy darabig

elbeszélgettek: külön a férfiak, külön a nők.

Ilcsi biztatta őket: induljanak, mert Mircsiék várják ebédre.

- Tudod, Edit, az iskolában mi voltunk az Ilcsi-Mircsi-Pircsi banda. Unokatestvérek, majdnem egykorúak. Most mind a hárman együtt leszünk, családostól.

Már ott voltak Pircsiék is: férje, öt gyerek, mert özvegyemberhez ment hozzá, akinek volt kettő, aztán lett három közös. Mircsi két csemetéjével 11 csivitelő csemetéből állt az „ifi brigád”. Ők a kertben ettek, a felnőttek a szobában.

Edit némi szorongással nézte a terített asztalt. Hatalmas tálban a marhahús leves, külön tormaszósz a húshoz, töltött hús, körítés, saláták, torták, piték.

Editnek eszébe jutott a Móricz novella. Hát attól nem kell tartani, hogy kieszem őket! – gondolta magában. De evett, többet, mint szeretne volna, de érezte, hogy ez mind tulajdonképpen a szeretetük jelképe. Éreztetni akarják vele, hogy szeretik, hogy öröm, hogy itt van velük. Az ebéd késő délutánig elhúzódott. Mindenki akart ismerkedni, a gyerekek is jöttek, kíváncsiskodtak. Edit kicsit beszélt a munkájáról, aztán túráiról a Tátrában, az Alpokban. Utóbbi fellelkesítette az ifúságot és rögtön tervezni kezdték, hogy ők is elmennek.

Hétfőn már korán reggel elkezdődött a búcsúzkodás. Iskolába, munkába ment mindenki. Ilcsi tanítónő, már hét után elment. János szabadságot vett ki, hogy elvihesse Editet Debrecenbe a vonathoz.

A vonaton Edit eltöprengett, vajon eléggé éreztetni tudta-e a köszönetet, amit az iránta mutatott szeretet miatt érzett?

Életében először érezte át a rokonság fogalmát. Az összetartozást, elfogadást, segítő szeretetet. Furcsa módon, most, hogy ez a sok szeretet felé áradt, érezte fojtogatónak magányos egyedüllétét.

Kora délután érkezett. Alkonyattájt, fellobbanó vágytól indítva, nekiindult fel a Várba. Ráérősen sétált végig a Bástyasétá-

nyon, egészen a Bécsi kapuig. Nézte a budai oldal kivilágító fényeit, a távoli hegyeket.

Edit imádott sétálni. Egyedül is.

MISS MARPLE

Nóra az ablaknál ült és az utacskát figyelte, ami a kaputól a hatlakásos társasház bejáratáig húzódott. A kertecske szinte csak illúzió volt az utca és a ház között: zöld paca, pár bokorral, némi virággal. Rékát várta, az egyetemista kislányt, aki a tanulás mellett a körzeti könyvtár „házhöz könyvet” szolgáltatását ellátta.

Jött is Réka, maga után húzva a bevásárló táskát tele könyvekkel. Nóra nagy örömmel fogadta.

- Csakhogy jöttél. Már mind elolvastam, várom az újakat. Réka kipakolt, bepakolt, közben meg csevegtek.

- Hogy tetszik lenni Nóra néni?

(Na vajon hogy 76 évesen. Itt fáj, ott fáj, semmi nem úgy működik, mint régen...)

- Köszönöm, Rékám, megvagyok. Hát te? Van egy csinos udvarlód?

(Mi a szósz „udvarló”? Gondolom ez azt jelenti „járok-e valakivel”. – Az meg gyakran inkább azt jelenti „fekszem-e valakivel”.)

- Nem Nóri néni. Nem érek rá. Örülök, hogy lettettem az összes vizsgám. Ide tettem a könyveket és három hét múlva jövök. Nóra belelapozott a könyvekbe. Oh, három Miss Marple. Szenvedélyesen szerette ezeket, a Poirot-kat kevésbé. És a filmen is el volt ragadtatva Miss Marple-től. Hát igen! Ha már öreg az ember, legyen olyan, mint ő. Elmélázott. Miért is ne lehetne kicsit olyan,

mint Miss Marple? Végére is ő mindig a környezetében figyelte meg és fedezte fel a bűnügyeket. Megfigyelni tud. A külsőségek. Van egy olyanforma olvasószemüvege, ami fölött sokat sejtetően tud nézni, – ha kell. Öregnek elég öreg. Ám kötni egyáltalán nem tud. Azért úszta meg ezt gyerekkorában, mert anyja, Elli oviskori barátnője, Vera, megszállott kötő volt. Ha nem aludt, kötött. Ezért társalgásuk Ellivel így zajlott le:

- Tudod, Ellikém – egy, kettő, három, négy – arra gondoltam, - várj, meg kell nézнем a mintakönyvet...

- Mire gondoltál, Verám?

- Várj csak, megvan! – Ja, nem tudom, elfelejtettem.

Ettől Elli kiszállt a bőréből, de nem szólt. Ám a gondolatra, hogy még egy kötő legyen körülötte, kirázta a hideg. Így Nóri sohasem tanult meg kötni.

Talán fejthetnék keresztretjvényt látszólag. Afölött is lehet bámuldozni.

Másnap kitett a ház elé a kertbe egy kerti széket és kitelepedett. Kellemes nyári idő volt. Először is a ház lakóit kellett azonosítani. Feltűnt neki egy magas, harmincas férfi. Össze-vissza járt dolgozni: hol korán, hol még késő este is. A harmadik emeleten lakott. És délutánonként rendszeresen sok fiatal nő érkezett. Minden nap másik, de ugyanazok.

Nóra két hét megfigyelés után rendszerbe rakta megfigyeléseit: a férfi szextrabszolgákat tart, persze nem útszéli futtató, hanem elegáns hostess-szolgálat. Elégedett volt megállapításaival, – na de hogyan bizonyítsa? Volt egy kétségbeejtő hiányosság: magas beosztású rendőr unokaöcs, aki hisz neki, méltányolja. Már az összes rokoni és egyéb címjegyzéket végigbogarászta, de még egy posztoló, közlekedési rendőrt sem talált.

Egyik éjjel sziréna hangjára ébredt. Az ablakhoz rohant. Épp azt

látta, hogy a férfi beszáll egy villogólámpás rendőrautóba és elszáguldanak.

- Hát lebukott végre – sóhajtott Nóra. Szegény lányok fel szabadulnak!

Reggel, mikor kiült, odajött hozzá a házmester: szikár, szófukar öregember volt. Nóra a köszönésen kívül még egy szót sem váltott vele.

- Életben maradt a kisbaba – sugározta. – Tetszik tudni, Vargáék nál.

Látva Nóra értetlen tekintetét, elmagyarázta.

- Szegény asszonyka hónapokig feküdt, hogy nehogy elmenjen a baba. A barátnői, munkatársai jártak ide, hogy ellássák a háztartást. Minden nap jött valamelyikük. De mégis megindult a szülés, 1,5 hónappal előbb. Szerencsére Varga úr, aki nyomozó, a járőrautóra talált és az utat nyitott a mentőnek. Még jókor érkeztek. És a baba jól van, noha egy ideig még a kórházban kell maradnia.

Nóra megköszönte a bőséges információt és örült, hogy saját ragyogó elméletét nem osztotta meg senkivel. Kicsit bosszankodott, hogy egy könyv sem szól arról, amikor Miss Marple-nek NEM sikerült. Elhatározta, hogy nem adja fel. Még van négy lakás a házban s a lakóikról még mit sem tud. Talán sikerül lelepleznie egy drogdílert, vagy ha szerencséje van, akár egy gyilkosságot is.

- Reménykedjünk – mondta magának és jól megnézte a fekete szakállas férfit, aki most ment be. Vajon kit, mit keres reggel 10 körül egy tisztos budai házban?

A TOLL

János fáradt volt. Tegnap befejeződött a kétnapos konferencia, amire neki kellett előkészítenie számos anyagot. Na meg egész nap a konferencia anyagát rendezte. Gondolta, mielőtt hazamegy, megnézi az üléstermet, rendbe raktak-e mindent.

Még mindig elég állott volt a levegő, de a székek, asztalok helyükön, egyszerűen rendben minden. Ám az egyik asztal alatt meglátott valami kis fekete tárgyat.

- Szóval az asztal alatt nem söpörtek – morogta epésen és felvette a tárgyat. Egy toll volt, még hozzá hagyományos. Lecsavarta a kupakját: aranyozott hegy, tinta csöppje a hegyén.

Másnap megemlítette a főnökének, aki azt mondta, két-három hétig őrizgesse, aztán ki lehet dobni.

- Nem valószínű, hogy keresi valaki. Különben is sok külföldi volt, akik még aznap este elutaztak.

János belökte a fiókjába és el is felejtette. Talán egy hónap is eltelt, mire véletlenül a kezébe akadt. Gondolta, kipróbálja, ír-e. Elővett egy papírlapot és nekikezdett. Első meglepetése: nem lehet akár-hogy fogni. A hegy író részének fel kell feküdnie a papírra. Második meglepetése, hogy lassan, akadozva írt. Elképedt. Aztán abbahagyta és számolgatni kezdte: mikor is írt szöveget utoljára. Golyóstollal: aláírás, kipipálás, számok néha.

Szülőkkel, rokonokkal, barátokkal a kapcsolat: e-mail, sms, skype. Mikor írt utoljára feljegyzést, levelet, stb., kézzel-tollal?

Egyszerűen nem tudta felidézni. Ami eszébe jutott: kisgyerek kora, amikor nagy ákom-bákomokkal karácsonyi lapokat körmölt. Láta maga előtt a sok színes képeslapot, az egyik különösen tetszett: havas tájon szánkós gyerekek karácsonyfával, és a hó valami kristálycukor-szerűből állt. Ezt alig akarta elküldeni, annyira tetszett.

Karácsonyi lapok. Évek óta nem írt egyet sem, de nem is kapott.

Valahogy úgy eltűntek az életéből, akár az utazások alkalmából küldött helyi képeslapok is. Ha vágyott rá, hogy megossa a látottakat, lefotózta a telefonján és rögtön át is küldte, akinek szánta.

- Manapság már mindenki fotóművész a telefonjával, – vagy legalább is ezt gondolja magáról – hümmögte.

Ez az írástalanság azért megdöbbenette. Nem gondolt bele eddig. Most felhívta a barátját, Petit.

- Peti! - mondta a kölcsönös üdvözlések után – mikor írtál te utoljára levelet?

- E-mailt?

- Nem, nem. Igazi levelet: papír, toll, posta.

- Azt hiszem még életemben sohasem. Őszintén szólva, bajban is lennék a formaságokkal. Megszólítás, zárószavak. Valamit talán csak kiötlenek, de nem volt még rá szükségem.

- Mondd, Peti! Tudsz te még egyáltalán írni?

- Talán. Valószínűleg. De már a középiskolában is digitális formában adtuk be az írásbelit.

- Hallottam olyasmit, hogy az USA-ban nem is tanítanak folyóírást. Igaz lehet ez?

- Minden hülyeség, ami onnan származik, hihetetlen, de igaz.

- János, gondolj vissza: mikor kaptál utoljára levelet vagy lapot postán?

- Akárhogy gondolkozom, nem emlékszem.

- Ha elgondolom, hogy Kazinczy levelei hány kötetet tesznek ki....

- Hát a mi levelezésünket nem gyűjtik majd kötetbe és nem adják ki.

- És a naplóinkat sem!

- De lehet, hogy egyes buzgó bloggerek összegyűjtött művei majd szerepelnek.

- De nem az én könyvespolcomon!

- Lehet, hogy a könyvespolc is kimegy a divatból.

- Persze. A híres költő versei pendrive-on.
- Na, de ezeket majd a MI-k olvassák, hogy művelődjenek.
- Hagyjuk abba, mert egyre nagyobb hülyeségeket beszélünk!
- Tévedsz. Ez a jövőbeli valóság.
- Na, idefigyelj, Peti! – Most nekiülök és papírra, ezzel a tollal írok neked egy levelet. Egy igazit. Postázom és majd csak ámulsz, mikor megkapod.
- Ez élmény lesz számomra. Még sohasem kaptam postán levelet.

És János írni kezdett a tollal: kicsit döcögősen, veréb betűkkel, de elkészült.

Levél. Toll. Boríték, címzés, bélyeg. Posta. Micsoda élmény!

VANNAK BOLDOG CSALÁDOK

- Holnap versenyem lesz – jelentette be Inci péntek este.
- Szép kis verseny – szemtelenkedett az öccse. – Fejre állatok és dugdossátok kifelé a lábatokat a vízből. Mi ebben a verseny? Különben nekem is versenyem lesz: iskolák közti kerületi sakkverseny.
- Miért, Gergő – negédeskedett Inci. – Az talán verseny, hogy azokat a bábukat tologatod?
- Nem akarok beszélni a nemes vetélkedésbe, de holnap délután nekem is bridge-versenyem lesz – mondta az apjuk, Ben-ce némi maliciával.

Sári elnevette magát.

- Úgy látom, én vagyok az egyetlen, aki nem versenyez. Viszont elmegyek a csoporttal kirándulni. Ahová egyikőtök sem jön soha velem.

- Drágám, te megszállott vagy. Úgysem tudod soha megmagyarázni nekem, mi jó van abban, hogy hegyre föl, hegyről le gyalogoltok 20-25 km-t. Másnap izomláz, nyögés.

- Korán indulok, mert 6 órakor van a gyülekező. Ebéd a hűtőben, csak meg kell melegítenetek.

Másnap, szombat reggel – némi szerencsétlenkedés után Gergőnek sikerült fél 7-kor kivackolódni az ágyból. Inci már a reggeli-nél tartott. Hamarosan útnak is indultak. Apjuk borotvahabosan a fürdőszoba ajtóból integetett nekik. Gergőt szervezési probléma fogadta: táblákat, terítőt s egyebet szállítani kellene – szülői autóval persze. Gergő készségesen hazatelefonált apjának, de a mobilja ki volt kapcsolva. Gergő elcsodálkozott ezen, hiszen a versenye délután 2-kor kezdődött. Így aztán másik szülőt kellett keresni. A sakk elég jól ment, de a győztes csapat majd akkor derül ki, amikor mind az öt iskolával játszottak.

Hazament. Délre járt, hát megebédelt. Átöltözött: kényelmes melegítőt, jól kitaposott sportcipőt vett fel. A cipős-szekrényben leghátul megpillantotta anyja bakancsát. – Ez nagyon furcsa – gondolta. Egész napos, nagy túrára megy bakancs nélkül? Bement a szobájába és nekilátott tanulni. Az órájára pillantott időnként: már délután három, Inci sehol.

- Remélem, nem fulladt a vízbe a fejreállítás közben, - jegyezte meg epésen.

Inci hat után jött meg.

- Hol a fenében voltál? – kérdezte Gergő ingerülten.

- Hát tudod a verseny után még buliztunk egy kicsit. De ne szólj róla anyáéknak.

Gergő 12 éves volt, Inci 15. Gergő tudomásul vette, hogy Incinek vannak titkai, rejtett dolgai. Nem helyeselte, de hallgatott.

Bence nyolc után érkezett. Valamit bekapott a konyhában, majd közölte, hogy nagyon fáradt és lefeküdt. Az éjjeli szekrényen lévő rádióját bekapcsolta.

- Nagyon jó. Csajkovszkij patetikus szimfóniája! – A zene halkán szólt, Bence behunyta a szemét. Azt nem lehetett tudni, melyik tételnél aludt el.

Sári 10 körül ért haza. Halkan bement a fürdőszobába s pár perc múlva becsusszant az ágyba.

Vasárnap reggel mindenki lustálkodott ébredés után. Végül Sári megemberelte magát: kiment, bekapcsolta a kávéfőzőt és elkészítette a gyerekek reggelijét. Talán a kávé illata csábította őket, de kiszállingóztak.

Gergő még mindig a kiskorától megszokott kakaót itta, Inci müzlizett, mert az osztályban ez volt a menő, Bence a kávéval tért magához. Kölcsönösen érdeklődtek: - Jól ment? Nyertetek?

Inci és Bence elsóhajtozták, hogy nem ők lettek az elsők, Józsié még hónapokig tartott. Sári csak annyit mondott, hogy kellemes volt.

Gergő eltöprengve nézte őket. Vajon hová ment apja, hogy már 9-kor nem volt itthon, telefonja kikapcsolva? Vajon kikkel bulizott Inci és ugyan hol? Legfurcsább az anyja bakancsa. Vajon túrázni ment? S ha nem, hová?

A konyhába derűsen csevegtek a készülő ebédéről.

- Jó, így együtt lenni veletek, mikor mindenki jókedvű – dűnnyögte Bence.

Gergő hallgatott. Bólintott erre, igen, igen.

Vannak még boldog családok.

A FESTŐ

A festő már pár éve nem festett. Megöregedett a teste: a kéz izületei, gyengült a látása, nem tudott hosszasan állni. Így hát üldögélt a foteljében, az ablak mellett. Néha kinézett, de legtöbbször behunyta a szemét. Unokahúga, Frida, aki a közelben lakott, két naponta munka után beugrott: hozott ennivalót, néha takarított, mosott.

- Ilyenkor alszol, amikor csukva a szemed?

A festő elmosolyodott.

- Nem, dehogy. Mindenfélét látok csukott szemmel: festményeket, épületeket. Néha utazásaimat a városokban, amerre jártam. Mintha egy filmet néznék.

Frida kicsit megcsóválta a fejét. Értelmetlen. Na, de ilyenek az öregek.

A festő barangolt: olasz kisvárosokban, San Gimignano-ban is, a fjordoknál, a középkori városfalakon Németországban. Egyik nap bevillant Fountain Abbey.

Egész tisztán látta maga előtt a tavacskát az alkonyi fényben, amelynek vize kékes-zölden csillogott és a túlparton a fehértörzsű nyírfák sora közt egy ősergő hatalmas, sötéttörzsű tölgyet. Újra átérezte a csodálatot, a vizuális gyönyört. Váratlanul feltört benne a vágy, hogy megfesse.

Másnap reggel talált még vásznat, festéket.

- Remélem, nem ment tönkre – motyogta. Ahogy ott állt, lélekben munkára készen, kétely merült fel benne: vajon fizikailag képes lesz-e? Nem volt vallásos s ezért magát is megdöbben-tette, amikor kibuggyant belőle a mondat:

- Édes Istenem, segíts, hogy megfesthessem!

Vágyott arra, hogy ezt a hirtelen feltámadó Isten-hitet analizálja,

de úgy érezte, az sehová sem vezet. Így aztán elemezgetés nélkül nekilátott és magát is meglepve, a többit Istenre bízta. Nagyon nehezen ment a munka. Óra, másfél óra után beleroskadt a fotelbe és úgy érezte, szétszakad a teste a fájdalomtól. Aztán egy idő múlva újra kezdte. Lassan haladt. Néha elcsüggedt, mert alig látott. Közelebb lépett, majd lassan távolodott, vajon honnan látja legjobban. Főleg a víz színével és a kékeszöld csillogással bajlódott sokat. Sehogy sem olyan volt, mint amilyennek látta a valóságban és behunyta szemével.

Hónapokig dolgozott és a teste egyre inkább tiltakozott a megerőltetés miatt. A kép csaknem elkészült, de az volt a legnagyobb problémája, hogy mindig csak egyes részleteket látott, az egészet nem bírta befogni vaksi szemével. A kezével néha végig tapogatta a megszáradt festéket, hogy érzékelje a részek egymáshoz való viszonyát. Nem volt biztos benne, mit lát a kezével.

- Majd meglátjuk – mondta magának kissé cinikusan – Isten milyen képet akar magának.

Frida a fotelben találta meg. Nem aludt és Isten tudja, mit látott. A hagyatéki tárgyalás után Frida és férje kezdték felszámolni a lakást, hogy eladhassák. Az állványon ott volt a kép, itt – ott még kicsit nedvesen. Frida rábámult:

- Ez mi szerinted? Itt egy nagy kékes paca, rajta fehér csíkok meg egy nagy fekete vonal. Talán csak nem absztrakt képet akart festeni?

- Ugyan – válaszolt a férje. – Soha életében nem festett absztraktot. De ez a mázsolmány szörnyű pocskék és érthetetlen. Szerintem dobjuk ki a többi lommal együtt.

Összehengergették, kidobták. Istennek nem tetszett a kép.

AZ ÉLETMENTŐ

Albin inkubátoros gyerek volt, vagyis csecsemő korában betették a kórház falán épített segély-inkubátorba. Ki? Sohasem tudta meg, kik a szülei. Intézetben nőtt fel. Jól tanult. Elvégezte a rendőrtisztiszi iskolát és utána a városka rendőrségén dolgozott. Csendes, el-elmosolyodó, inkább visszahúzódozó, megfigyelő típus volt. Kollégái kedvelték. Fiatalon nősült. Helybeli lányt vett el, népes rokonsággal. Ismerve gyermekkorát, a kollégái tudták, Albinnak, aki egyszál magában állt a világban, a házasság, a család mást, többet jelentett, mint egy átlagembernek. Nagyon szerette Esztert, kényeztette, kedvébe járt, amiben csak tudott. Nemsokára megszületett lányuk, Vera. Albinnál boldogabb és büszkébb apát nem lehetett találni megyszerte, de talán még világszerte sem. Vera. nőtt, növekedett: szép és kedves volt. Jól tanult – volt mire büszkének lenni.

A bajok akkortájt kezdődtek, amikor Vera. már 10 éves lett. Többszöri vetélés után Eszter nem tudott lábra kapni. Albin és Eszter is megszomorodtak, mert nagyon szerettek volna testvéreket Veronkának. Majd megállapították, hogy Eszternek rákja van. Két rettenetes év következett: kezelés, kórház, otthon és újra a pokoli kör. Albin is, Vera is gyöngéden ápolták. Albin a gondolatától is rettegett, hogy elveszítheti Esztert. Pedig józan eszével felmérte, hogyan szenved, s egyre gyengül.

Eszter otthon halt meg; Albin ott volt mellette, tehetetlenül, az Isten tudja hányadik átvirrasztott éjszakán.

A rokonság a betegség kezdetétől mellettük állt: hozták Eszternek a finomabbnál finomabb falatokat, amit csak ki tudtak találni.

- Egyél lelkem! Muszáj enned, hogy megerősödjél. Az unokatestvérek Veronkát pátyolgatták. Akármilyen kis csi-

bézszek voltak különben, a gondolat, hogy valaki elveszítheti az anyját, megrendítette őket.

A temetés után Albin és Vera megpróbálták egymást támogatva kialakítani új életüket. Verának segítettek tanárnői, Albinnak munkatársai. Nem szavakkal. Sógornői, sógorai hétféteken ebédre hívták meg őket. Olyan formákban, amibe belebújtatták a meghívást.

- Te, Albin. Hétfégén fát kellene fűrészelnem. Nyakunkon az ős, fűteni kell már. Át tudnál jönni segíteni?

Máskor meg mire hazajött munkából elrendezve találta a kiskertet.

- Nálam volt a fűkasza, amit kikölcsönöztem. Időbe még belefért, gondoltam, levágom a tiétekét is.

Idővel Vera kicsit magához tért: nem vihogott és vihancolt, de el-elmosolygott. Az éjszakai sírásokat meg senki sem látta. Már 15. évében járt, amikor az iskola a szokásos sítábort szervezte. Vera már ötödik éve minden táborba elment. A kísérő tanárok dicsérték: nagyon jól ment neki a síelés és szerette is erősen.

Albin rettenetesen féltette. Legszívesebbe még az utcára sem eresztette volna, de uralkodott magán. Nem zárhatja kalitkába – érvelt önmagával. Nagy vidámkodások közepette indult el a buszuk. A szülők kikísérték a csemetéjüket és a mosolygó integetések mögött számos szülő rémképeit hessegette. Leszakad a lanovka, kitöri a lábát, ki tudja mi még. A hét ragyogó hangulatban telt. Jó idő, jó hó, a gyerekek – a tanárok megkönnyebbülésére – megfelelően viselkedtek. Hogy Kis Bálint suttyomban besörözött, és fél éjszakán át a tesitanár fogta a fejét, Bálint meg hányt -, hát ez benne volt a pakliban. Csivitelő derűvel indultak haza. Az úton egy mellékútról eléjük vágott egy autó. A sofőr fékezett, a jeges úton megpördült a busz, az árokba csapódott. A városkába

öt gyerek holtteste érkezett meg, és egy kísérő tanáré. Vera volt az egyik áldozat.

A város megrendült. Mindenki érintett volt, nemcsak a szülők: rokonok, barátok, diáktársak, munkatársak. Elcsöndesült az egész város: a gyerekek nem hangoskodtak, zene sem szólt, az utcán nem álltak le trécselni. Együtt ravatalozták fel az öt gyereket. A temetésen az egész város ott volt. A pap elmondta a liturgia szavait, de szentbeszéd nem volt. Egyszerűen nem tudott kenetes szavakat mondani és félt attól is, hogy belezokog a saját beszédébe. Így hát akadozó, halk énekszó, zokogások, visszafojtott sírás – ez volt a temetés. A temetés után harmadnap (semmi feltámadás...) Juliska néni, aki kardos menyecske hírében állt – és mindig ő rendezte a virágokat a templomban, bement a sekrestyébe a pap után.

- Tisztelendő Úr, kérem – kezdte illemtudóan, de egyre dühödtebbé váló hangon – tessék nekem megmondani, hogy tehette ezt az Isten velünk? Ezek az ártatlan gyerekek. És az a nyomorult Albin: szörnyű szenvedések után elveszti a feleségét, most meg ezt az aranyos Verát, aki mindene volt és csak ő volt az egyetlen, aki maradt neki. Hogy lehet ilyen kegyetlen az Isten?

A pap túl járt az ötvenen és már annyi szörnyűséget látott. Már fiatal korában lelki problémái voltak, no nem teológiai kérdésekben. Nem hangoztatta, de számos hittétel egyszerűen nem érdekelte: a Szentháromság kérdése vagy átlényegülés vagy allegorikus stb. Egy kifejezés gyötörte: Gondviselő Atyánk. Mindaz a sok szenvedés, kín, gyötrellem, aminek tanúja volt és amiken alig-alig tudott bármit is segíteni, mindig ezzel a kifejezéssel szembesítette.

- Mondja meg! – követelte Juliska néni. Mondja meg, hogy tehet ilyet az Isten?

A pap állt és arcán végig peregtek a könnyek.

- Nem tudom – mondta alig hallhatóan.
- Nem tudja – motyogta Juliska néni. – Nem tudja, pedig ő a pap.
Nézte a pap sápadt, könnyes arcát. Aztán megfordult és kiment.

Albin kábult félébrenlétben volt Vera halála óta. A temetésen két sógora fogta közre, ki nem mondott aggodalommal. Az őrson a parancsnok a zárt ajtó mögött tárgyalt a helyettesével, Istvánnal.
– Nem tudom, mit tegyek. Küldjem szabadságra? Attól rettegek, hogy tudod... ott a szolgálati fegyvere. De azt meg nem vehetem el tőle. Nagyon féltém. Ez a rettenetes csapás: előbb a felesége, most Vera.

István nyugdíj előtt állt. Annyi borzalmat látott már, bár ez őt is megrendítette.

- Jobb, ha bejön dolgozni. Mit csináljon ott egyedül, az üres lakásban. Inkább adj neki feladatokat. De lehetőleg mindig egy kollegával együtt menjen. De ügyesen csináld. Ne érezzen szánakozást, mert az még rosszabb.

Pár nappal a temetés után átjött sógornője, Eszter húga, a férjével. A lakásban még minden úgy volt, ahogy Veronka hagyta, mikor elutazott: ágya, ruhái, tankönyvei, játéka.

- Arra gondoltunk Péterrel - kezdte Erzsébet, hogy holnap reggel átjövünk kicsit takarítani. Albin riadt arcát látva folytatta:

- Nem dobunk ki semmit: dobozokba rakjuk, aztán majd ha úgy gondolod, Te elrendezed később. A dobozokat meg kitesszük a külső kamrába. Jó lesz így?

Albin bólintott. Érezte, hogy segíteni akarnak és hogy igazuk is van, hiszen amikor csak hazajött a munkából az üres lakásba és megpillantotta Veronka holmijait, úgy érezte, megőrül, nem bírja tovább. Később sem lett jobb. Erzsébetek ugyan elrakták a holmikat, átrendezték a bútorokat, de Albin továbbra is látta őket: Eszter vidám, majd elhaló mosolyát, Veronkát kicsinek, majd

csaknem felnőtt lánynak. Látta, látta és tódultak rá az emlékképek, ha akarta, ha nem.

Korán tavaszodott márciusban. Már több mint egy hónap telt el a temetés óta. A város lassan éledezett. A mindennapok tennivalói egyre kevesebb időt hagytak a nyomasztó gyásznak.

Albin elment otthonról. Nem valahová – el. A határ felé vette útját, ahol a patak metszette a rétet, a szélén meg kis erdő. Célta-lanul ballagott az ösvényen, ami az erdőbe vezetett.

- Szervusz Albin! – kiáltott rá messziről Mihály bácsi – képzelj, már találtam gombát az erdőn. Teszek oda az ablakodba párat.

- Köszönöm, Mihály bátyám! – mormogta Albin.
Mihály belenézett Albin élettelen szemébe, elgyötört arcába. Még mondani akart valamit, de elhallgatott és továbbment.

- Ez most elmegy az erdőbe és agyonlövi magát. Nem akar élni. Megértem, de nem értek egyet vele. Mégis élni kell, akármilyen cudar és kegyetlen az élet. Most talán még meg tudnám akadályozni, hogy tovább menjen, de akkor megtenné holnap – morfondírozott magában Mihály.

Albin tovább baktatott az erdő felé, a patak partján. Valami hang zökkentette ki révületéből. Alig hallható kis nyüszítés. Körülnézett és a parti növényekbe akadva egy szétázott papírdoboz és félig a parton, félig a vízben egy kicsi fehér gombolyag.

- Ilyen kicsi kutya nincs is – gondolta, miközben felemelte a piciny jószágot. Valaki vízbe dobta a kiskutyákat.
A kiskutya didergett. Vizes volt és gyámoltalan. Albint elöntötte a szánalom.

- Meleg kell neki – döntötte el és maga sem értette saját magát, de a picit bedugta a pulóvere alá, a dzsekit jól behúzta és hazaindult. Szaporázta, mert a kicsi igen rossz állapotban volt.

Otthon megtörölgette, langyos tejet adott neki. Hál' Istennek, tudott lefetyelni, mert bajban lett volna, ha csak szopni tud. Aztán kifordított egy nagy kucsmát, ami még Eszter öregapjáé volt, abba tette bele. Be is gyújtott, mert hideg volt a szobában és a kucsmát a kályha mellé állította. A kicsi jól befészkelte magát a szőrmébe és elaludt.

Albin nekilátott, hogy a neten infót gyűjtsön: mit kell egy ilyen kicsi kutyával csinálni. Este újra megetette, kikészítette az éjszakai adagot, sőt mikor lefeküdt, az ágyához vitte. De mivel így nem tudta szemmel tartani, felrakta az ágyra, maga mellé. Éjjel felébredt: a kicsi kimászott és hozzábújt. Még nem tudta magát melegen tartani: egy másik test melegére vágyott.

- Na, – gondolta Albin – ha kiderülne, hogy a rendőr egy kutyával alszik egy ágyban... De mégsem tette le, mert a kicsi didergése abbamaradt és cuppogások után elaludt. Ami furcsa volt Albin számára, hogy a kis meleg test, a belőle áramló bizalom, az, hogy neki fontos, sőt életbevágó Albin szeretete és törődése, gyöngéd érzéseket váltott ki belőle.

Reggel szolgálatba kellett mennie. Töprengés és habozás után a tejet meg tálkát szatyorba tette és a kutyát a kucsmában magával vitte.

- Találtam – mondta a kollégáknak. – Még nagyon kicsi, nem hagyhattam otthon. A kollégák elbűvölten figyelték a kicsit, de főleg Albin arcát. A gyötrelem és szenvedés, élettelen nézés, magába vonulás helyett most valami mást láttak. A parancsnok, akinek mindig volt kutyája megsimogatta a kicsit és azt mondta:

- Persze. Hozd csak magaddal.

Az egyik kolléga utána ment a parancsnoknak.

- Elnézést Parancsnok úr, de a szabályzat szerint ide nem lehet állatot behozni.

A parancsnok rábámult:

- Elsősorban ez nem állat, hanem kutya. Másodsorban

nem látsz a szemedtől? Nem látod Albin arcát? A szemét? Hogy van valakije. Jobb lenne, ha főbe lőtte volna magát, mi meg a temetésére készülhetnénk? Te komplett hülye vagy a szabályzattal együtt!

Kicsi (mert így nevezték el), nőtt-növekedett. Három hónapos korában a kollégáktól szép piros nyakörvet és pórázst kapott. A cigarettaszünetben (ami eddig nem volt, mert senki sem cigarettázott – de most lett) versengtek, hogy ki vigye Kicsit ház körüli sétára. A parancsnok kijelentette, hogy Kicsi szolgálati őrkutya – miközben jelentősen ránézett a „szabályzatos” kollégára.

Mikor munka után hazamentek, Albin el-elbeszélgetett Kicsivel.

- Na gyere, főzünk vacsorát. Mit gondolsz, mit együnk? Azt nem lehetett tudni pontosan, hogy Kicsi mit gondolt, ő ugyanis nagy helyesléssel asszisztált a vacsorafőzéshez, és még nagyobb lelkesedéssel annak elfogyasztásához. Este meg lefeküdtek. Kicsi kosara természetesen az ágy mellett volt, ám hogy, hogynem Albin éjjel vagy csak reggel arra ébredt, hogy valaki elégedett szuszogással odabújik hozzá.

Akinek kutyája van, sosincs egyedül.

„LEGYÜNK MODERNEK”

Csengettek. Móni kelletlenül ment ajtót nyitni. Az anyósa jött látogatóba, akit nem kedvelt.

Terka belépett az előszobába. Ölelgetés, cuppogások. Terka szokott bőbeszédű lendületével rákezdte:

- Jó, hogy látlak titeket. Bencus biztos már a fejemre nőtt. Igen szerencsésen utaztam, mert a szomszédnak, Misinek dolga volt Pesten, aztán felhozott. Rékáékhoz mentem, majd ott szállok meg. De most átjöttem, mert már alig várom, hogy lássam Bencust.

Közben befele mentek és már látták is Bencust, aki nagy munkában volt: a járókából dobálta ki játékait a szoba négy sarka felé.

- Hát te hogy vagy, Móni? – kérdezte Terka, miközben kiemelte és magához ölelte Bencust.

- Megvagyok. Nem túl jól.

- Nocsak. Mi bajod?

- Szülés utáni depresszióm van.

- Na, de a szülés másfél éve volt.

- Mindegy. Nekem elhúzódik. Most ugyan nyár van, de attól is félek, hogy ősszel meg őszi depresszióm lesz.

- S mondjad édeslányom, mit csinál az a depresszió? Én négy gyereket szültem és lehet, hogy nekem is volt, csak nem tudtam róla.

- Ha Anyuka (micsoda hülye szokás, hogy így illik szólítani...) nem ismeri a depresszió jellegét, nem érdemes beszélni róla.

- Bence mikorra jön haza a munkából?

- Hét óra körül.

- Gyertek át Rékáékhoz, majd együtt megvacsorázunk. A vacsorát én főzöm, hoztam is mindenféle friss finomat. Rékának ott a két gyerek, a harmadikkal félidős, úgy, hogy szeretném kicsit kímélni.

- Mégis, hány gyereket akarnak? – fanyalgott Móni.

- Amennyit az Isten ad. Tudod, ahová báránykát küld, legelőt is ad hozzá.

- Tudom, hogy Botond jól keres, na de azért nem kellene tucatszám szülni.

Terka erősen visszafogta magát: csaknem fog összekapni a menyével.

- Móni, jó lenne, ha igyekeznének Bencével, mert le vagytok maradva Rékáékhoz képest – próbált viccelődni.

Móni csak elhúzta a száját és elfordult. Réka Bence nővére, de noha közelben laktak, nem alakult ki barátság köztük.

Terka eljátszozott Bencussal egy ideig, aztán visszament.

Bence hazaért 7-re. Villanyszerelő vállalkozó volt, de napelemezt is szerelt úgy, hogy sok munkája akadt.

- Ilyenkor, tavasszal, nyáron, kicsit még az ősze elején hajnaltól késő estig kell dolgozni, mert decemberben alig, januárban meg holt szezon. Alig egy pár javítás, pedig enni akkor is kell, meg befizetni is.

Házasságuk kezdetén még vidáman kérdezte:

- Na, mi finom van vacsorára?

Ám, amikor a válasz így hangzott:

- Hozattam kínait.

Mostanság meg:

- Pizzát hozattam a futárral – akkor Bence elszontyolodott. Kezdetben célozgatott rá (szerinte tapintatosan), hogy enne babgulyást csülökkel, vagy székelykáposztát, de amikor Móni undorodó arcát látta, abbahagyta.

- Ezek mind olyan régimódi ételek, amik a halálokat okozzák. Majd én nekilátok valami modernet főzni.

És neki is látott tanulmányozni a női magazinokban fellelhető recepteket. Különösen vonzották a kimondhatatlan nevű, speciális fűszerekkel ízesített ételköltemények. El is járt indiai, kínai és ki

tudja milyen fűszereket áruló boltokba és aztán alkotott. Bence legtöbbször már az ismeretlen szagoktól megémelyedett. Volt, amit nehezen legyűrt, de volt, amit képtelen volt. Lett is nagy sértődés, duzzogás napokig. Így aztán a továbbiakban a vacsora nem lett téma: Bence evett, amit talált, s ha nagyon éhkoppon maradt, kiosont a furgonjához, ahol a szerszámok mellett tartott pár falat „dugi” kaját (mérget: paprikás abált szalonnát). Ezen az estén nagy örömmel ment a nővéérékhez: régen látta már őket, másrészt reménykedett, hogy a Mama főztje régi jó ízeket hoz vissza.

Az évek a mindennapok rutinjában telte: Bencus növekedett, iskolába ment; Móni továbbra sem dolgozott, de mindent megtett, hogy a menő irányzatokkal lépést tartson. Rékáéknál már a negyedik gyerek is oviba ment. Persze nem könnyű lépést tartani a haladó dolgokkal. Például Bence kereken megtagadta, hogy pénzt adjon a mell-nagyobbító műtétre. (fújtatott is Móni) De barnára süttette magát, amikor a szolárium-őrület kitért és aki épkezlab volt, az mind „szoliba” járt. A kozmetikus szorgalmasan dolgozott Mónin, hogy ne 29-nek, hanem csak 25-nek nézzen ki. A műkörmös is kiélte fantáziáját, mikor Móni minden körmére más mintát alkotott. És ott volt még, adott volt a ruhadivat, ami olyan gyorsan változott, hogy alig győzte követni.

Mindezt alaposan megtárgyalták a hetente összejövő barát nők. Iskolából, munkahelyről összeverődve, öten, néha hatan alkották a baráti kört, minden újat felkarolva, minden intim részletet gátlástalanul kitérgetve. Kettő elváltak, de gyerektelenül, Mari elvált két gyerekkel, Móni és még kettő házasságok.

A ma esti téma a nemváltoztatás: volt, aki elvetette, hülyeségnek tartotta, de Magdi, az egyedülálló némi hajlandóságot érzett.

- Aztán majd nekünk teszed a szépet – vihogtak és Magdi elvörösödött.

Móni beszámolt a tanfolyamról, ahová beiratkozott.

- Analizálni kell saját magunkat és felszabadítani szunnyadó erőinket. Nem öncélúan persze, hanem az önmagvalósítás érdekében – ismételte a hallott szöveget.

- És mégis, mit akarsz csinálni? – kérdezte Mari.

- Azt hiszem, elválok, hogy minden kötöttségtől megszabadulva, kiteljesíthessem önmagam.

- Móni, te olyan furcsa szavakat használsz, hogy alig tudlak követni – panaszkodott Evelin.

- Hát, pedig nézd meg jobban a „Cosmopolitan” vagy az „Kiskegyed” magazinokat: tele vannak ennek a magyarázatával.

- És mit fog szólni Bence a váláshoz?

- Azt hiszem, Bence is válni akar.

- Biztos van valakije. Minden férfinak van suttyomban, még ha te nem is tudsz róla.

Móni felnevetett:

- Nem hiszem, hogy arra lenne energiája, hiszen hajnaltól késő estig dolgozik.

Pár nap múlva Móni „komoly beszélgetésre” hívta Bencét vacsora után.

- Szeretném megbeszélni veled – kezdte, – hogy el akarok válni.

Bence döbbenetesen nézett rá.

- Miért? Van valakid?

- Nem, nincs. Te ezt nem érted. Jövőre harminc leszek, utolsó időszak, hogy újra teremtem magam. A lélek mélységéből fel kell szabadítanom azokat az adottságokat, amelyekkel megvalósíthatom önmagam.

Bence a „lélek mélységénél” elakadt.

„Mélység” – gyerekkori emlék: kút legmélyén tenyérnyi víz – ez mélység. Na, de hol a lélek és kiterjedése, hogy mélysége legyen?

- Megvalósítás...Ön...Önmegvalósítás. És ez mit jelent a gyakorlatban?

- Hagyjuk, Bence. Te ezt úgy sem érted – mondta lekezelő-

en Móni.

- Térjünk át a gyakorlati kérdésekre. Bencust itt hagyom neked, hiszen mindene itt van. Nem fogunk gyermekelhelyezési perben marakodni. A ház maradjon a tiéd, viszont enyém ennek fejében az összes spórolt pénz, amit autóra gyűjtöttünk. A különbözetet majd részletekben kifizeted. Nekem albérletet és munkát kell találnom, ami nem lesz könnyű.

Bence lassan tért magához a döbbenettől.

- Hát ezt alaposan kifundáltad – dűnnyögte kábán.

- Rékáék biztos segítenek neked. Bencus úgyis együtt jár az unokatesókkal, együtt jöhetnek-mehetnek az iskolába.

- És neked nem fog hiányozni?

- Oh, Bence, Te nem érezheted át, min megy keresztül egy anya ilyenkor. Majd meg hasad a szívem, ha arra gondolok, nem láthatom minden nap. De majd minden második hétvégén igyekszem kárpótolni. De tudod, ez az önmegvalósítás annyira fontos, hiszen csak egy életünk van.

- Persze a gyerekek is, meg egy anyja – ha lenne – morgogta Bence.

- Mit mondasz?

- Semmit – Bence elhatározta, semmit nem mond, különben olyan ronda, kiabálós verekedés kezdődne, ami nem vezet sehova.

- És mégis, mikor akarod megkezdeni ezt az önmegvalósítást?

- Holnap keresek albérletet, munkát. Talán még a héten elköltözöm.

- Beszéltél már a gyerekekkel?

- Nem, Bence. Ezt rád bízom. Fiú gyerek és talán te jobban tudsz a nyelvén.

- Azt semmiképp nem könnyű megmagyarázni egy tíz éves kisfiúnak, hogy az anyja elhagyja.

- Oh, dehogy hagyom el, csak elköltözöm. Ugyanúgy sze-

retem továbbra is.

- Persze, hogyne.

- Már beiratkoztam a haladó tanfolyamra, ahol megmagyarázzák, hogy a lelkem mélyéről felhozott adottságokat, lehetőségeket hogyan tudom felhasználni. „Önmegvalósítás felsőfokon” – ez a tanfolyam címe. Na, megyek lefeküdni. Remélem, semmi harag, hiszen te is megérted, ez milyen fontos.

Felkelt, kiment. Bence továbbra is ott ült, maga elé bámult.

- Önmegvalósítás – morfondírozott. – Hogy miből maradok ki!

Megpróbált a „lelke mélyére” nézni, de valahogy nem találta. Bele-bele gondolt házassága időszakaiba. Hol rontotta el? Mit rontott el? De amit Móni mondott – számára érthetetlen.

- Most már azt kell várnom, hogy megvalósítsa önmagát. Nagyon kíváncsi vagyok, milyen lesz az önmegvalósított Móni.

AZ ELVESZETT KERESÉSE

Ábel 9 után érkezett anyja házához. Letette az autót, a kulcsot kivette a mozgó téglá mögül és bement. A ház üres volt, de ezt tudta. Húga azonban kitakarította, kiszellőztette: kellemes volt megérkezni ide.

Kiült a tornácra, hogy kinyújtóztassa gémberedett lábát, meg, hogy élvezze a csöndet a nyári estben. Öregapa nagy, kényelmes székébe ült; valahogy úgy érezte a fotel rejtélyes kapcsolatot teremte közte és nagypaja között.

Másnap szombaton húga, Anna jött érte, hogy meglátogassák az intézetben Mamát. Húga feszült és ideges volt.

- Készülj fel rá, hogy nagyon megváltozott. Már előbb is voltak kisebb problémák, de amikor elkódorolt otthonról, nem tudtuk hova, az intézeti elhelyezés szükségesszerű lett. Nem tudod, milyen volt az, mikor az egész falu, rendőrök, kutyák keresték és a tó túlsó partján, az erdőben találtuk meg másfél nap múlva. Még jó, hogy szelíd október volt és nem fagyott halálra.

Gondozott parkon át érkeztek az otthonhoz. Karbantartott, bár régi épület volt. Bementek. A gondozók ismerősként üdvözölték Annát. Mama a terem közepén társalkodott valakivel. Többen az asztalnál ültek, valamivel tettek-vettek.

- Mama! – ment feléje Ábel – Mama, itt vagyok, Ábel.

Mama ránézett:

- Miket beszél itt maga! Ábel nincs itt.

Ábel megpróbálta legalább a kezét megfogni, de Mama elhúzta és emeltebb hangon ráförmedt:

- Menjen innen! Ne próbáljon engem becsapni.

A gondozónő odalépett, szelíden megfogta Mama könyökét:

- Tessék velem jönni. Marika már várja.

Ábel dermedten bámult utánuk.

- Gyere! – súgta halkán a húga – Nem ismer meg. Engem sem szokott.

Ábel szótlánul vezetett haza. Anna hazaindult, de hívta estére:

- Gyere, Ábel, vacsorázz velünk.

Ábel bólintott, bement s leült a kanapéra. Órákig ült és valójában csak kavargó gondolatait, érzéseit igyekezett rendezni. A Mama.

Óh, Istenem, a Mama!

Zaklatott álmú éjszaka után harangszóra ébredt.

- Az első harangszó – állapította meg, amikor az órájára nézett.

9-kor a harmadikkal beharangoznak. A vasárnapi mise. Uramisten, mikor is volt utoljára misén? Hát templomban? Talán akkor

maradt el, amikor az egyetemre került és kollégiumban lakott. Aztán a munkahely – gyakran külföldi munkák. Egy évig Afrikában, előtte Dánia.

Most mindenesetre összekapta magát és elment a templomba. Még időben: az orgona akkor zengett fel, mikor belépett. Leült a hátsó padba. A templom tele volt, a férfiak a padok mellett még álltak is. Felcsendült az első ének, és Ábel meglepődve tapasztalta: tudja a szöveget, a dallamot is. Mikor énekelt utoljára? Akármilyen is. Évtizedekkel ezelőtt.

A mise után, már hallgatott az orgona, Zoli, régi barátja jött le. Rögtön megismerték egymást, hiszen elválaszthatatlanok voltak gyerekkorukban.

Összeölelkeztek.

- Te orgonáltál? – kérdezte Ábel.

- Igen, minden vasárnap. Kórust is vezetek. Különben meg az iskola igazgatója vagyok. De ne itt beszéljünk. Gyere át öt után, majd mindent megtárgyalunk vacsora után. Most sietnem kell az anyósomékhöz ebédre.

Ábel este nagy örömmel ment Zoliékhoz. Felesége, Szilvi, meg három csivitelő gyerek fogadta.

Vacsora után a terebélyes diófa alatti asztalnál üldögéltek, kvaterkáltak.

- Ha jól emlékszem, megnősültél, Ábel.

- Igen, az egyetemi évfolyamtársamat, Emmát vettem el. Van egy másfél éves fiunk, Gergő.

Zoli aztán elmesélte az utat, ami az igazgatói székbe vitte. Ábel afrikai rémtörténetekkel riogatta őket: hányszor volt veszélyben az élete.

- Nagy vízügyi projekteket hajtottunk végre, azért kellett kint lennem több mint egy évig.

Zoli közben elnézést kért:

- A gyerekek kikövetelik az esti mesét, vagy ha nem mese,

beszélgetést – mosolygott és bement a gyerekek halószobájába. Szilvi addig Emmáról meg Gergőről faggatta Ábelt. Ábel riadtan vette észre, milyen keveset tud mondani a gyerekről. Hiszen születése után két hónappal már elutazott és csak minap jött haza. Közben figyelte azt a meghitt harmóniát, ami Zoli és Szilvi együttéléséből áradt. Óh, Emma és ő...

A régi barátság újjá éledt és meg is beszéltek, Zoliék ellátogatnak Pestre hozzájuk, - persze, ha sikerül a gyerekeket rokonokhoz addig elhelyezni.

Az éjszakában Ábel ismét a tornácon ült. Annyi mindenen kellett gondolkoznia.

Emma. Igen, Emma megmondta: így nem folytatja tovább.

- Van valakid? – kérdezte Ábel meghökkenve.

- Nincs szeretóm, ha erre gondolsz. De van egy nagyon jó barátom, aki sokat segített, akire számíthatok, míg távol voltál. Mert noha férjzett vagyok, úgy éltem Gergővel, mint egy egyedülálló anya. Nem volt könnyű. Nem akarom így folytatni. Szeretnék még gyereket is, de nem így, hogy te nem vagy sehol. Illetve vagy, mert afrikai utad alatt halálra aggódtam magam.

- Szerelmes vagy ebbe a barátodba?

- Nem, mert a feleséged vagyok. De ha nem lennék...

Ábel újra és újra felidézte felesége szavait. Ez majdnem rosszabb, mintha futó, egyéjszakás kalandba keveredett volna – morfondírozott. Ennek sokkal mélyebb alapja van. Akárhogy is nézzük, elvesztettem a feleségem szerelmét, bizalmát. Állást kell változtatnom, vagy megegyezni a jelenlegi helyemen, hogy nem tudok külföldre menni.

A szobából kihallatszott: az óra 12-t ütött. Eszébe jutott a reggeli harangszó, a mise. Kellemes élmény volt, az éneklésen még el is mosolyodott. De a mise...Az Isten házában volt, de Istennel semmi kapcsolatot nem érzett. Zolit kérdezte, vallásos-e.

- Nem tudom, mire kérdezel rá. A szokásnak megfelelően

minden vasárnap megyünk misére. A gyerekek hittanra járnak. Este együtt imádkozom velük.

- De Te, személyesen, mégis... gondolatilag meg érzelmi-
leg is.

Zoli elgondolkozott.

- Erre sajnós egyszerűen nem tudok mit válaszolni. Tudom, hogy vannak, akiknek egyéni, tudati és érzelmi kötődésük van Istenhez; mintha az apjuk lenne vagy valaki hasonló. De erről többet nem tudok.

Ábel belebámult az éjszaka sötétjébe. Kérdések, kérdések: hiszek-e Istenben? Ha igen, milyen ez a kapcsolat? Az, hogy bajban, veszélyben felsóhajt valaki: „Jaj, Istenem!” – ez nem valódi. Tűnődött: valahogy meg kell mentenie szerelmét, házasságát. Valahogy meg kell keresni és meg kell találnia az elveszett Istent. Nyáron korán virrad. A korai hajnal tétova fényei Ábelt a tornácon találták. Új, nehéz napok első fényei.

KÁRTYAVÁR

Csongor és Bogi lassan sétáltak felfelé a domboldalon, maguk mögött hagyva a kis nógrádi falut meg a gyerekzsivajt.

Csongor igen elégedett volt magával, hogy összeszervezte a három családot. Húga lakott e faluban férjével meg három gyerekével és ide csábította bátyját a két gyerekkel, no meg magukat is a hárommal, hogy egy nyári hetet együtt töltsenek és az unokatestvérek jobban megismerjék egymást. Most a gyereksereg Piroska udvarán zsibong: bográcsgulyást fognak főzni. Piroska a konyhafőnök, férje Áron a tűzmester.

- Na, ezt igazán jól összehoztam – jelentette ki Csongor sokadszorra.
  - Valóban – mondta Bogi.
- De volt valami a hangsúlyában, ami megütötte Csongor fülét.
- Mi van? Valami nem tetszik?
  - Nem, minden rendben, csak néha ingerel, hogy annyira el vagy telve magadtól. A munkádat 110%-ra végzed, elvárod, hogy otthon is minden rendben, simán menjen. Nem tudom, mi lesz, ha a gyerekek kamaszkorba lépnek és Lili, mondjuk, zöldre festeti a haját, Bulcsú meg piercinges orrával bejelenti, hogy ő bizony meleg.
  - Ne beszélj butaságokat. Igazán minden rendben van otthon.
  - Eleget dolgozom ezen, hogy így legyen.
  - És 15 évi házasság után is jó a kapcsolatunk.
  - Persze. Minden nap megbeszéljük mit kell aznap tenni, a gyerekek munkarendjét, ügyintézését. De tudod, te egyáltalán, hogy mit gondolsz és érzel?
  - Nem értem. Hiszen normálisan beszélünk és..., és a szexuális életünk is megfelelő.
  - Gondolod, te. De kezdettől fogva úgy éreztem, számodra az egy feladat – talán még a határidőkhöz is odaírod, el ne felejtse: kéthetente esedékes és kipipálsz. Egyébként az is olyan, mint egy udvariassági látogatás, – hűvösen barátságos.
  - Miért? Milyennek kellene lennie?
  - Oh, még sohasem érezted a gyötrő vágyat, hogy annyira hiányzik a másik, hogy már az érintése is gyönyör és a szeretkezés végtelen kék?
  - Nem tudlak követni. Honnan veszed ezeket a hülyeségeket? Biztos a regényekből, amit összeolvasol.
  - Tudom, hogy középiskola óta csak szakkönyv volt a kezdedben, de ezt azért nem a regényekből találtam ki. Ugyan soha nem tárgyaltam meg intim témákat senkivel, de hallottam, ahogy a lányok egymás közt puszognak. Képzeld, Csongor, van, akik

naponta! Sőt néha egész éjjel, mert nem tudnak betelni egymással.

- Ezt te valósnak hiszed, vagy csak hengegés és kitalálás?
  - Teljesen valósnak hiszem – volt valami visszafojtott kuncogás Bogi hangjában, ami Csongort megtorpanásra készítette. Rábámult Bogira.
  - Ezt te TUDOD? Átélted?
- Bogi visszafogta emlékező mosolyát.
- Igen.
  - Azt akarod ezzel mondani, hogy megcsaltál?
  - Így is lehet mondani.
  - De nem szóltál. Nem akartál elválni?
  - Nagyon szeretem a gyerekeimet. Nem szeretném kitenni őket a válással járó borzalmaknak. Végére is jól működő házasságban élünk. Nem tehetsz valószínűleg arról, hogy ilyen vagy. Mint egy színvak. Az sem tehet róla. Ami pedig az égető vágyú szexuális kapcsolatokat illeti: jön, meggyötör, egekbe emel és elmúlik.
- Csongor állt és értelmezni próbálta a hallottakat. Ezek szerint talán többször is volt ilyen viharos kapcsolata? De továbbra is fenn akarja tartani a házasságukat. Mintha az két különböző dolog lenne. De hiszen az is: amiről beszélt, az nincs, soha nem is volt a házasságukban. Azért vettem el, mert értelmesen lehetett mindig beszélgetni vele és úgy gondoltam, jó feleség és anya lesz.
- Miért mondtad el ezeket most nekem?
  - Nem készültem erre igazán. Azt hiszem, az örökös, hangoztatott önelégültséged felbosszantott. Hogy Te magad vagy a tökély, a csalhatatlan igazság és rend.
  - És ha én el akarok válni ezek után?
  - Nem hiszem. Hová lenne a nimbuszod, a gondosan fényezett hírneved, hogy te tökéletes vagy munkában, családi életben, egyáltalán minden téren. Meg gondolj a gyerekekre is. Összeomlana a tökéletes apa imázsa, főleg, ha kiderülne, anyjuk

meg egy céda. – Bár szerintem nem vagyok az.

Csongor tétován töprengett. A sétálást már nem is imitálta.

- És akkor most mi lesz?

- Semmi. A dolgok továbbra is úgy fognak rendben folyni, mint eddig. Szépen visszasétálunk, megesszük a gulyást és igyekszünk jól érezni magunkat. Persze magadban átforgathatod, elemezheted, ameddig csak jól esik. De kifelé, az emberek felé, hidd el, minden rendben lesz: Na gyere, induljunk vissza.

Megfogta Csongor kezét, ő azonban elhúzta:

- Ne nyúlj hozzám! – sziszegte még mindig kábultan. – Nem tudom, hogyan lehet mindezen túltenni magam.

- Hát csak igyekezz. És ne felejts el mosolyogni, ha megérkezünk.

A CSÜLÖK

Janka megegyezett a bátyjával, Pistával, hogy azalatt a három-négy nap alatt, míg Lőrinc, a férje a kórházba megy kivizsgálásra a városba, náluk tölti az éjszakát. Nappal hazamegy ellátni az állatokat a tanyán, de éjszakára nem mer ott maradni. Kata, Pista felesége persze húzta a száját és morgott magában. Hely persze bőven akadt, hiszen a fiuk kollégiumban – mindkét családból.

- Mi bajod van ezzel? – kérdezte gyanakodva Pista.

- Semmi, semmi. De hát nappal nem fél, csak éjszaka?

Janka így aztán meg is érkezett szerda este. Vacsoráztak, aztán Pista meg Janka felelevenítették gyerekkori emlékeiket. Kata úgy érezte, kizárták valamiből és magában forttyogott.

Reggel Kata már indította útnak a két kisebb gyereket, mikor

Janka megjelent.

- Igazán sajnálom, de kicsit elaludtam. Éjjel kevésbé sikerült -, tudod új hely.

- Miért? Nem volt jó az ágyad?

- De, igen, minden rendben.

Janka visszament a tanyára, de fél 5 körül már meg is jelent.

- Olyan korán sötétedik, inkább már jöttem – mondta Janka.

Kata a konyhában a vacsorafőzéshez készülődött.

- Székelykáposztát főzök – közölte Jankával.

- Aztán van hozzá csülök? Mert azt azzal kell.

- Nincs. Így is jó lesz. De tudod is te, hogy kell jóízűen főzni.

- Miért ne tudnám? Anyám is, öreganyám is híresen jól főzött.

- Ezt te csak hiszed. Szerthe a faluban tudták, hogy olyan pocskéul főztek, hogy apád boldog volt, ha a faluban megkínálták valami jó falattal.

- Ne sértegesd anyámékat. Apám meg mindig nagyétkű volt, azt mondogatta, nincs olyan rakott szekér, amelyre még egy villával nem fér.

- Ugyan, mindenki tudja, milyen éhenkórász népség voltak. Egyszál göncben jöttetek, nem is vittétek sokra. Ha Pista nem olyan okos, dolgoz és kiségit benneteket, még mindig a semmit fogdosnátok.

- Te csak hallgass, Kata! Mindenki megrökönyödött a faluban, mikor az én bátyám, aki sokra vitte egy ilyen repedt sarkú senkit vett el, mint te. A jóhíredről meg csak annyit, hogy úton-útfélen kelletted magad, néha még Lőrincel is kikezdesz.

- Nem rólam beszélnek a faluban, hogy napközben sokan megfordulnak a tanyán, aztán majd mind férfiember.

- Nem kell ahhoz tanyán élni, hogy szájára vegyen a falu. Amikor még a kicsik megszületése előtt dolgozni jártál, minden-

ki tudta, hogy Nagy Jancsi meg Patkós Iván miattad verekedett össze.

- Akárhogy is, aki kurva az kurva. Az voltál mielőtt Lórinchez mentél, az is maradtál.

- Ezt te mondd nekem, te ribanc? Aztán mióta kotyvasztgatod ezt magadban? Hozzám meg nyájaskodtál – persze, mert az urad húga vagyok.

- És te mióta gondolod ezt rólam?

Janka felkapta a kabátját:

- Egy percig sem maradok itt veled! Inkább egyedül a tanyán, mint hogy egy ilyen álnok, sértegető lotyóval egy levegőt szívjak.

Ezzel bevágta az ajtót és belement a sötétbe.

Kata kicsit szűkülve várta Pistát, aki hét után megérkezett. Megcsókolta Katát, meg a két kicsit, akik a szobában játszottak.

- Hát Janka? - kérdezte.

- Janka hazament.

- Tudom, reggel. És nem jött vissza?

- Visszajött, csak aztán újra elment.

Pista rábámult és már olvasta is Kata arcát:

- Összevesztetek, mi? Min vesztetek össze?

- Hát azon, kell-e csülök a székykáposztába vagy sem.

- És ezen annyira, hogy Janka hazament?

- Hát... szó szót követett... aztán valahogy így alakult...

Pista végigmérte Katát:

- Nem kellett volna! Most aztán edd meg csülökkel vagy anélkül. Én elmegyek a tanyára, nem hagyom ott a húgom egyedül – jelentette ki fojtott dühvel. Visszavette a kabátját és elindult. Az ajtó nagyot csattant mögötte.

Kata kimért a gyerekek tányérjába a káposztából. Attól tartott, hogy Pista nemcsak dühöngve ment el, de ha Janka elmeséli, miket vágott a fejéhez, dühöngve jön majd haza. Felsőhajtott. Végtere is a kamrában ott lógott felakasztva a csülök.

MAJD NEM „COMING OUT”

Peti nagyon várta, hogy bátyja, Bence hazalátogasson. Egy 80 km-re fekvő városban dolgozott, annál a cégnél, ahol gyakorlatát töltötte. Peti és Bence közt 10 év korkülönbség volt. Bence 25 múlt, Peti még középiskolás. Nővérük, Anna férjénél, két gyerekkel a városban.

- Nagybácsi vagyok – büszkélkedett Peti.

Édesanyja meg azt mondta rá:

- Te, Petikém ajándékba születél nekünk, hogy ne legyünk egyedül, mikor ezek a nagy culák elmennek itthonról.

Péntek estére megérkezett Bence. Édesanyja vacsorára kedvenceit főzte. Este későig beszélgettek édesapjával a műszaki dolgokról, amikkel Bence foglalkozott.

Peti már alig várta, hogy lefekvés címén végre négyszemközt beszélgethessenek. Először a lakás, meg a munkakörülményeket tárgyalták.

- Igazán van céges autód és azzal furikázol?

- Van, mert gyakran kell terepre mennem. Gyalog meg csak nem mehetek.

Peti aztán kissé zavartan rátért arra, ami legjobban érdekelte ma-napság.

- No és milyenek ott a lányok?

- Hát, hogy általában milyenek, nem tudom. A munkahelyemen van pár kedves és csinos is, de ugye ezek munkatársak.

- Úgy érted, nem is jársz egyikkel sem?

- Ebéd közben vagy néha munka után váltunk néhány szót, de ahogy te gondolod a járást, úgy senkivel sem.

Peti érezte, hogy Bencének valamiért nem tetszik a téma.

- Nekem nagyon tetszik Réka. Ismered, a templom mellett laknak. Párszor hazakísértem iskola után. Nagyon szeretném megcsókolni, de fényes nappal az utcán, ahol amúgy is sokan jár-

nak – szóval még nem sikerült.

Bence hallgatott. Szemmel láthatóan gondterhelt volt.

- Mi baj van? Mit nem mondasz el? – faggatta Peti.

- Mert nem tudom, hogyan is mondjam, meg mit is mondjak.

Újabb hosszú hallgatás. Aztán Bence mégis nekikezdett:

- Szóval, azt hiszem, de nem vagyok biztos benne, de lehet, hogy meleg vagyok.

Peti elhűlve bámult rá.

- És akkor te is tangában, pucéran ott fogsz ugrálni a Pride-on?

- Nem, soha. Elsősorban nem vagyok még biztos benne. Másrészt ez az én magánügyem. Legfeljebb az Anyu tudhat majd róla.

- És honnan, miből gondolod, hogy az vagy?

- Hát nem nagyon vonzanak a lányok. Még nem éreztem késztetést, hogy megcsókoljam vagy megfogdossam őket. Beszélgetni is könnyebb és kellemesebb férfiakkal. Jobban vonzódok hozzájuk.

- És – Peti nagyot nyelt – volt már... szóval volt valami konkrét szexuális élményed férfival?

- Majdnem lett, de olyan visszataszító volt a személyisége, a modora, hogy villámgyorsan kihátráltam.

- És most elmondod ezt Anyunak?

- Azt hiszem, még várok vele. Magam sem tudom, hogy alakul.

- Apának nehogy szólj, mert kitér a hitéből. Tudod, miket szokott mondani.

- Nem igazodok ki saját magamon. Sokat töprengek, hogyan tovább. Igaz, hogy Bador nagyobb város, mint ez, de ott is gyorsan híre menne. Igen kellemetlen lenne a munkahelyemen is.

- Hát akkor egyelőre várjál. Talán, ha felkerülsz Pestre,

jobban belesimulsz a tömegbe, ott nem lenne feltűnő.

- Talán. De attól még a saját életem nincs megoldva. Anyu is mindig kérdi, mikor hazajövök: – Na, mikor állítasz már be egy csinos kislánnyal? Ha úgy alakulna, azért meglepődne, ha egy szakállas pasival jönnék karonfogva.

Ezen mindketten jót nevettek. „Uramisten! Micsoda látvány: Anyu, Apu – én meg rámutatok a pasira: a jegyesem.”

- Itt nevetgélünk, de azért ez nem olyan vicces. – sóhajtott Bence – Mindenesetre most ez maradjon köztünk. Meglátjuk, hogy alakul.

Egyetértettek és lefeküdtek. Peti Rékáról álmodott, ámde Rékának szakálla nőtt és mikor megakarta csókolni, szúrt.

Hiába, nem lehet mindenki tökéletes – dűnnyögte félálomban.

BÜNTÉNY

47 késszúrással megölte 2 éves gyermekét az anyja – rendőrségi hír

Sms, e-mail, telefon – ezek segítségével sikerült vasárnap reggel 8 órára összehívni a rendkívüli szerkesztőségi megbeszélést. Mind a nyolcan megérkeztek: ki szuszogva, nyögdecselve, ki mogorván, szidalmakat szórva a világra a foga közt. Emő is eljött, aki szabadúszó volt jogilag, valójában a szerkesztőség oszlopos tagja, csak a három kicsi gyereke miatt így egyszerűbb volt.

A főszerkesztő kezdte:

- Mindnyájan hallottátok a hírt a gyerek-gyilkosságról. A nőt az olasz rendőrség letartóztatta. Van ismeretségem, valószínűleg el tudnám intézni, hogy exkluzív interjút készíthessen

vele valaki. Ki szeretne menni?

A kis megyei bulvárlap szerkesztőségében csönd volt: helyi hírességekről, eseményekről írtak, bőséges sportrovattal a megyei bajnokságot illetően.

- Gondoljátok meg, milyen szenzáció lenne: leköröznénk az országos lapokat is. Személy szerint is óriási kiugrási lehetőség. Te Emő?

Emő két dolgról volt ismeretes: 1./ remek kapcsolatot alakított ki az interjú-alanyokkal; 2./ színe változásáról. Ha indulatba jött elpirult, ha dühöngött, lángolt. Majd pillanatokon belül olyan holtlátott lett, hogy aki látta, rohant vízért, mert most ájul el.

Emő megrázta a fejét.

- Ne haragudj, főnök, nem megyek. Én azzal a nővel nem tudok beszélni. Tegnap, mikor meghallottam – a gyerekek ott nyüzsögtek körülöttem, – egész rosszul lettem. Hiszen Babácska alig három. Ránéztem és nem bírtam abbagyni a zokogást.

A főnök végignézett az arcukon. Olyan elgyötört, nyomorult tekintetekkel találkozott, hogy inkább a gyakornokot kérdezte:

- És te, Robi? Gondolj bele, milyen lehetőség.

Robi elsápadt.

- Nem főnök, elnézést. Én sportújságíró szeretnék lenni. Ez nekem túl véres.

Aurél, aki a külföldi hírek rovatot vezette, megjegyezte:

Amerikában persze kapva-kapnának ezen. Imádják a véres, szadistikus részleteket. Az amerikai krimikben nem meghal az áldozat, hanem a legkülönbözőbb szadista módon feltrancsírozzák. És ez jellemző az újságokra is. Nagyon gusztustalannak tartom.

- Visszataszító. – mormogták többen is.

A főnök reményvesztetten nézett rájuk.

- Nem tudja mégis valaki összeszedni magát és elmenni? Győző, aki a legidősebb volt és a bűnügyi rovatot vezette, felnyögött.

- Ne nézz rám, főnök! Könyörgöm. Tudom, hogy hozzám tartoznak a bűnügyek. Harmincöt éve csinálom. Na de milyen büntények: piti lopások, szomszédok verekedése, betörés, autólopás. Az eltelt három évben egy, hogy úgy mondjam véletlen haláleset: két család összeveszett: ütöttek, vertek, szúrtak. Az egyik mellé ment. Az elkövető később szánta-bánta, a haverja volt. És akkor most azt kívánod tőlem, hogy interjút készítek ezzel a nem emberi lényel, aki nem is állati lény, mert az állatok nem tesznek ilyen kicsinyeikkel. Nem tudom megtenni. Hogy azt a pici gyereket...

Itt elcsuklott a hangja. Emő zokogott, Blanka arcán csordultak a könnyek és a többi sápadt arcon is gyötrődés látszott.

Hogy azt a pici gyereket... ismételték páran kigördülő könnyecsképek mellett.

A főnök köhécselt, krákogott, a keze fejével megtörölte az arcát.

Rendben van. Nem leszünk híresek. A megbeszélésnek vége.

Ezzel csöndben kiment és halkán becsukta az ajtót. Senki sem szólalt meg. Csend volt. Gyászoltak.

ÍTÉLET

Amikor Gáspár haza érkezett, szokatlan csend fogadta.

- Reni, Reni! Itthon vagy?

Válasz nem jött, de közben Gáspár eljutott a nappaliba, ahol meglátta Renit. Az asztalnál ült, sápadtan – és semmit sem csinált.

- Mi baj van? – kérdezte Gáspár aggódva.

- Beszéltem a nőgyógyással és az ellenőrző vizsgálat szerint a baba fogvatékosként születik. Felajánlotta az abortusz lehetőségét – nekünk kell döntenünk.

- Nekünk kell döntenünk, hogy abortusz vagy megszü-
löd?

- Igen.

Gáspár dermedten nézett rá.

- Igen. Nekem döntenem kell, megszü-
löm-e és élni fog, fogyatékosan, vagy abortusz. Azt nem tudják megmondani, eny-
he vagy súlyos eset lesz.

- De ha súlyos, intézetbe kerül. Élet az, hogy egész életé-
ben intézetben van? És ha enyhe, akkor is. Itthon kellene ma-
radnod velem. Azt meg nem tudjuk megoldani, hogy fogadunk
mellé valakit. És kit? Speciális óvoda, iskola – ha találunk. Egész
életében gondozásra szorul. Ha mi meghalunk, két fiunkra ro-
gyasztjuk ezt a terhet. A fiúk 8 és 11 évesek. Az egészséget nem értik,
nem érik föl ésszel, hogy mit is jelent. Velük ezt nem beszélhetjük
meg.

- Mással sem. Tanácsot kérni olyan, mintha másra akar-
nánk tolni a felelősséget. De ha például, pár éves korában kide-
rülne, hogy autista. Akkor is gondozásra szorul egész életében.
És akkor megszülném, mert a vizsgálat azt nem mutatja ki.

- Most a vizsgálat ismertében kell döntenünk. De Gáspár!
Gondold meg! Él. És én ítélem halálra?

- Vagy te ítéled egy nyomorúságos életre. Mindenféle
gyötrelmekre, amit mi részleteiben el sem tudunk képzelni.

- Meg sem született, de már annyira szeretem.

- Mindketten nagyon vártuk és olyan örömet jelentett,
hogy jön és születik egy kislányunk a két fiú után.

Ilmi sírva fakadt. Már eddig is vörösre és duzzadtra sírta a sze-
mét.

- Ne haragudj, Gáspár! Nem tudok dönteni. Igazad van
abban, amit mondtál, de hogy elvegyen az életét... Mintha gyil-
kos lennék.

Gáspár nyomorultul érezte magát. Ő döntsön a picike és Reni
fölött? Mert akárhogyis döntene, nemcsak a baba, hanem Reni

további élete is a tét. Lassan simogatta Reni kezét.

- Gondoljuk át mindketten külön-külön. Holnap este újra
megbeszéljük. De holnap este, akármeddig beszélgetünk, végül
mégis döntenünk kell.

- Igen. Ítéletet kell mondanunk a baba életéről, a csalá-
dunk további életéről, sorsáról. A fiúkéról is.

Felálltak és elvonszolták magukat. Reni a konyhába ment: vala-
mit enni kell. A fiúk nyári táborban, csak kettőjüknek kell össze-
ütni valamit.

Gáspár az erkélyre ment és elnézett az erdő felé. A sötét lombok
közül kivillant a kis kápolna fehérje.

- Jó lenne – sóhajtott – Istenre bízni a döntést. De az Isten
már döntött: a pici fogyatékos. A mi életünket pedig nekünk kell
megoldani.

Beleborzongott.

Holnap ítélet.

BARÁTSÁG

Ambrus és Dénes barátsága akkor kezdődött, amikor Dénes szét
rúgta Ambrus szorgosan felépített homokvárát, mire Ambrus a
fejére borította a vödörke homokját. A közös bógés igazán ösz-
szehozta őket. A barátság folytatódott az általános és középis-
kolában és bár más egyetemre jártak, közös szobájuk volt a kol-
leszban. Ambrus magyar-történelem szakos tanár lett, Dénesből
pedig gépészmérnök. Csaknem egyidőben házasodtak, gyereke-
ik is együtt játszottak. Elég közel laktak és besegítettek egymás-
nak: gyerekek szállítása, őrzése, ház körüli munkák. A feleségek

szerencsére jól kijöttek egymással és ez mindkettőjük életét megkönnyítette.

Aztán a gyerekek saját lábukra álltak és az idősödő házaspárok nagyon egyedül érezték magukat. Ambrus könyveket írt irodalmi témákról, Dénesnek több találmánya volt. De a hétvégék üresek lettek volna, ha Mari és Olgi nem áll elő a remek programmal: fedezzük fel Magyarországot! Így aztán hétvégén ide-oda utazgattak: hol túráztak, hol városokkal ismerkedtek.

A derűs napok váratlanul és kegyetlenül szakadtak meg. Mari infarktust kapott és meghalt. Alig ocsúdtak fel a gyászból, mikor egy gyors lefolyású szarkóma elvitte Olgit.

Ambrus és Dénes 70 éves volt, özvegy és magányos. Tengtek-lengtek az üressé vált lakásban. Este közeledtével egyre nyomasztóbb lett. Néha telefonáltak, néha meg átballagtak egymáshoz. De késő este csak haza kellett menni az üres lakásba. Így teltek el a hónapok míg egyszer csak Dénes felvetette:

- Mi lenne, ha összeköltöznénk? Mindkettőnk lakása tágas, három szobás, persze neked még ott a kertecske is.

Az ötleten eltipródtak egy darabig, de amikor döntöttek, sok gyakorlati kérdést kellett megoldani. Ambrus háza kerttel előnyösebb. Na, de a bútorok, a holmik... Rettegve gondoltak a testileg-lelkileg megpróbáltatást jelentő feladatra. Több, mint fél évig tartott, amíg elrendezték. Vitákra nem került sor, mert mindketten ugyanúgy éreztek a tárgyakkal kapcsolatosan: nem tárgy volt, hanem emlék. Az emlékektől pedig fájdalmas megválni.

A középső szoba, a nappali vegyítve volt kettőjük bútoraival, holmijaival. Ambrus elviselte a szörnyű színű diszpárnát, mert az Olgi kedvence volt. Dénes a virágállványt, amin Mari kedvenc virága volt továbbra is, de amibe – Dénes rettegett – előbb-utóbb bele fog botlani.

A gyerekek nagyon örültek, hogy az apáik nincsenek egyedül és jogilag meg pénzügyileg is zökkenőmentesen elrendezték.

Eljött a nap, mikor Ambrus beköltözött. A jobb oldali szobát választotta, mert az közvetlenül nyílt a fürdőszobába és neki gyakran kellett használni. Dénes csak nézte, amikor szállították: könyvek, és még mindig könyvek és papírok halomszám.

- Hogy tudod ezt elhelyezni? Hiszen te már be sem férsz a szobába.

Polcokon. Végig mindenütt a fal mellett.

Este elhelyezkedtek a nappaliban: Ambrus a nagy, ormótlan bőrfotelbe, ami még a nagyapjáé volt, Dénes egy lábtartós modernbe. Egy lakberendező rémálma valósult itt meg. Mindenesetre ők elégedetten koccintottak:

- „A barátságunkra!” Bizony, bizony majdnem annyi éves, mint mi vagyunk!

Aztán elmentek lefeküdni. Ambrus látta, hogy Dénes már eloltja a villanyt – ő még olvasott.

Halk neszekre, mocorgásra ébredt. Odapislogott az órára: 6 óra. Mi történik itt? Hallotta, hogy zubog a WC, folyik a víz, ajtók csukódnak. Csöndben, de mégis hallja, hiszen olyan éberén alszik, hogyha egy légy rosszul csapja össze a szárnyát, már felébred. Megpróbált befordulni és visszaaludni, de a megismétlődő halk neszek nem hagyták. Végül fél 9 körül kimászott az ágyból és nagy nyűgösen a fürdőszobába ment.

Dénes derűsen üdvözölte, mikor megjelent a nappaliban.

- Na, végre bekapcsolhatom a rádiót! A Bartókon szoktam klasszikus zenét hallgatni. Az munka közben kimondottan üdítő. Ambrus mormogott valami „jó reggelt” és kiment a konyhába. Amint belépett, megcsapta az orrát az intenzív kávészag. Csak-hogy Ambrus teát ivott és annak finom illatát ez teljesen elnyomta. Be is vonult bögréjével a saját szobájába.

Fél 12 körül Dénes bekopogott.

- Az ebédemet a vendéglőből házhoz szállítják. Neked is tudok rendelni, ha gondolod.

Ambrus délben csak egy szendvicset evett. 5-6 óra tájt szokta egybekötni az ebédet a vacsorával.

- Nem, köszönöm, majd én másképp.

Dénes éppen ebédelt, mikor Ambrus szendvicset gyártott.

- Egész jól néz ki. Talán mégis rendelj nekem is, csak én máskor eszem meg.

Dénes bólintott teli szájjal.

- Minek ez a faxni? Miért nem tud délben megebédelni? – gondolta.

Ambrus nekifogott a cikket írni, amit egy hét múlva le kell adnia. Erősen koncentrált, kereste a megfelelő kifejezést, amikor Handel Vízi zenéje beledobolt az agyába. Pedig nem volt túl hangos, viszont neki csendre volt szüksége. Nekifogott, abbahagyta, újra kezdte, majd dühöngve felállt.

- Elmegek sétálni – vetette oda.

Dénes felnézett a számítógépéből.

- Menjek veled? De akkor kicsit várnod kell.

- Nem, nem, maradj. Csak fordulok egyet.

Este Dénes bekapcsolta a tv-t.

- Tudom, hogy ez elég régmódi, de megszoktam, meg olyan jókat tudok aludni mellette – kuncogott.

Ambrus leült és bámulta a képernyőt. Egyáltalában nem érdekelte. Ami később ment, valami sportesemény, még kevésbé.

- Emellett a szurkolói üvöltés mellett nem tudok cikket írni – hörgött magában a dühtől, amikor a szobájába ment.

A tv csak szólt, az idő telt. Résre nyitott ajtónál kipislogott Dénes tényleg édesdeden hortyogott a foteljében.

- Meddig, vajon meddig? – fortyogott Ambrus.

Fél 12 körül Dénes horkantott egy nagyot, mert lebillent a feje.

Elzárta a tv-t, szobájába ment.

Ambrus háromig írt, de nem lett készen. Hajnali hatkor viszont elkezdődött a motozás, neszezés.

- Azt igazán nem kívánhatom, hogy ne használja a wc-t – motyogta Ambrus és rettentő álmos volt. Aztán arra gondolt, vajon Dénes hallotta-e, hogy ő meg éjjel többször is kiment? Hiába, a prosztata.

Mikor rákérdezett, Dénes azt mondta, ugyan mindig felriadt, de visszaaludt.

Ambrusnak sikerült befejeznie a cikket, de töméntelen bosszúság árán. A tetejébe gyakran úgy érezte, hogy ha még egy csengettyű áriát hall, kibújik a bőréből. Kedvelte a zenét, de, hogy reggeltől estig klasszikusokat hallgasson, túlzás. Egyszer arrébb tekerte és éppen sej-haj nótákat sugároztak, de Dénes méltatlan-kodó tekintetét látva, elzárta. Isteni csönd egy darabig!

Ahogy teltek a napok, Ambrus egyre ingerlékenyebb lett. A kialvatlanság, a sok apró kényelmetlenség egyre inkább bosszantotta. Ami még soha nem fordult elő barátságuk során, nyersen szólt Déneshez, aki kelletlenül válaszolt:

- Nem bírom a hajnali kelésedet – panaszkodott.

- Feküdj le korábban. Aludd ki magad.

Ambrus ingerülten rábámult:

- Egész életemben késő estig dolgoztam. Nem tudok ezen változtatni.

- Miért gondolod, hogy én meg azért lelkesedem, hogy éjjel csomószor wc-re jársz és mindig felébredek. És hogy ötkor ebédelsz.

- És az, hogy te éjfélig bögeted a tv-t, pedig nem is nézed.

- Elviselhetetlen, hogy ilyen hülye vagy!

Dénes felállt:

- Nem értem, hogy tudtalak évtizedeken át elviselni téged. Ezt a könyvmoly, íráskukac lényed.

- Te meg egy szúklátóköri, kiszikkadt műszaki vagy, akivel alig lehet valamiről beszélni.

Ambrus is felállt. Szobájukba mentek és bevágták az ajtót maguk mögött.

Napokig nem szóltak egymáshoz. A látogatóba jött gyerekeik álmélkodva látták, hogy apáik nyilván megalondultak, hogy így viselkednek.

- Egy percig sem akarok együtt élni vele! – jelentette ki Ambrus a fiának.

- Látni sem bírom – panasolta Dénes a lányának.

A gyerekek összeültek megbeszélni, hogy mit tudnak tenni meghibbant apjukkal. Végül Jóska, Ambrus fia megbízta ingatlan ügynök barátját, cserélje el két garzonra a házat. Nem könnyen, de sikerült.

Ambrus írás közben a csendes estéken elmélázott: vajon hol rontották el? Dénesnek nagyon hiányzott Ambrus. Mióta az eszét tudta, Ambrus vele volt.

A barátom volt – mintha már meghalt volna.

Karácsonykor Dénes felemelte a telefont.

- Kellemes karácsony! – mondta és várta Ambrus választ.

- Noked is – Csönd. – Egyedül vagy?

- Igen. A gyerekek síelni utaztak.

- Talán új évkor új életet kezdhetnénk...

- Talán – sóhajtott fel Ambrus. – Neki is hiányzott Dénes.

VÁRATLAN ÖRÖM

- Brrrr

- Halló! Tessék!

- Te utolsó ribanc. Te rohadt kurva –

- Álljon meg, uram! Tudja, a kurva egy csábos nő, aki élénk szexuális érdeklődést vált ki a férfiakban. Hosszú, hosszú évek óta nem, hogy nem kurváztak le, de még a szó sem jutott senki eszébe velem kapcsolatban. 82 éves vagyok. Különben, majd ha maga is előrehalad a korban, nem bájgúnár vagy szoknyavadász lesz, hanem impotens trotty. Mellesleg milyen számot hívott?

- 1234567

- Az egyiket mellé nyomta. Mindenesetre nekem örömet szerzett. Jó éjt.

- Elnézést. Jó éjt.

KÚZDELEM

Livi nagyon megörült, amikor Soma két hangversenyjeggyel tért haza, amiket Ili, a baráti házaspár nőtagja furfangos úton-módon szerzett a világhírű karmester zeneakadémiai estjére. Vacsora után rögtön elvonult a szekrények rejtekébe, hogy a megfelelő ruhát kikeresse.

Soma békésen olvasott a foteljában, amikor Livi megjelent egy fekete ruhát lengetve és drámai hangon közölte:

- Nem jön rám. Nem férek bele.
Soma – ruhaügyekben tett több kudarcos megjegyzése után – hangtalanul, ám megértő pillantásokkal nyugtázta a tragédiát.

- Még korán van, felhívom a lányokat.
Átvonult telefonjával a másik szobába és Soma csak síránkozó, méltatlankodó, dühös hangfoszlányokat hallott. A megoldás mégiscsak megszületett és Soma elégedetten konstataálta, hogy nem pucér feleséggel kell meghallgatnia a hangversenyt (ami csodás volt!).

Hazafelé sétálva Soma azon merengett, hogy vajon miért érez valamilyen hangulati áthatást R. Strauss: Till Eulenspiegel és Debussy: Egy faun délutánja között, amit persze nem tud megfogalmazni. Így Livi szavai a semmibe hullottak és Soma csak az utolsó mondatot kapta el, amikor a lakásba léptek.

- Új élet kezdődik.

Hétfőn, amikor hazajött, Livi már otthon volt. Az étkező asztalánál ült, előtte a tányérján egy kupac savanyú káposzta.

- Neked hoztam kínait. – és elszántan beledöfte villáját a káposztába.

- Aha, ezek szerint ez az új élet? – morfondírozott Soma magában.

Másnap a kupac uborka karikákból állt.

- Meddig fogod ezeket enni? – kérdezte tapintatosan.

- Három hét. Addig tart a kúra.

Ekkor Soma is elhatározta, hogy új életet szervez magának:

Első nap: sörözés kézis szurkolókkal (ott is evett)

Második nap: net beállítás Gábornál (vacsora ott)

Harmadik nap: Anyáméknál (Anyu főztje!)

Negyedik nap: Túlórázás (vacsora találomra)

Ötödik nap: Találkozás Áronnal (Áron egyedülálló és

van egy remek helye: valójában kifőzdeszerű, délben ki szállít ebédet, este csak három asztal, törzsvendégeknek)

Ezeket találomra variálta.

Livi szinte észre sem vette, hogy nap-nap után kilenc körül keveredik haza. Neki nem kellett vacsoráról gondoskodni. Három hét utáni szombaton Livi nagy dérrrel-dúrral csörtetett ki a fürdőszobából:

- Szerintem rossz ez a mérleg.

Soma még feküdt. Szemét behunyva tartotta és a szelektív hallás elvét alkalmazta, ami a harmonikus házasság egyik vezérlő elve: vagyis úgy tett, mint aki mit sem hall.

Hétfőn, mikor megjött, Livi kupaca reszelt sárgarépából állt.

- Új kúra?

- Igen. Ez két hét. De muszáj, mert ha nyáron Horvátországba megyünk, nem nézhetek ki úgy a strandon, mint egy bálna.

Soma megértően bólogatottf.

- És holnap?

- Reszelt zeller - egy vértanú sóhajával.

Két hétig a zellertől szaglott az egész lakás. Soma egy életre megtutálta, pedig előtte szerette a zellerkrémlevest.

Két hét utáni szombaton Soma óvatosan már korán felkelt és a konyhába ment kávé főzni. Hallotta, hogy bevágódik a fürdőszoba ajtó és Livi dühödten kiabálja:

- Biztos, hogy rossz a mérleg.

Mikor a konyhába ért Soma megkérdezte:

- És ebédre mit eszel?

Livi elővett egy kis műanyag dobozt és lecsavarta a tetejét. Szárított almaszeletek, magok, gyanús kinézetű izék voltak benne.

- És a büfében semmit?

- Hát néha valami apróságot a kávé mellé.

Soma nem firtatta vajon mi is lehet az az apróság. Hétfőn Livi telefonált napközben:

- Gyere haza időben. Frissen sült húst kapsz.

Somát nap nap után hús várta körettel. Rántott, párizsi, fokhagymás szeletek. Livi csak párolt húst rágcsált, mustárral vagy tormával ízesítve.

- Semmi szénhidrát! – hangoztatta erélyesen.

Két hét múlva, az ominózus szombaton, kezében hozta ki a mérleget a fürdőszobából és Soma ölébe pottyantotta.

- Nézd meg és javítsd meg, ha tudod. Biztos vagyok benne, hogy rossz. Ennek a kúrának is vége, mert nagyon drága és eredménytelen.

Ez a szombat a mélabú és tanácstalanság jegyében telt Livinek. Vasárnap délelőtt megszólalt a telefonja: régnemlátott barátnője hívta. Már egy ideje beszélgettek, mikor Livi hirtelen integetni kezdett Somának és kihangosította a telefont.

- Szóval ez a pasi itt rendel, a garázs-soron, tudod, ami a háztömb tövében van. Az egyik garázst rendbe hozatta. Tiszta, meszelt falak. Van benne egy heverő, két szék, egy kis asztal. A férfi olyan ötvenes lehet, fehér nadrág, fehér köpeny. Azt mondja, amit alkalmaz, az ajurvéda, vagy valami hasonlót mond, de nem értem. Bemész, lefekszel a heverőre. Cipőt leveted. Ő a két kezét először a homlokodra, aztán a gyomrodra, végül a lábfejedre teszi és közben behunyt szemmel valami szöveget mond, ami idegen nyelven van és sejtelmem sincs, mit mormog. Az egész 15 percig tart és 5000,- Ft. Egy kúra 8 kezelésből áll, onnantól kezdve lehet remélni a változást. Azt mondja, átállítja a szervezetem. Nekem eddig még csak 4 kezelésem volt. Különben az fontos, hogy pontosan időre érkezz, mert sokan vannak.

Itt Margó a gyerekeiről kezdett beszélni és Livi lekapcsolta a kihangosítást. Mikor befejezte, Somához fordult:

- Na, mit szólsz ahhoz, amit hallottál?

- Nem tudom, számoltál-e, de 8 kezelés az 40.000,- Ft. Ta-

lán jó lenne megvárni, mit eredményez Margónál. Különben is hamarosan indulunk Horvátországba, mert a szállás le van foglalva. – Látva azonban Livi elszontyolodott arcát, hozzátette:

- Szerintem jobban jársz, ha veszel egy új fürdőruhát meg egy... szellős strandruhát (szent ég, majdnem azt mondtam: bő). Livi megbékélt sorsával és az új szerzeményekkel felvértezve elutaztak. A szállás jó volt, a strand és víz remek.

Egyik nap a strandon heverésztek, amikor egy ismerős házaspár egy másik, számukra ismeretlennel arra jött. Kiderült, hogy két faluval arrébb szálltak meg, most csak kirándultak ide. Az ismeretlen házaspár elég érdekes megjelenésű volt: a férfi 185 körül és legalább 120 kg. A felesége alig egy gondolattal alacsonyabb, ő viszont olyan csontos és vékony, hogy a ruha lógott rajta.

- És a mellrésznél jól kiszivacsosva – gondolta Livi epésen.

Megegyeztek abban, hogy kettőkor majd együtt ebédelnek a szomszédos vendéglőben. Ahogy elmentek, Livi hosszasan utánuk bámult. Soma észrevette:

- No, mit nézel? Irigykedsz? Te is ilyen csontkollekció szeretnél lenni?

- Nem, azt azért nem – tiltakozott Livi. Eszébe jutott, még kislány korában hallotta, mikor a férfiak vacsora után a szomszéd szobában kvaterkáztak, hogy az egyikük hangosabban azt mondja:

- Ugyan már! Az a jó nő, akin van mit fogni!

Akkor nem értette, de megjegyezte. Most végigpillantott magán és elmosolyodott:

- Hát igen, itt van mit!

HÓHATÁR FÖLÖTT

Csendes péntek estének indult. Mamóka betepegett a szobájába és a foteljéből nézte őket a nyitott ajtón át. Bálint, Csenge apja is elhelyezkedett a foteljében és várakozóan nézett Csengére, aki megállt a szoba közepén és a körmét piszkálgatta. Mikor Eszter bejött a konyhából, ahol rendet rakott a vacsora után, Csenge megszólalt:

- Anyu, szeretnék pénzt kérni a holnapi bulira.
- Milyen bulira? Azt mondtad a hét elején, hogy szombat délután átmész Beához. Ez nem szokott pénzbe kerülni.
- Igen, de ez most más. Bea unokatestvérének, Jancsinak lejötték Pestről a haverjai. Ez a buli 8-kor kezdődik és mindenki visz egy üveg italt.
- És mit szól ehhez Bea mamája? Na, kislányom szólalj meg! Mit szól?
- Bea szülei szombat reggel elutaznak, mert meghalt Józsi bácsi nagybátyja.
- Sajnálom, Csengém, de te ebbe a buliba nem mész el.
- Miért nem mehetek? Végre valami érdekes ebben a porfészekben. – Csenge egyre hangosabban, a végén már kiabált. – Elmúltam 16. Miért kell 10-re vagy 11-rre hazajönnöm? Miért jön anyu értem? Különb is elegendem van abból, ahogy bántok velem. Alig kapok zsebpénzt. Besuvasztotok abba a lukba, nincs egy rendes szobám és...

Itt Bálint felállt és halkán, de erélyesen rászólt:

- Gyere ki velem a konyhába.
- Csenge megfordult, hogy menjen, de még látta Mamóka könnyes arcát és felcsukló zokogását.
- Teher vagyok. Tudom, hogy kolonc az egész családon... Eszter besietett Mamókához. Csenge az apja után sietett. Bálint leült és intett Csengének is.
  - Nem szoktunk kiabálni egymással – kezdte és nagyon

komor volt. – Megbántottál minket is és Mamókát is. Ne viselkedjünk úgy, mintha gyerek lennénk? Te viselkedsz úgy, mint egy toporzékoló hároméves, aki még több csokit akar. Nem látod be, hogy nincs több pénz. Zsolti egyetemre jár. Hiába lakik a koleszban, attól még ennie, öltözködni kell, könyvekre is kell pénz. Mindketten dolgozunk, de ami van azt kell beosztani. Nem telik több zsebpénzre, mi bármennyire szeretnénk. Ami a szobádat illeti, amikor meghalt Emma, a nagymamád, aki együtt lakott az édesanyjával, Mamókával, aki a dédanyád, Mamóka nem maradhatott ott egyedül. 91 éves. Belegondoltál már, neki milyen nehéz lehet? Reggel mindnyájan elmegyünk. Te jössz haza legelőbb, három körül. Bemész, beszélgetsz vele egy félórát? Szerintem csak bekurjantasz: „megjöttem”. Mi hat után érünk haza. Anyu vacsorát főz, mos, takarít – mikor mit. Este egy félórát odaül beszélgetni, néha én is. De egész nap egyedül van. És azt érzi: felesleges, csak teher. És meghalni szeretne...

Csönd lett. Csenge csak meredt maga elé. Hiszen ő szereti Apuékat és Mamókát is. Eszter bejött:

- Csinálok egy meleg kakaót Mamókának. Nagyon felzaklattad, Csenge. Azt mondja, ő bitorolja a szobádat. Különb felhívtam Bea anyukáját. Nem fog elutazni, csak Józsi. Most éppen a „szülők átverése” című tárgyalást folytatják Beával, úgy, hogy ne hívd fel.

Bálint közben bement és egy könyvvel tért vissza. Eszter bevitte a kakaót Mamókának.

- Mellesleg érdekelne, milyen italt kellett volna vinned? – kérdezte Csengétől, aki összetörten üldögélt.
  - Gint. Azt mondták, majd gin-tonikot csinálnak. Állítólag finom. Más meg mást visz.
- Bálint csöppet elmosolyodott.
- Hát kislányom, inni is tudni kell, hogy ne legyél részeg. Aranyszabály: mindig csak egyfélét, nem össze-vissza. Aztán

meg a gin-tonik nagyon becsapós: főleg a tonikot érzed, a gin meg lopakodva a fejedbe száll. Ha azt ittál volna, négykézláb jössz haza és végig hányod az egész utat. – Különben jobb lesz, ha a szobádba mész, édesanyáddal én beszélek. Nagyon megbántottad őt is. Ennek a könyvnek meg olvasd el az első elbeszélését, kérlek.

Csenge átvette a könyvet és bement a szobájába. Elég keskeny volt: elfért benne az ágya, az asztal a számítógéppel, a fal mellett polcok, szék és egy szekrényke. Apja és bátyja választották le a konyhából, ami akkora volt, hogy „ott disznót lehessen ölni” – apja szerint. Laci havonta egyszer utazott haza, akkor elaludt Mamókánál. Csenge rohadtul érezte magát. Megbántotta a szüleit, Mamókát. Mikor józan eszénél van, tudja, hogy mennyire igyekeznek mindent megadni neki és Zsoltnak is. Miután már az összes körmét lerágtá és bőgött is egyet, nekifogott elolvasni a könyvet. Az elbeszélés, amit apja kért, hogy olvassa el, rettenetes volt. A férfi idős anyját a hátán viszi fel a hegyre, a hóhatár fölé és ott hagyja, hogy meghaljon. Hogy az utódok élni tudjanak. Akkora a nyomor. Az anya tudja, hogy ez vár rá, hiszen ez a szokás. Ott marad és várja, hogy meghaljon.

Csenge megrendült. Lehet, hogy Mamóka is ott ül, nap nap után a karosszékeben, nézi a semmit és várja hogy meghaljon? Soha nem gondolt ebbe bele. Ő meg...

A szombat reggel csöndes volt. A szülők nem nagyon beszélgettek. Eszter főzni kezdett, beindította mosást. Bálint elment a bátyjáiékhöz, akik új bútort vettek és kellett a segítség, hogy össze tudják rakni. Csenge besomfordált Mamókához.

- Mamóka! – kérlelte – Tessék nekem elmesélni, hogyan ismerkedtek meg Pista bácsival és hogyan kérte meg a kezét.

Mamóka ránézett és elmosolyodott.

- Óh, hát ez igazán nagyon romantikus történet és szeretek visszaemlékezni rá. Tudod, Pistának a templom mellett laktak, mi meg messze onnan, de vasárnap, mikor templomba mentem,

Pista mindig látott. Hát így kezdődött...

Csenge hallgatta és meg-megsimogatta Mamóka kezét.

- Nem! Nem hóhatár!

És könnyes lett a szeme.

A JÓRA VALÓ RESTSÉG

Matild íróasztal fiókjának legfelső részét kutatta elszántan. Abban reménykedett, hogy talál egy tollat, ami ír, de alattomosan meglapul a fiók mélyén. Ekkor akadt kezébe a régi fénykép. Mama, Apó és Gyula bácsi legalább harminc évvel fiatalabban. Nagyszülei már nem élnek és Gyula bácsi is olyan öreg, túl a 80-on. Gyula bácsi a szomszédjuk és magyar rokonság alapján volt rokon. Matild szerint a magyar rokonság azt jelenti, hogy nem vér szerint, de azért tartják vele a rokonságot: sógorság, komaság, iskolatársak, katona és fogoly bajtársak. Matild nagyon sok időt töltött nagyszüleinél. Iskoláskor előtt szinte egész évben ott volt, mert a szülők dolgoztak, később csak nyáron. Gyula bácsitól kapta a Finci nevet, ahogy a családban hívták – bár egyre kevesebben...

- Gyere, te kis inci-finci, hadd kapjalak be! nevetett rá Gyula bácsi és karjába kapta, hintáztatta, ringatta. Finci nagyon szeretett a nagyszüleinél lenni. Mindig együtt tett-vett velük: Mamával főzött, Apóval csirkét etetett, Szellő lovat (aki csak csikó korában volt Szellő, mert már megfontolt és komótos öregúr) keféltte, simogatta, a veteményesben ő is nyögött a gazolásnál, mint Apó, mert gondolta, ez úgy illik.

Mesélni mindenki mesélt neki: nyári estéken vagy a korán söté-

tedő őszi, téli délutánokon. Gyula bácsi a huszárok hősiességét adta elő, „mert a huszárnál nincs külön az egész világon”. (noha ő baka volt, – ami azt illeti...) Apó az állatokról mesélt: lovakról, kutyákról, rókákról, sőt farkasokról is, de azt Mama letiltotta. („Mert aztán nem fog tudni aludni a gyerek.”) Mama és Finci kedvenc meséje a Tündér Ilona és Szép Miklós. Ezt Finci már mondatra tudta és ha Mama véletlenül kihagyott pár szót, rögtön javította „most nem az következik”.

Finci azt is érdeklődéssel figyelte, ahogy Apóék kártyáztak. Játsoztak valami „durák”-ot, snapszlit, néha 21-t. Főleg az tetszett, ahogy ugratták egymást: „Ügyse mersz 19-re lapot kérni!” Apóék nagy bánata volt, hogy nem volt harmadik az ulthoz. Nagyon biztatták Mamát, hogy ugyan már, tanulja meg, de amikor Mama betlit játszott és büszkén elindult a piros királlyal – sehol semmi überezés – és kiderült, ő maga rakta le a piros ászt – Apóék feladták. Maradt még a malom meg a dominó, amikre Fincit is hamar megtanították. Finci szerette a meséket és amikor a diót szedgették össze, mindig reménykedett, talál egy aranydiót. Azt odaadja Szellőnek, aki ha megeszi, rögtön táltossá változik, ő meg a hátán ide-oda röpköd.

Matildot elárasztották az emlékek. Maga előtt látta Gyula bácsit, amint megpödröri bajuszát (amire sokat adott!), és rámosolyog: „Gyere Finci, adok egy kis birsalma sajtot”. Igen, tavaly halottak napján, mikor meglátogatta Mamáék sírját.

Most meg a májusi nap melegíti az ablakon át. Azóta semmi híre Gyula bácsiról. Tudta, a rokonai a szomszédban laknak és gondját viselik, de mégis... Csakhogy nem olyan könnyű. Gyula bácsi nagyot hall, nem tud telefonálni, - de nincs is neki. Egy lehetőség marad: levelet kell írni.

Matild felsóhajtott. Megírni csak megírja, boríték akad, na de bélyeg? Hol is van posta a környéken?

Mindenesetre nekiállt és nagy, majdnem nyomtatott betűkkel megírta, hogy még a nyáron lemegy meglátogatni Gyula bácsit. Némi habozás után úgy írta alá: Finci (bár ezt nevetségesnek érezte). Borítékba tette aztán napokig hordozta a táskájában, míg végre feladta. Tulajdonképpen el is feledkezett róla, hiszen a nyári látogatás még hónapokkal odébb.

Ám egyik nap levél várta otthon. A feladó neve semmit sem mondott: Kovács Lászlóné. Ismeretlen. Felbontotta és az aláírásra ránézve, már tudta ki az. Annuska – a szomszéd.

„Kedves Finci! Sajnos Gyula bácsi már nem tudta elolvasni a levelét. 23-án agyvérzést kapott és meghalt. Tegnap temettük. Ha lejön a nyáron, szeretettel várjuk.”

A borítékban mellékelve volt Matild levele, bontatlanul. Matild nézte, nézte, de látni Gyula bácsit látta, aki már nem hívja „Gyere, Finci, nézd meg a kiscicákat!”

Mama, Apó és most Gyula bácsi. Velük a gyerekkor és velük Finci is. Már csak Matild maradt, akinek potyog a könnye a borítékra, amit előbb kellett volna elküldeni és előbb kellett volna látogatóba menni.

Matild Fincit is elsiratta.

KEVESEBBÉRT IS...

A szagtól a félálomból átzökken az ébrenlétbe. Reggel van, és a konyhában a reggeli: rántott leves vagy Planta tea. Lehet választani. Mire felöltözve a konyhába ért, már eldöntötte, Planta tea,

- ami az öccse szerint útilapuból készül. Pisti most a nagymamánál van, hogy „felhízlalják” (Pisti szerint: Jancsi és Juliska). Valójában mindketten átszenvedték magukat az „ukrán”-on, ami magas lázzal és folytonos hasmenéssel járt. Mivel Pisti még nem járt iskolába, nagymama magával vitte falura.

Orsi rohant le a lépcsőn, mert Hédi már ott várta a kapuban. Együtt mentek, jöttek az iskolába. Két óra is elmúlt, mire hazajártak.

- Átjössz? – kérdezte Hédi.

- Nem tudok. Fát kell vágnom, befűtenem.

Hédi megértően bólintott. Náluk a két bátyja ezt elintézte. De Orsinak beteg a papája, anyukája meg dolgozni jár, mióta a nyugdíjat megvonták édesapjától. Hétre megy, négykor ér haza, igen fáradtan. Hédiék sem álltak jobban: édesapja rakodómunkás lett a pályaudvaron, édesanyja meg „batyuzik”, azaz mindenféle ruháneműt, ékszerszert visz vidékre eladni élelmiszerért. Mert a jegy csak papír, ha semmit sem lehet kapni érte.

- Tegnap óta a zongoránkat esszük – mondta Orsinak fintorogva.

- Így a mai reggeli cikória kávéhoz volt egy kis tej. Jobb, mint a puliszka. Régebben sosem ettem, de most kukoricalisztet sikerült szerezni.

- Nálunk ma gersli van, pirított hagymával.

Ki-ki ment haza. Orsi kimért egy adagot egy tányérba és bevitte.

- Tessék Apuka, az ebéd.

Apuka az ágyon feküdt egész nap. Ha felkelt, bútorokba kapaszkodva csoszogott. Most kikászálódott nagy nehezen. Ránézett Orsira és azt mondta:

- Ugye tudod, hogy Magyarország elveszett?

- Igen Apuka, tudom. Most tessék jönni enni.

- Mindnyájunkat megölnek. Vége a hazánknak. Egy könnycsepp gördült végig az arcán.

- És én nem tehetek semmit. Semmit.

Orsi már többször hallotta, így csak bólintott és kisetett. Korán sötétedik és még meg kell küzdenie a fával. Ismeretség révén sikerült egy szekér fát szerezni. De milyen! Földből kiásott gyökereket. Gacsos, szívós, nem hasad az Istennek se. Orsi az udvaron, baltával, vasékkal, no meg egy kétkilós mérlegsúllyal küszködött. A baltát belevágta, – ha sikerült – és a súllyal ütötte. Néha a balta már egész beleszorult, csaknem repedt. Sírni támadt kedve, de hiába nyafog, nincs segítség, egyedül kell megküzdeni vele. Ha valahogy elkészült, még egy vödör poros szénért is le kellett mennie a pincébe. Nem a szép, méregzöld cserépkályhában fűtöttek, hiszen annyi fa nem volt. A szoba éke a beállított kis vaskályha, amibe a szén is mehetett. Persze a poros szén néha nagyot pukkant, füstös bűzzel árasztotta el a szobát, lehetett szellőztetni. Ami meleg volt, mind kiment.

Anyu négy után érkezett. Takarítónői állás sikerült nagy segítséggel szerezni. Bebotorkált a hálószobába, ahol ő meg Orsi aludt. A szoba tele volt bútorokkal, összegöngyölt szőnyegekkel, amiket még sikerült a kitelepítés előtt a barátaiknak idehozni.

A budai ház lakói látták és tudták, hogy nem bútort vettek s azt szállítják, de mindenki hallgatott. Kevesebbért is jelentettek föl már embereket.

- Csak egy fél órára, ledőlök – mondta Orsinak. – Aztán valamit kitalálunk vacsorára. Vacsora után Anya és Orsi a kis szobában rendet raktak.

- Mater Katarina holnap délután jön. Itt lakik egy darabig. Orsi tudta, hogy minden apáca-tanára eltűnt az iskolából. Idegenek jöttek, meg a régi, nem apáca-tanárok más tárgyakat is tanítottak. De erről nem volt szabad beszélni: hova lettek az apácák.

- Nincs hol laknia. A zárda épületéből kitiltották őket.

Orsi szerette volna megkérdezni, hogy hol vannak a többiek, de

gondolta, édesanyja erre valószínűleg nem tud válaszolni.

Fél kilenc körül Anya az órára pillantott és azt mondta:

- Menjél lefeküdni Orsikám. És megkérlek, maradj a szobában. A továbbiakban pedig kérlek, hogy az előszobai fehér szekrényhez ne nyúlj.

Orsi engedelmesen lefeküdt, de nagyon izgatta, vajon mit jelent ez a titokzatosság. Egy idő múlva óvatosan kiosont és kilesett az előszobába. Anyu a bejárati ajtónál állt és várt. Majd kinyitotta az ajtót és belépett Marika néni egy bőrönddel.

- Ide tedd – mondta Anyu halkán és a bőröndből bepakoltak a fehér szekrénybe.

- Még kétszer kellene jönnöm: holnap meg utána. Bármely percben államosíthatnak. Tóthéknál már voltak: még a kasszában lévő pénzt sem engedték kivenni és nagy röhögések közben kizavarták őket az utcára. A saját üzletükből!

- Akkor holnap este kilenckor - búcsúzott Anyu. – És figyelj, amikor jössz!

Orsi megértette, mi történik. Marika néni a szörmeüzletéből megpróbálja a legértékesebbeket kimenteni.

Másnap délután Anyu már otthon volt, amikor Mater Katarina megérkezett. Orsi zavarban volt, hogy köszöntse, szólítsa. Mater Katarina egy igen kopott fekete kabátot viselt, alatta szürke szoknyát meg egy barna pulóvert.

- Talán jobb, ha Kata néninek szólítasz és jó napot vagy kezét csókolommal köszönsz. Valahogy hozzá kell szoknom, főleg, ha sikerül valahol munkát kapnom. Talán jobb is, ha nem tudják, hogy apáca vagyok.

Mater Katarina beköltözött a kis szobába, aminek külön bejárata volt. A plébániához tartozó hívek meg-megjelentek: hoztak ruhát, valami ennivalót, ami sikerült. Állást is ők kerestek: segédapóknak, takarítónak vették fel egy elfekvőbe.

Esténként Anyu, akármilyen fáradt volt, ült az ágya szélén és imádkozott. Orsi némán figyelte. Egyik este Anyu odafordult

hozzá:

- Azért imádkozom, mert rettegek. Félek a kitelepítéstől. Apád nagyon beteg. Félek, hogy valaki feljelent: apácát rejtegetek. Marika miatt is félek, hogyha ő lebukik, vele mi is. És gyötör a gondolat, hogy ebbe beleviszlek.

- De Anyu, ha ilyen veszélyes, miért csinálod?

Anyu elmosolyodott. Orsi már régen látta ilyen derűsen mosolyogni.

- Tudod Szívem, szemét ember lennék, ha nem segítenék ott, ahol tudok. Az embernek ki kell állni a becsületéért, még ha veszélyes is.

Másnap délután együtt mentek el meglátogatni Anyu nővérét.

A villamos nem volt zsúfolt, de tele volt. Anyu ült, Orsi mellette állt. Templom mellett haladtak el. Anyu keresztet vetett. Orsi tudta, ez veszélyes. Aztán megemelte a kezét: ő is, mégis.

- Az Árpád hídnál leszállunk – mondta Anyu.

- Anyu – súgta Orsi ijedten – Sztálin híd, tudod, most úgy hívják.

Anyu ránézett, kicsit kihúzta magát és az előzőnél hangosabban kijelentette:

- Az ÁRPÁD – hídnál leszállunk.

A LÉNYEK

Az anyakönyvben három keresztneve is szerepel, de egyiket sem használta soha. Pici korában Babucinak hívták. Aztán látta az „OZ” filmet és kijelentette, hogy Dorothy akar lenni. A szülők fejszovával ízelgették, aztán farigcsáltak belőle, így lett Dotti.

Dotti anyám legjobb barátnője volt. Dotti angol-olasz, anyám olasz – művészettörténet szakot végzett. Egyetemista korukban együtt kóboroltak Itáliában. Később az olasz háttérbe szorult Dotti életében, aki angol regényeket fordított. Versek soha.

Anyám minden csütörtökön négykor elindult Dottihoz. Egyszer találtam egy névjegy-szerűt, amin Dotti neve mellett az állt: csütörtök, 4-8-ig. At home. Anyám megmagyarázta, ekkor külön hívás nélkül látogatható. Felnőttként néha elkísértem anyámat. Mindig érdekes emberekkel lehetett itt találkozni és ami nagy érdeme volt a társaságnak: mindig valamiről beszélgettek. Irodalom, zene, tudományos érdekességek. Attól függött, kik jöttek össze.

Mikor már betegeskedett, félig komolyan, félig viccesen anyám azt mondta: „Kisfiam, Dotti rád hagyom örökül”.

Anyám halála után pár héttel elmentem Dottihoz.

- Aurél! (mások:Relli) Mennyire örülök, hogy eljöttél! Bementünk a szobába. Ahogy előttem tipegett, realizáltam, mennyire megöregedett. De hiszen anyám is 83 volt és ők egykorúak.

- Bizony, kisfiam, nagyon kevesen tudnak eljönni manapság. Aki még él, azzal telefonon, skype-on tartom a kapcsolatot. Gyere, még szép idő van, ülünk ki a kertbe.

Dotti egy négylakásos társasházban lakott, a földszinten, saját kert résszel. Kimentünk a kertbe. Dotti kutyája ott feküdt a napon. Ezüstszőrű, elég nagytestű kutya. Érdekessége, hogy az álla alatt szőrpamacs volt, mintha kecskeszakállal lenne. Teázgattunk, csipegettük az aprósüteményt, amiket maga Dotti sütött. Utazások kerültek szóba: Dotti ösztöndíjas volt Oxfordban, Amerikában és később is gyakran utazott.

Dotti egyszer csak az órájára nézett, felállt és odaszólt a kutyának – angolul:

- Jöjjön Mr.Bille (bájl), bekapcsolom a tv-t.

A kutya felállt, és bementek. Dotti hamarosan visszajött.

- Angolul tanították, úgy vetted? – kérdeztem. Volt egy ismerősöm, aki Németországban vette a kutyáját és azt németül idomították. Dotti rám nézett és szemmel láthatóan zavarba jött.

- Nem, nem. Mr.Bille-lel az utcán találkoztam. De ez nagyon furcsa történet és nem is tudom, el merjem-e mondani. Bolondnak fogsz nézni.

Biztosítottam, hogy semmiképp. Amióta egyik munkatársam bizalmába fogadott és megmutatta lakásában a kiskamrát, ahová eleven pókokat gyűjtött és azokat szemlélve „lazított”, már igen kevés dolog lep meg.

- Hát, ... szóval jöttem hazafelé és ő ott állt. Tanácstalanul. Hideg volt és éjszakára még hidegebbet jósoltak, ezért hívogattam befelé. Jött. Mindig volt kutyám, nem jöttem zavarba. Másnap elvittem az állatorvoshoz. Chipje nem volt, – most kapott. Addig senki sem kereste. Hazahoztam. Fordítás közben, mikor dolgozom, előfordul, hogy egy-egy új kifejezést hangosan ismételtetek. Egy ilyen alkalommal váratlanul megszólalt a kutya:

- Hál' Istennek, egy érthető mondat! Asszonyom, engedje meg, hogy bemutatkozzam. Professzor Samuel Bille vagyok, régész, a Londoni Egyetemről. A nyarat Walesben akartam tölteni, ismerkedni az ottani régészeti munkássággal. Egy idősebb tanár házaspárnál béreltem szobát. Együtt reggeliztünk, vacsoráztunk. Érdeklődtek a munkám iránt, ők maguk is sok hasznos információt szolgáltatottak. Egyik este másnapi terveimről beszélgettünk.

- Holnap felmászom a Gwyl-n-hegyre. Valamit hallottam, hogy ott emlékoszlop áll vagy valami hasonló. Házigazdám elkomorodtak.

- Az ön helyében én nem mennék oda – mondta a férfi.

- Igen, kérem, ne menjen oda. Mi sohasem megyünk. A helybeliek közül senki. Már a gyerekeket is úgy tanítják: legfeljebb a hegy tövében játszhatnak.

- Miért, mi van ott?

- Nem tudja senki pontosan. Azt beszélnek, talán valami sár féle, uralkodóé, amit a LÉNYEK őriznek. Jobb nem arra menni. Megdöbbsentem. Végére is egyetemi végzettségű pár, a férfi matematikus-fizikus, a nő kémikus.

- Csak nem hisznek ilyen mende-mondákban?

- Nem hiszünk, de mi sem járunk arra. Nincs is út, még ösvény sincs, hiszen senki nem jár arra. Kérem, ne menjen oda! Rájuk hagytam, hogy megnyugtassam őket, de persze reggel nekieredtem a hegynek. Hát igaz volt: fák közt csörtettem, úttalanul, de fölfele. Elég magasan járhattam már, amikor megbotlottam egy gyökérben és elestem. A közeli kisebb sziklába kapaszkodva próbáltam felállni, de valahogy inkább lejjebb csúsztam és valami barlangszerű nyílásba kerültem. Felálltam, elővettem a zseblámpámat, de csak a sötét mélységet láttam. És onnan belülről fújt felém a szél. A lámpa kialudt és valószínűleg elvesztettem az eszméletemet, mert amikor magamhoz tértem, döbbsenten rájöttem, hogy kutya lettem és sejtelmem sincs, hol vagyok. A „LÉNYEK” – gondoltam keserűen. Ekkor találkoztam Önnel, Asszonyom és igen hálás vagyok, hogy befogadott. Dotti itt zavartan elhallgatott.

- Most éppen a Sky csatornán az angliai híreket nézi. – tette hozzá, mint akinek már minden mindegy.

- Óh, igazán? – mondtam és áldottam anyám gondosságát, aki ragaszkodott nemcsak a nyelv, de bizonyos angol társasági stílus elsajátításához is. Igen, az „Oh, really” – kimondottan ilyen helyzetekre találták ki, amikor egy professzor kuttyává változik. Persze Wales, a LÉNYEK – teljesen érthető.

Ettől kezdve – mert hetente eljöttem, anyám helyett, meg mert Dotti olyan végtelenül egyedül volt – mindig illedelmesen köszöntem Mr. Billenek is, aki halk mordulással válaszolt.

Hetek múltával Dotti bevezetett munkája vonatkozásába is.

- Tudod, kisfiam, változnak az idők. Egész eddigi életem-

ben két kiadóval dolgoztam. Most az egyik azt mondja nekem, hogy áttér krimik kiadására, mert a szépirodalmi művek kiadásából nem lehet megélni. Adott is egy amerikai krimtit, csináljak próbafordítást, hogy megy.

Hazahoztam, elolvastam. Elég vérgőzös volt, de a problémát nekem a stílusa okozta. Egy oldalon ötször szerepel az a szó, amit valaha, – ha egyáltalában előkerült –, csak pontokkal jelölték. Előszedtem legjobb tudásom és írtam: „Mi a fenét csinálsz?” „Hát ezt elcseszed.” „A rohadt életbe” és így tovább. A kiadó ránézett, elmosolyodott. „Dottikám, nem a te műfajod. Ezt manapság bizony mind kiírják: jelzőként, igeként, mindenféle pontok nélkül. Ha lesz szépirodalmi mű – a tiéd.”

Így aztán megszakadt a több évtizedes kapcsolat. De váratlanul kaptam egy sajtófigyelői megbízatást. Itt politikai szövegeket fordítok, illetve összefoglalok. Könnyű munka. Ha elsajátítod a politikai szóincset, egyszerű: mindenki ugyanazt mondja, csak ellenkező előjellel.

Dotti szorgalmasan dolgozott és beszámolt a részletekről, amikor csütörtökönként megjelentem. Már csak én voltam az egyedüli látogató és elszorult a szívem a gondolatra, hogy ott ül, vár, vár és senki nem jön.

Egyik alkalommal hosszas hallgatás után rám nézett és nekifogott:

- Aggódom, mi lesz Mr. Bille-vel, ha meghalok. A gondolat, hogy az utcára, vagy menhelyre kerül, elrémít. Nem tudom... – elhallgatott.

- Sajnálom, Dotti, tudom, hogy rám gondolsz. Bármenynyire szeretnék segíteni, nem tudom megoldani. Reggel 7-kor elmegyek, este 6 után térek vissza. Vannak vidéki sőt külföldi útjaim. Nem tudom elvállalni.

Dotti nagyokat sóhajtott.

- Belátom. De nem tudom, hogyan oldjam meg.

- De hiszen nem vagy beteg, Dotti. Még jó sokáig élhetsz.

Túl éled Mr. Bille-t.
Dotti elmosolyodott:

- Persze én is nyomorultul érezném magam nélküle.

Teltek a hetek, hónapok. Eljött a tavasz, ami az idős, legyengült szervezeteknek nem a májusi szerelmet hozza el. A március hideg szele fújt nyakamba, mikor a havas tócsákat kerülgettem. Reméltem, hogy Dotti még nem ment ki a kertbe és fűt. A csöngetésre nem jött ajtót nyitni. Elővettem a lakáskulcsát – még anyámtól maradt rám – és bementem. A nappaliban Dotti a fotelben ült, nyitott könyv az ölében. Egyik karja lelógott és Mr. Bille fején nyugodott a keze. Olyan rettenetes csönd volt.

A rendőrség szénmonoxid mérgezést állapított meg.

Nekem soha ki nem mondott sejtésem volt, hogy a LÉNYEK varázsoltak, talán kicsit engesztelésül, hogy annak idején elbántak professzor Bille-el.

HOGYAN LETTEM ALKOHOLISTA

Válásom után kiköltöztem az agglomerációba. A falut, ahová költöztem, még nem sokan fedezték fel. Vonattal jártam be Pestre, ahol a kormányhivatalban dolgoztam.

Egyik nap felhívott Bence. Szomszédok voltunk és együtt nőtünk fel a városkában, ahonnan származunk.

- Buba! (Már csak ő szólított így, hivatalosan Edna vagyok). Bajban vagyok. Segíts rajtam, te jogász vagy. Ez a válás, a gyerekek, a vagyonmegosztás. Komolyan úgy érzem, beleőrülök.

Teljesen tanácstalan vagyok.

Bence elektromérnök volt és különben is jófejű. De a legegyszerűbb hivatalos iratot is talán harmadszori elolvasásra, ha megértette.

- Bencikém, én jogász, nem válóperes ügyvéd vagyok. De keresek valakit, aki segíthet.

Eszembe jutott Jóska bácsi, a híres válóperes ügyvéd, aki ugyan már nem praktizált, de minden tudás, trükk, fondorlat a kisujjában volt. Ha nem is tudja elvállalni az ügyet, de útbaigazítást, tanácsot adhat.

Azon a reggelen rajtoltam a vonathoz, nehogy lekéssem. Szabadságot vettem ki, hogy Bencit elkísérjem Jóska bácsiékhoz. Elértem a vonatot és dideregve ültem le. A hőmérő 18 fokot mutatott, de bezzeg a metsző északi szelet nem. Majd megfagytam vászon kosztüömömben. Találkoztunk és elindultunk Jóska bácsiék lakására. Nem jártam még ott és a feleségét, Zsókat is csak futólag ismertem.

Jóska bácsi szívélyesen fogadott minket. Bencét betessékelte a dolgozó szobájába, engem Zsóka gondjaira bízott. Leültem a fotelbe és dideregve azt kérdeztem:

- Ne haragudj, de nincs egy korty italod? - Megvesz az Isten hidege. Rosszul öltöztem, a szél megtréfált.

- Nem tartunk itthon szeszes italt. Talán ez a kávé megmelegít. – mondta fagyosan és elém tett egy kicsi csészét egy kortynyi feketével. – És – folytatta – bocsáss meg, de határidős munkám van, dolgoznom kell.

- Természetesen. Elnézést a zavarásért!

Zsóka és a hölgykoszorú:

- *Tudjátok, ahogy belépett – ahogy ő mondja – a gyermekkori barátjával – ami nekem nagyon gyanús, Edna is elvált és a Bence is válik, - furcsa egybeesés, nem? – szóval ahogy belépett,*

látom, hogy remeg kicsit, majd italt kért. Persze reggel nem tudta bedönteni a szokásos adagját, aztán az elvonás... Azt mondtam, nincs itthon szeszes ital, - ami persze nem igaz.

- *Hallod, ezt igazán nem gondoltam volna róla. Tudjátok egy helyen dolgozunk, bár én épphogy köszönőviszonyban vagyok vele. De majd odafigyelek.*

Nagyjából másfél hónap múlva a főnöknőm behívatott. Láttam, hogy elég rossz hangulatban van.

- *Ülj le, Edna. Sajnos egy kellemetlen ügyet kell megbeszelnünk. Örülnék, ha őszinte lennél!*

El sem tudtam képzelni, mi lehet az.

- *Úgy hírlík, - mondta -, hogy munkaidő alatt is iszol.*

Ledöbbsentem.

- *Én? Mit és hol?*

- *Az íróasztalod legelső fiókjában tartod. Óvatosan lehasz, bekortyolsz. És ezt a fiókot kulcsra zárva tartod.*

- *Sohasem tartottam egyik fiókban sem italt. A zárt fiókban Negro cukrot tartok és időnként bekapok egy szemet, mert ha sokat beszélek az ügyfelekkel, berekedek. Zárva pedig azért tartom, mert - kellemetlen, de így történt - az előző zacskó egyszerűen eltűnt. Kínos lett volna szólni, ments Isten, hogy bárkit gyanúsítsak. Így inkább bazárom.*

- *Azt is beszélnek, hogy mikor beteget jelentettél egy napra, még mikor itt laktál Pesten, Maja felugrott meglátogatni és ... szóval nem voltál józan.*

- *Valójában még nem tértem magamhoz. Előző este a férjem, akiről azt hittem, hogy vidéki kiszálláson van, felhívott és bejelentette, hogy nem jön haza és válni akar. Ez nagyon váratlanul ért, ami azonban megrendített, hogy elmondta, jó ideje viszonya van egy nővel, aki most szülte meg a gyereküket és velük akar élni. Hat éve voltunk házasok és én mindig akartam gyereket. Könyörögtem. Ő azt mondta, majd később, pár év múl-*

va. Mindezt telefonon adta elő. Zokogtam, dühöngtem, teljesen kiborultam. És igen, ittam. Így történt a válasom.

A főnökasszony hosszasan hallgatott.

- *Megértem.*

Aztán egy idő múlva:

- *Megmutatnád a fiókot?*

Megmutattam.

Zsóka és a hölgykoszorú:

- *Na, tegnap megtörtént. Nem hiába célozhattam rá a főnökasszonynak, hogy iszik. Behívatta, aztán kijöttek és megnézték a fiókot. Nem tudom, mit találtak benne.*

Még a héten bementem a falu – ahol lakom – önkormányzatához. Érdeklődtem, nincs-e állás. Csakhogy nyakamba nem borultak! Julika a jegyző, hetedik hónapban és kiírják, mert veszélyeztetett. Azonnal mehettem oda dolgozni. Búcsúzóul Julika megsúgta, ez az első babájuk és legalább hármat szeretnének, úgyhogy sokáig biztos a helyem.

Zsóka és a hölgykoszorú:

- *Na látjátok, csak kiderült az igazság!*

A főnökasszony tapintatosan, de kirúgta. Hát igen, egy ilyen alkoholista nem dolgozhat egy kormány-hivatalban. Ha tudnám, hol dolgozik, azért odaszólnék nekik, hogy vigyázzanak vele. Egy alkoholistában nem lehet megbízni.

Elégedett vagyok az új munkámmal. Az emberek kedvesek. Közlekedés: séta. Több időm van. Rákaptam a kertészkedésre. A szomszédok segítenek, mert tökhülye vagyok hozzá. De tanulok! Az egyetlen zavaró momentum, amit nem értek az évszázó össze-

jövetelen történt. A polgármester egy idősebb, olyan nagypapa megjelenésű, amikor mindnyájan koccintottunk, halkán odasúgta nekem:

- Talán jobb lenne, ha nem inna. Nehogy ...
- Rábámultam. Mi az, már ide is eljutott „ittas” hírem??

ÜVEGSZELENCE

- Holnapután el kell mennem.
- Ne menj!
- Mennem kell. Lejár a vízumom. És hétfőn te dolgozni mész, én meg jövő hétfőn otthon.
- Jó ez a csönd.
- Késő este van. Csak mi vagyunk itt, meg a sok csillag az augusztusi égen. Talán látunk hulló csillagot és kívánhatunk.
- Nézd, a vízben, hogy táncolnak a város fényei!
- Ölelj át!
- Ne sírj, kislányom. Nagyon fáj az elválás?
- Hmm.
- Te még nem tudod, Szivecském, de egy nagy ajándékot kaptál az élettől. Egy csodás emléket, amit üvegszelencébe zársz. És majd sok év múlva, amikor már nem fáj, előveszed és akkor majd felfénylik az emlék öröme.

— · —

- Köszönöm Borikám, hogy bevásároltál. Sokat segítettél ezzel. De most már menjél. Egész szombat délutánod velem, a nagyanyáddal töltöttem, az este legyen a tiéd. Biztos vár téged az

a fiú.

- Nem ígértem neki biztosra, hogy találkozunk.
- Hát csak találkozatok ezen a szép augusztusi estén. Láttod mennyi csillag. Hátha láttok hullócsillagot.
- És akkor kívánhatunk valamit.
- Persze, drágám. De mielőtt elmész, hozd át a másik szobából az orvosságos dobozom.
- Fájdalomcsillapító?
- Igen. Tudod, a térdeim.
- Tessék a doboz. Min mosolyogsz, Nagyi?
- Ahogy itt ülök az ablak mellett, kilátok a Dunára, és látom, ahogy a város fényei táncolnak a vízben. És kinyílt az üvegszelencém.
- Mi van benne?
- Öröm. De ez titok.

SAJT ÉS BOR

M.Foucault a kis parkon keresztül ment hazafelé. Szeptember vége, a nap még kellemesen melengette a készülődő alkonyatban. A pad hívogatóan csalogatta. Igen, ma megérdemel egy kis kényeztetést: egy elbújt, bonyolult hibára vadászott egész nap. És mivel senki más nem fogja kényeztetni, hacsak ő nem saját magát, hát leült a padra. Elhatározta, később útba ejti azt a boltot, ahol különleges sajtokat lehet kapni. Ez a sajt lesz majd az este fénypontja. Alain könyvelő volt. Mások szemében talán rettenetesen egyhangúnak tűnhetett az élete, de Alain, így az ötvenhez közeledve, elégedett volt az életével. Mindig talál magának apró

örömöket, mint például a sajt, amit venni fog.

A távoli forgalom zaja csak halk morajként jutott el idáig. Ahogy behunyta szemmel még megmártózott az alkonyi fényben, közeledő hangos beszéd riasztotta. Még elé messze voltak, de a hang már ideért. Öten-hatan lehettek, suttyó legények. Talán arabul beszéltek? Mindenesetre Alain felállt, a szemközti ösvényen ment tovább, eltűnve a bokrok takarásában. Túl veszélyes: egy ember a padon és ha úgy gondolják, belekötnek. És hagyján, ha csak szóval gyalázzák.

Este, a sajtakoma után, átment Pierrehez. Négyen voltak a nagy házban, akik együtt nőttek fel és itt is maradtak. Pierre korán nősült, gyerekei már elköltöztek. Jean özvegy. Claude sohasem nősült meg, akárcsak Alain. Esténként gyakran összejöttek: beszélgettek, kártyáztak, néha együtt néztek valami filmet.

Ma este Alain vitte a szót. Elmesélte, hogy felkelt a padról és elment, mert nem akarta kockáztatni, hogy összeverjék. Csak úgy, szórakozásból.

- Arra gondoltam, hogy nekünk is létre kellene hozni olyan zónákat, ahová ők ne menjenek be.

Jean, aki a legtájékozottabb volt közöttük, elmosolyodott.

- Elsősorban rögtön a fejedhez vágnák, hogy ez rasszizmus.

- Miért? Amit ők csinálnak, nem az? – szólt közbe Claude.

- Másodsorban gondolj csak bele! Nem kerítés, tábla zár el. Hanem azért nem mész oda vagy arra, mert a sok gyerek mellett, akik hancúroznak az utcán, mindig lődörög legalább 10-15 fiatal, akik unják magukat és mindig készek egy kis balhéra. Senki nem tiltja meg, hogy oda menj. Nem mész, mert félsz. A mi zónánkban ugyan ki ijesztené el őket? Nem bóklászik senki az utcán. Gondold végig, csak a mi házunkban, ahol laknak vagy

150-en, hány tettere kész, életerős fiataalt találsz, aki szembe merne szállni az öt-tíz, sőt percek alatt 20-30-ra duzzadó tömeggel.

- És amit ők csinálnak, az nem rasszizmus? – ismételte Claude.

- Ugyan, Claude, ne légy ilyen naiv. Nincs olyan politikus, aki ezt a képükbe vágja.

De ha még lenne is, nem érdekelné őket. „Igen? Úgy gondolod? Hát akkor tegyél valamit ellene!” És itt csődbe jut a dolog, mert tenni senki nem tesz ellene semmit.

- Igazad van. De most beszéljünk valami másról, mert a bor is megeceteseedik a számban.

Jean, aki mindig a legpesszimistább volt, felsóhajtott.

- Én csak abban reménykedem, hogy előbb halok meg, mintsem megérjem, hogy az egész ország egy nagy No-go zónává változzon!

- Töltök még mindenkinek és hozom a kártyát.

- Szóval – gondolta Alain – marad a sajt meg a bor. És hogy mi lesz, nem tudjuk. Kegyesek az istenek, mikor nem lebentik fel a jövő fátylát. Szép mondás, sajnos igaz is. De a valóság nem költői, hanem kegyetlen.

CSAK TE

(Csak Te! – mondta. Többször is.)

- Kérlek Livi, vállald el. Tudom, hogy nem szoktál menni, hanem hozzád jönnek a tanítványok, de ez különleges eset. A férje jónevű karmester. A fiatalasszonynak kisbabája van, nem tud elmenni hozzád. Van egy előny: a kora délutáni órákban kel-

lene menned, úgy, hogy a meglevő tanítványaidat ezért nem kell lemondanod. Nekem teszel nagy szívességet, ha elvállalod.

Betti ezen könyörgése után vállaltam el és most zötykölődöm a buszon. Talán félóra és megérkezem. Nagy villa, szép kert. Kora tavasz, március, már sárga a som, tarka krókuszok itt-ott.

Magas, karcsú lány nyit ajtót. Nagy barna szeme, vállra omló barna haja. Bemegyünk. Int, hogy csöndesen. Ott alszik a pici lányka. Mi a másik szobában ülünk le. Megtárgyaljuk, hogyan is áll az angol nyelv rejtelveivel.

- Számomra a nyelvtan teljes káosz. Csak beszélek a levegőbe, de nem tudom, helyes-e, amit mondok. Nyelvtani feladatot, fogalmazást meg fordítást egyáltalán nem tudok megoldani. – mondta Petra őszintén.

Nekiláttunk. Már több, mint egy hónapja jártam, amikor megcsörrent a telefonja. Igen rövid beszélgetés volt, de mikor visszaült, potyogtak a könnyei.

- A barátnőm, Vera lemondta. Mióta megszületett a baba, csak egyszer volt itt. Ő sem jön el. Senki nem látogat meg. Átnyújtottam egy papírzsebkendőt. Tudtam, a mai angol órának vége. De azt is, hogy Petra elgyötört arca súlyos problémák miatt könnyes.

- Mi négyen nagyon jó barátok voltunk: nyolc évig együtt jártunk a gimnáziumba. Vera, Gergő, Tamás, a férjem fia, és én. Együtt tanultunk, kirándultunk, strandra mentünk. A fiúk néha el-elhoztak egy lányt, akivel éppen jártak. Legtöbbször ide gyűltünk, mert Tamás szülei nem bánták. Tamás apja, a férjem, karmester, zeneszerző. Édesanyja meghalt. (Itt megállt, nagyot sóhajtott és azt mormogta „később”) Az utolsó évben Tamás apja gyakran volt itthon. Bejött hozzánk beszélgetni, néha segített irodalomból, történelemből. Mindnyájan Misunak hívtuk, Tamás is. Elvitt minket fagyaltozni, velünk jött a strandra. Már érettségi után történt, hogy sokáig maradtunk, lekéstem a 8 órás

buszt és a következő 9 órákor ment. Misu felajánlotta, hazavisz autóval. Számomra váratlanul a kocsi megcsókolt. Igaziból. Nem olyan odacuppantás. Nekem persze régóta nagyon tetszett. A megjelenése, könnyedsége, jó humora, tudása – egyszóval teljesen beleszerettem, de ezt még magamnak sem mertem bevallani, nemhogy másnak, például Verának. Jó ideig csókolóztunk. Soha nem éreztem még ilyeneket. Szinte remegtem a karjában.

- Be tudsz jönni holnap 11-re? A Zeneakadémia előtt találkozunk.

Ott voltam. Elmentünk abba a kis garzonlakásba, amiről ugyan hallottam, de figyelmen kívül hagytam. Misu ott pihent próba és előadás közben, vagy ha ünnepi vacsorák után már nem akart vezetni. Izgultam, féltem és odaadó lázban égtem. Misu olyan tapintatosan, gyengéden vezetett be a szenvedélybe, hogy az örömmön és boldogságon kívül semmire nem gondoltam.

- Csak te! – suttogta, miközben végig csókolta a testem. Azt hiszem időnként nem is voltam magamnál.

Naponta találkoztunk. Néha vacsorázni vitt. Sokszor nem is mentem haza, azt mondtam, Veránál alszom. Ez nem volt szokatlan. Vera mamája özvegy volt és mindig örült, ha „csivitelünk” körülötte.

Aztán jött július. Misu külföldi turnéra ment, Vera meg én egy hónapot dolgoztunk. Misuval csak augusztus közepén találkoztam újra.

- Nem tudom, hogy bírtam ki nélküled – csókolgatott. – Nem akarok külön válni tőled.

Augusztus végén kezdtem furcsán érezni magam. Gyorsan utána számoltam: de hiszen már három hónapja késik. Igaz, hogy mindig össze-vissza, na de ez már nem késik, ez elmaradt. Elmentem a nőgyógyászhoz: gratulált a babához.

Örültem és aggódtam egyszerre. Mit fog ehhez szólni Misu? És Vera, Tamás és Gergő? A szüleim?

Aznap este megmondtam. Misu rám bámult, aztán átölelt:

- Ez csodás. Pici babánk lesz! Te vagy az én Madonnám!
Aztán csönd.

- Hát vannak megoldandó problémák, de ne aggódj. Elin-
tézem.

Aznap éjjel ott aludtunk együtt. Forró nyárvégi éjjel volt. Lerúg-
tuk a takarót. Misu oldalt feküdt, egyik karjával átölelt. Nem tud-
tam aludni: vajon hogyan tovább? Ekkor halk neszt hallottam.
Nem sokat töprenghettem, mert bejött Misu felesége, akit csak
egyszer láttam. Felkattintotta a villanyt és pucér testünkre bá-
múlt. Megmozdultam, Misu felébredt és felkiáltott:

- Jolán!

A felesége egy percig, ha állt ott, majd megfordult és elment.

Misu felkelt, felöltözött:

- Most el kell mennem. Reggel menj át Verához, de ne
mondj neki semmit.

Később megtudtam, Jolán külföldi konferencián volt, de nem
volt kedve megvárni a díszvacsorát és egy korábbi géppel haza-
jött. Gondolta a garzonban éjszakázik, majd reggel hazamegy.
Innentől pörögni kezdtek az események. Nem tudom, mi történt
Misu és Jolán között. Tamás egyszer azt mondta, fiatalkori sze-
relem a szüleié és hogy most is jó a kapcsolatuk. Jolán egy hét
múlva öngyilkos lett: gyógyszert vett be a munkahelyén, reggel
találták meg. Két hónappal a temetés után összeházasodtunk.
Anyakönyvi hivatal, csak a szüleim és két tanú. Tamás nem jött
el és elköltözött otthonról. Nem áll szóba velem. Gergő sem. Vera
egyszer eljött, megnézni a babát. De különben nem beszélünk. –
Elhallgatott.

- Senki sem beszél velem. Misu sem mondja el, mit be-
széltek Jolánnal, azt sem, mit gondol vagy érez velem kapcso-
latban. A babát imádja: Pindurkának hívja, fürdeti, eteti, pelen-
kázza. Múltkor azt mondta, szeretne külföldön állást kapni. Már

tárgyal zeneigazgatókkal.

- És a szüleid?

- A szüleim? Szegényeknek nem sok beleszólásuk volt
akármibe is. Persze nagyon örülnek az unokának. De anyám,
mikor megtudta Jolán öngyilkosságát, megjegyezte: „Nincs az a
férfi, akiért érdemes lenne eldobni az életedet”.

- Félek a külföldi életformától. Nem tudom, hová me-
gyünk, de rettegek, hogy ázsiai vagy közel-keleti. Annyira más.
Nem tudom, megállom-e a helyem. Jövő hónapban leszek 21.
„A neves karmester vacsorát adott kollégái tiszteletére.” – Nem
hátborzongató?

- Biztos sikerül majd megoldani, ha arra kerül a sor –
biztattam.

A kicsi felsírt, Petra ölje vette. Ahogy ringatta, mint egy Madonna.
Még két hétig találkoztunk. Többé nem említett semmit.

- Ha nem utazunk el, szeptemberben újra keresem. Most
a szüleimmel nyaralunk a Balatonnál.

Szeptemberben nem kerestem. Gyakran gondolok rá: vajon, hogy
birkózik meg a fájdalmas lelki batyuval, ami házasságukat nyo-
masztja.

VALÓSÁG

A „Valóság” napilap öles szalagcímmel hozta:

„Vége a fehér fajnak!”

Alatta a szöveg: Lars P. szokatlan esetét elképedve vizsgálják az
orvosok.

Nils P. rábámult az újságra. „Aha, a bátyám.” Tudta, miről szól ez az egész. Amikor múlt hétvégén a bátyja hazalátogatott, döbbenten látta, hogy szudáni fekete. „Hát te mivel kented be magad?” – kérdezte. A bátyja ekkor pucérra vetkőzött: mindenütt fekete volt, kivéve a farka és a két füle, de egyiket eltakarta a ruha, a másikat a tejszőke haja. Azt is megengedte, hogy Nils megvakargassa: tényleg nem festék. Most meg egy újságíró jön, hogy vele beszélgesse a bátyjáról. Meg is jött. Megkínálta kávéval, házi sajttal.

- Együtt jártak iskolába? – kérdezte Matt G.
- Csak általánosba. Aztán Lars a városba került: gimnázium, egyetem. Külföldi egyetemeken is tanult.
- Gondolja, hogy ott találkozott a liberális nézetekkel?
- Igen. Szerintem ott fertőződött meg.
- És maga?
- Én szakiskolába mentem és gazdálkodom a földünkön.
- Egek! Csak nem tart teheneket?
- Jó párat. De ha nem lenne tehen, nem kapott volna tejszínt a kávéjába, sajtot, ami úgy látom ízlett, és nem enne majd túrós pitét, ami a sütőben most készül.

(Az újságíró ekkor úgy gondolta, jobb ejteni a tehen témát. Nils szegény tehenekre gondolt, meg arra, hogy első gyerekük megszületésekor Lars egyenlőségjelet tett a tehen és a gyerekük közé – amit Sonja, a felesége igen rossz néven vett – a harmadik gyereküknél pedig klímagyilkosnak nevezte őket.)

- Mivel foglalkozik a bátyja tulajdonképpen?
- Kiadó vállalata van: folyóiratok, könyvek, de klippek, kisfilmek is.
- Milyen témakörben?
- Nézze, itt van a legutóbbi könyve: „A helyes gyermeknevelés kézikönyve” lapozzon bele. Nézze meg a fejezetcímeket. Matt belapozott:

„Az óvodáskorúak jogai” „Vezessék be a szülők négyévestől a gyerekeket a szexuális életbe”, „Legyen vége az apai szigornak”, „Fogadják örömmel a szülők a gyerek nemváltoztatási szándékait”.

- Igen, látom. Ön e szerint neveli a gyerekeit?
- Nem. Egyáltalában nem! És eszem ágában sincs. De ez a könyv széles körben terjed: ingyen megkapják az óvodák, általános iskolák.
- Van tudomása arról, min dolgozik most a bátyja?
- Most nem dolgozik, mert az orvosok vizsgálják. Hogy lehet az, hogy este lefeküdt fehéren és reggel feketén ébredt.
- Házasa a bátyja?
- Nem, sohasem házasodott meg. Sok barátja van, az én ízlésem szerint elég furcsák. Látja, a házát is elváltattuk, az udvart, a kertet is. Nem szeretném, hogy a gyerekeim találkozzanak azokkal az emberekkel.
- Milyen emberekkel?
- Hát olyan zavaros kinézetűek. Női ruha, de látom, férfi van alatta. Vastagon kifestve. Még a férfiak is furcsák, mintha nem igaziak lennének. Néha kijönnek a városból hétféteken.

Az újságíró befejezte a kérdezősködést. Majd kikerekíti az anyagot. Aztán elhallgatott, mert megérkezett a friss túrós pite. Lars ugye nem tudott nyilatkozni az újságírók tömegének, mert az orvosok vizsgálják, újabb és újabb módszerekkel, ötletekkel, hetek óta eredménytelenül.

Az ötödik hétvégén egy nyolc tagú orvosbizottság kiadott egy közleményt.

„Lars P. fizikai állapota kitűnő, semmi elváltozást nem tapasztalunk. A bőr színének megváltozása bizonyos agyi folyamatok következménye. Mindazon hatásokra való reagálás, amelyek érték. Az agyban fokozottan működésbe lépett a megfelelő kényszer,

a nyájhoz való szoros kötődés igénye. A fehér fajt érő sorozatos támadások és a fekete faj glorifikálása részben a menekülési ösztönt erősítették, részben a vágyat fokozták, hogy a dicsőséges fajhoz tartozó lehessen. Ennek alapján következett be, hogy Lars P. ma már nem a fehér fajhoz, hanem a feketéhez tartozik. Jelenleg még szokatlan és egyedi eset, de a közeljövőben sok hasonló eset várható.”

Nils elképedve olvasta a szakvéleményt. „Istenem” – gondolta és kinézett az udvaron játszó gyerekeire – „csak nem érem meg, hogy reggel felébredek és három fekete gyerek fekszik az ágyban?”

ESKÜ

Lassan ballagott hazafelé a meghitt utcák kopott kövein. Erre járt iskolába, apja is, sőt nagyapja is. Most munkából jött, de ki tudja, meddig lesz munkája. Jövő héten le kell tennie az esküt. Az új hatalomra. Meg kell vallania hűségét, odaadását. Ennek az új hatalomnak. Hamis esküt tenni. Mit mondana erre a pap, ha meggyónná?

Menni vagy maradni? Barátja Ábel ma félrehívta és gyötrődéstől sápadtan, halk, rekedt hangon azt mondta:

- Leteszem az esküt. Maradnom kell az öt kicsivel. Lehel, a legnagyobb még csak tíz, Zsolna meg alig másfél. Mondd meg Mátyás, szemét ember vagyok? Felesküszöm ezeknek... Mátyás hümmögött:

- Nem szemét ember vagy te, hanem szerencsétlen. Én magam se tudom, mit csináljak. És most hazafelé menve is ezt fontolgatta. – Hamis eskü. Ezt neki kell valahogy elrendeznie

Istennel. De a gondolatától is rosszullet környékezi. Ha maradnak, Pityu, a legkisebb, ezeknek a történelmét, irodalmát fogja tanulni: Március 15-én nem szavalja a Talpra magyar!-t, mert esetleg nem is tudja. Vállalja-e dacosan a kiközösítést vagy igyekszik majd belesimulni a többségbe? És Áron, a legidősebb pár év múlva katonasorba érik. Rágondolni, hogy abba az egyenruhába bújtatják, amilyen egyenruhások megölték anyját és rokonokból sokakat, mikor bevonultak.

Csaknem hazaért már. Megállt a kerítésnél és újfent rácsodálkozott a kertjükre. A fák, amelyeket még nagyapja, apja ültetett, most érő gyümölcsüket hintáztatták a szelíd szellő fújdogálásában. Bement a kertbe. A ház felé vezető úton anyja ültette rózsái hajladoztak. A felesége a konyhában főzött. Mikor Mátyás belépett, abbahagyta a borsó fejtését és kérdően ránézett:

- Nincsenek jó híreim. – sóhajtott Mátyás. Jövő héten eskütétel. Ha igyekszünk, még el tudunk menni.

- Hová menni? A semmibe? Itt a ház, a kert. A rokonság. Ez a ház nekem olyan, mintha az öregek, sőt a régi ősök is valahogy itt lennének velem. A gerendába az 1779 bevésve. Nekem olyan, mint egy üzenet: itt vagyunk veletek. A három gyerekkel... csak úgy, neki a semminek?

- A semmibe, de a mieink közé. Hogy a fiaink megmaradhassanak annak, akik. Hogy Pityu ideálja Szt.László legyen, hogy a fiuk a magyar irodalmat szeressék meg. Gondold meg: ha idegenbe nősnéne és te szót se tudnál érteni az unokákkal.

Erzsi fel-felzokogva sírt.

- Félek, Mátyás, nagyon félek. Hová megyünk? Lesz-e munkánk? Hol lakunk? Mit eszünk? Hogy fogadnak minket? És ha mind elmegyünk, ki marad itten? Még a város neve is eltűnik.

- Sajnos a házunkat, kertünket egy tollvonással semmivé tehetik. Az új hatalom bejelenti a városrendezést, mi meg útjában állunk.

Mátyás beleborzongott: ha maradnak és a házat eldózerolják, fáit

kivágják, hát abba belepusztul. Családja lakott a házban évszázadok óta: minden darabkája a család történetét hordozta magán.

- Ha maradunk, - sóhajtott Mátyás – le kell tennem az esküt. Attól még pár nap múlva ugyanúgy kirúghatnak. Nem valószínű, hogy utána könnyen kaphatnék állást. Egy magyar köztisztviselőre nincs szüksége az új hatalomnak.

- Mindenképp menni akarsz Mátyás?

- Nem tudok dönteni. Annyiszor végig gondoltam, de sohasem tudom eldönteni. Ugyanúgy félek a három gyerekkel beleindulni a bizonytalanba, mint te. Holnap elmegyek, megpróbálom felderíteni, hogyan tudunk elmenni, ha menni akarunk.

Erzsi sírva nevetett fel:

- De hiszen nem akarunk, de lehet, hogy muszáj. És akik maradnak... A nővéremék otthon a faluban. A bátyád meg olyan messze, őket el sem érjük. És arra gondoltál, mi lesz a házzal? A kerttel? Csak úgy itt hagyjuk, ebek harmincadjára?

- Talán papíron eladhatnánk Ábeléknek. Szűkösen vannak és rendes emberek. A ház is, kert is jó kezekbe kerülne.

Erzsi belegondolt és az eddigi csendes szipogása megrázó zokogásba csapott át.

- A rózsáim... a szép cserépkályhám, a faragott ágyunk... Mátyás legszívesebben vele zokogott volna. Állt és keze fejével törölgette könnyeit. Nem tudott semmi vigasztalót mondani.

- Istenem – sóhajtott. Ha megyünk, ki tudja mi vár ránk. Jön a tél. Hol lakunk a három gyerekkel? Szeretettel fogadnak-e a mieink, vagy csak mint valami földönfutó jött-mentet?

Kintről egyre hangosabban hallatszott a hazatérő gyerekek lárájája.

Mátyás megtörölte arcát az inge ujjába és odaszólt Erzsinek:

- Szedd össze magad, lelkem. Állj neki csomagolni, hátha gyorsan kell döntenünk és mennünk. Főleg meleg ruhát, mert a télnek megyünk neki. Ha maradunk, kicsomagolni mindig könnyebb. Holnap eldöntjük. De ma este, vacsora után meg kell

beszelnünk a fiukkal. Jancsi már 15 éves, talán felfogja. De nekik sem lesz egyszerű, akár megyünk, akár maradunk.

Mátyás bement a szobába, hogy a gyerekek ne lássák meg könnyes arcát. Pillantása a feszületre esett, ami ott volt a falon a két ablak közt.

- Jó lenne Istenre bízni a döntést. Egyszerűbb „belenyugodni Isten akaratába”, mint dönteni. De Isten döntése volt, hogy most ezek, az idegen hatalom itt az úr.

Nekem magamnak kell döntenem: menni vagy maradni. De azt tudom, egyik döntés se jó.

A REMETE

A változás akkor kezdődött, amikor Tolbein Zsolt elhatározta, hogy hollófeketére festett haját hagyja megőszülni és gondosan fazonérozott kecskeszakállát hosszúra engedi. Így aztán mikor bement a városba, hogy elvegyüljön a társasági körökben, meglepődve vette észre, hogy a hölgyek, akik körülöngták, házassági vagy házasságon kívüli szándékkal, most fagyosan mellőzik. De hát nyáridő volt és így Tolbein könnyű szívvel visszavonult kertjébe és hölgyek helyett paradicsomokkal foglalkozott. Ám jött az ősz a tél ígéretével és a koraesti sötétben megjelent nála a falu figyelmes polgármestere.

- Figyelj rám, Tolbein! – mondta a kölcsönös udvariaskodás után – nem jó az, hogy te itt laksz egyedül. A szomszédos házakat megvették nyaralónak, egy házat elhordtak a betonig, mire az új tulajdonos megjött, egyszóval ember nincs a környéken. Ha leesik a hó, - már ha egyáltalán lesz – bemenni a boltba meg

vissza, nagy túrát jelent. Gondold meg, a régi iskolaépületben lenne egy szoba – most egyébként raktárnak használjuk. Az új iskolából kapnál reggelit, ebédet, vacsorát. A villanyt, fűtést fizetjük. Bérleti díjként, mert a házadból meg ifjúsági központot csinálnék.

Tolbein erősen gondolkozott, ami abból látszott, hogy szakálla végét rágyűrűzte az ujjára és csavargatta. Addig addig, míg végül ráállt. Pár nap múlva beköltözött. Ágyát, foteljét, könyvespolcát vitte magával.

Első meglepetése másnap a kora reggeli órában esett. Már a foteljében ült az ablak mellett, olyan enyhe merengős félálomban, mikor egy koppantás után belépett az ajtón valaki.

- Jó reggelt. Hogy van? Gondoltam benézek munka előtt. Szélesen mosolygott s már ment is, alig várva meg Tolbein: „Köszönöm, jól.”

Még ketten jöttek munka előtt, majd újabb kettő a délelőtti bevásárlással egybekötve.

- Hogy van? – Hogy van?

Délután a munkából hazajövők dugták be a fejüket: „Hogy van?” Szegény ember, egész nap egyedül, ne hagyjuk magában szomorodni – gondolták magukban.

Szegény Tolbein délelőtt háromszor fogott neki, hogy a regény legizgalmasabb részét nyugodtan elolvassa. Délután kirakta a saktábláját és feladatokat próbált megoldani, bár többször úgy érezte, mikor már közel volt a megoldáshoz, belefurakodott az agyába a „Hogy van?” És noha vagy nyolcan „bekukkantottak”, valójában senkivel sem beszélt. Ez így ment napokon át.

A negyedik nap délelőttjén éppen a hősnő tragikus halálát élte át a regényben, amikor ismét jött valaki:

- Hogy van? Hoztam egy kis kamillateának valót mert...

Ám nem tudta tovább mondani, mert Tolbein felugrott a fotelből, karját égnek meresztve toporzékolt és közben azt üvöltötte: kjól!

A látogató rémülten elrohant, egyenesen a polgármesteri hivatalba.

- Megőrült. Üvöltött, azt kiáltozta: kjól. Lengette a szakállát és dühöngött.

A lelkiismeretes polgármester azonnal hívta az orvost, ugyan nézze már meg, mi a baja. Az orvos megígérte, még rendelés előtt benéz.

Ment is. Kopogott, bement, köszönt. Tolbein az asztalnál ült és a saktáblára meredt.

- Önmagával sakkozik? – kérdezte az orvos.

- Óh, ugyan – mosolyodott el Tolbein. – Sakkfeladványokat oldok meg.

Az orvos annyit tudott a sakkról, hogy van benne paraszt meg ló és hogy nem a republikánusok játsszák, hanem a roylisták, mert van benne király és királynő. Elbeszélgettek még az előző nap felbocsájtott úrszondáról, aztán az orvos elment.

- Nos? – érdeklődött a polgármester - mi baja van?

- Humanitise van. Nem gyógyítható, vagy elmúlik, vagy sem.

- Ragályos?

- Csak azok számára, akik genetikailag fogékonyak rá. De nem vészes.

Tolbein a délután során higgadtan fogadta a további látogatókat. Elmormogta: kjól, de nem őrjöngött. (A kjól – t később a falu bölcsei, akik jártasak voltak olyan megfejtésekben is, mint „BUBIV”, úgy fejtették meg, hogy „Központi, Jóléti Országos Lerakat”. De hogy ezt miért hangoztatja Tolbein, arra nem volt magyarázatuk.)

Tolbein ugyanis remek tervet eszelt ki, ez volt nyugalmának kulcsa. Este, mikor a falu lakossága rászögezte magát a fantasztikusan katartikus török szappanopera esedékes epizódjára, kis kocsira rakta holmiját és elhúzta, fel az erdőbe. Igaz, kétszer kellett fordulnia, de addigra a nők már lefeküdtek, a férfiak teltkeblű hölgyek kalandjait lesték a neten, úgyhogy észre sem vette senki,

ha meg-megnyikordult a kocsi.

A faluhoz közelebb eső erdei úton megállt és kitűzött egy táblát „Remete lak”. Mintegy 30 m-re, bokrok takarásában barlangocskaja hajlata villant meg. Tolbein persze nem ide ment be, hanem sokkal messzebb, egy nagyobb barlangba az erdő sűrűjében. Oda is kitett egy táblát: „Életveszély! Vadvédelmi terület: farkasok, medvék, hiúzok”.

A polgármester realizálta a helyzetet és mivel az emberi szabadságjogok hú híve volt, tisztelte Tolbein döntését. A Remetelak tábla mellé rendszeresen helyezett el élelmiszert. Na és természetesen egy gyűjtőládát: „Egy kiáltás egy pénz. Ha válaszol, még fél pénz.”

Ettől kezdve ugyanis úgy hirdette faluját, hogy „Európában egyedül itt található a tevéváró ökörcsiny növény, valamint a falunak saját remetéje van.”

Jöttek is a turisták. Megálltak, bepottyantották a pénzt és kiáltották: „Hogy van?” A szél jókat röhögött a markába, miközben a barlang bokrait cibálta.

- Hallottad? – mondogatták egymásnak a turisták, azt kiáltotta vissza, hogy... Itt számos értelmezés kapott lábra. Egy turista például azt állította, hogy izlandi nyelven válaszolta: „jól”. A pénz szépen gyűlt, a Remetealap kurátora szerint az alapítványt gyarapította.

Mindeközben Tolbein csöndben és nyugodtan élt saját barlangjában. Neki a szél vicces szövegeket suttogott, mint például „jobb a széllal szállni, mint hascsikarást állni”.

Két csibész kisfiú játék közben elhatározta, meglesi a remetét. Odaosontak a Remetelaknál levő barlanghoz – és sehol senki.

- De az enivaló mindig eltűnik – suttozták rémülten.

- Nem is ember talán, hanem szellem – vacogta a másik. Elrohantak és a szellemtől való rettegésükben egy hangot sem ejtettek felfedezésükről.

A falu felvirágzott, hiszen egyedülálló, hogy saját remetéje van, Tolbein pedig úgy érezte, megtalálta a nyugodt élet titkát; van, ahogy van, de senki sem kérdezi.

A HANG

A nagy teremben sokan lődörögtek, néha meg-megállva, egy csoporthoz csatlakozva pár percre, aztán tovább-álltak. Ismerkedési estnek hirdették meg, különböző karok, szakok egyetemistái találkoztak. Zoltán unottan sétálgatott, bámészkodott. Azon morfondírozott, kár volt eljönni és ideje hazamenni. Német-spanyol szakos hallgató volt, azzal a célkitűzéssel, hogy szakfordító és tolmács legyen, történelem és szociológia terén. Sokat tanult, mert ösztöndíjas volt és ezt meg is akarta tartani.

Már kifelé indult, amikor egy hangra felkapta a fejét. Nem hangos volt, hanem csengően dallamos; derű és harmónia sugárzott belőle. Elindult a hang irányába. Hamarosan megpillantotta a hang forrását: egy karcsú lány beszélgetett egy másikkal és mellettük volt három fiú. Odalépett. A fiúkat ismerte, a lányokat most ismerte meg. Réka az egyik, az elbűvölő hang tulajdonosa pedig Emma. Beszélgettek egy darabig, majd haza indultak. Zoltán megtudta, Réka és Emma a biológia új szakterületén másodéves. Mikor elváltak és Zoltán már hazafelé tartott, dühöngött magára, miért nem beszélt meg Emmával egy randevút. Szobatársa, Gábor már otthon volt. Mikor elmesélte neki mafláságát, Gábor figyelmeztette:

- Meg ne próbáld letámadni! Tavaly többször találkoztam vele. Hívtam moziba, vacsorázni, kirándulni – mindig udvariasan, de elutasított. Egyszer, kicsit többet ittam és merész lettem és azt kérdeztem, nincs-e kedve velem tölteni az éjszakát? Ezt manapság egyszerűbben és durvábban is meg lehet kérdezni és én hülye, elégedett voltam a jó modorommal. Emma végig mért: „Azt hiszem, eltévesztetted a házszámot.” Azzal otthagyt és azóta is kerül.

Így hát a menzai ebédek alkalmával igyekezett Zoltán találkozni. Néha elkísérte. Lassan alakult a kapcsolat. Közös érdeklődésük a zene: klasszikus, pop, nép. Mindketten ösztöndíjasok, diák-hittel – kevés pénz. Gyakran sikerült viszont főpróbára bejutni ismeretség révén. Emma személyes dolgokról igen szűkszavúan beszélt. Szülei másik városban éltek, hétvégeken gyakran odalátogatott. „Szükségük van rám” – mondta. Az egyetemi tanulmányok mellett egy kutatócsoportban dolgozott és igen örült, amikor a publikációban az ő nevét is felsorolták a szerzők közt.

Zoltán édesanyja meghalt, nővére családjával odaköltözött apjához. Nyáron mindketten dolgoztak, hogy plusz pénzt keressenek a következő tanévre.

Zoltán fülig szerelmes volt és reménykedő. De Emma, az általános cuppogtatási szokásoktól eltérően, nem hódolt a találkozó vagy búcsú pusziknak. Maradt tehát a meghitt beszélgetés, no meg a sóvárgás. Egyik közös ismerősükről beszélgetve Emma, azt a megjegyzést tette: „egy igazi kapcsolathoz sok idő kell. Esték és éjszakák. Én persze este tanulok, éjjel pedig a kutatócsoporti munkám végzem. Néha csak pár órát tudok aludni.”

Zoltán ezen hosszasan elmerengett. Vajon ez neki is szólt, vagy csak úgy általában? Mindenesetre barátságuk tartósnak bizonyult. És eljött a nap, mikor mindketten megkapták a Master-fokozatot. Réka vőlegénye eljött a nagy eseményre és négyesben

ünnepeltek egy darabig. De Emma és Zoltán repülője korán indult, így eljöttek és hazafelé sétáltak. Ki tudja mit hoz a jövő? Emma PhD-fokozatot akart szerezni, Zoltán állás után nézett. Nagyokat hallgattak. Mikor a kollégiumhoz érkeztek és búcsúzni kellett, Emma váratlanul szembefordult vele, hozzásímult, átölelte a nyakát és megcsókolta. Odaadás, vágy, szenvedély volt a csókjában és simuló testében. Zoltán magához szorította, de egy idő múlva Emma kibontakozott, gyengéden eltolta és puhán, szeretettel megsimogatta az arcát. Aztán megfordult és bement. Zoltán szeretett volna utána rohanni, soha el sem engedni, de csak állt és időbe telt, míg elindult.

Őszre visszatért, mert itt kapott elég jó állást. Kereste Emmát, egyre zaklatottabban, mert nyáron az e-mailekre nem kapott választ. Végül az egyik hallgató, aki Emmáék régi szobájába költözött, kibökte: beugrott egy félórára, hogy a maradék holmiját elvigye. Akkor mondta, hogy egy egyetemen kapott kutatói állást és közben folytathatja a tanulmányait. De nem jegyeztem meg, hol.

Zoltán elkeseredett. Azt azonban realizálta, ha Emma nem keresi meg, ő nem fogja tudni megtalálni. Gábor barátja igyekezett kirángatni a mélabúból. Addig gyötörte, míg Zoltán hajlandó volt elmenni Gáborral valamit ünneplő munkahelyi bulira.

„Sok pia, sok nő” – ismertette Gábor a várhatókat.

Zoltán elment és rőtta a köröket: ismerkedés, újabb pohárral, újabb ismerkedés, további pohárral. Egyszer csak egy hang kikököntette unottságából. Mint Emmáé. Vagy majdnem olyan. Egy festett szőke (kicsit lenőtt barnával...) még nem kövér, de testes, erős smink. Zoltán leült ült mellé. Hangjából ugyan nem derűs harmónia, de valamilyen erőszakosság sugárzott. De a dalama nagyon hasonlított.

A nő hirtelen felállt és odaszólt Zoltánnak. „Hazamegyek. Elkísérsz?” Mikor a házhoz értek, a nő elbúgta: „Gyere! Gyere!” és

Zoltán kábultan ment.

Mikor felébredt félálomból, órája fél négyet mutatott. Zoltán körülnézett: – Mit keres ő itt, ennek a nőnek az ágyában, akinek a nevét sem tudja, aki itt fekszik, félig nyitott szájjal szuszog. Mit mondjon neki reggel? Hogy semmi köze hozzá? Hogy a hangja? Hogy a teste egy fantomé volt, akire évek óta vágyott hiába. Hogy nem őt ölelte, hanem valaki mást, akit sohasem ölelhetett? Kicsusszant az ágyból, olyan csendesesen, ahogy csak lehetett. Cipőjét az előszobában vette fel, leakasztotta kabátját és kiment.

A bejárati ajtót hangtalan be tudta csukni maga után. Aztán átgondolta az elmúlt éjszakát.

Húsz egynehány év múlva egy konferencián tolmácsolt, mikor este a szálloda halljában egy hang ütötte meg a fülét. Olyan, de talán mégse. Odanézett. Hárman-négyen álltak indulásra készen, nyilván vártak még valakire. Igen, egész biztos, hogy Emma. Fekete keretes szemüveg az orrán, de a szeme, a haja, alakja a régi.

Zoltán nézte, nézte, aztán megfordult és felment a szobájába.

A szerelemmel múlik az idő. Az idővel múlik a szerelem.” – morgogta magában.

AZ EL NEM MONDOTTAK...

Irén illedelmesen bekopogott. Kisfia Vajk kiabált ki:

- Várj Anyu. Rögtön bejöhetsz.

Irén hallotta Nagyapja dörögését is:

- A szekrénybe rakd, még száradnia kell.

Irén elmosolyodott. Az ő születésnapjára készítenek meglepetést:

fúrás-faragás, ragasztás, titok. Az ajtó kinyílt, Irén bement.

- Papi, most főtt meg a csülök. Ennél-e egy-két falatot a bőrös zsírosából?

- Ha macska lennék, megnyalnám a szám és a bajuszom mozgatnám. Így csak azt mondom: ide velem!

Irén ment is volna kifelé, de Vajk ott toporgott:

- Dédi, Dédi! Figyelj csak ide! Ági néni, a tanító néni azt mondta, kérjük meg szüleinket, nagyszüleinket, mondjanak el igaz történeteket az életükből. Joci már el is mondott egyet, amikor az apja meg a nagybátyja a kocsmában összeverekedett Dagadt Daniékkal. Mi sokat nevtünk, de Ági néni azt mondta, nem egészen erre gondolt. Te tudsz valami történetet, Dédi?

Dédi és Irén összenéztek. Csönd volt. Dédi arra gondolt, amikor 10 éves volt, mint most Vajk a ruszki berontottak a tanyára. Bundást meglőtték, édesanyját leteperték, őt kilökték az udvarra. Édesanyja jajgatása, Bundás nyüsztő haldoklása közben menekült az erdőbe, a játékvárába. Egész éjjel ott zokogott, vacogott, csoda, hogy halálra nem fagyott. Csak reggel osont haza. – Nem, ezt Vajk meg sem értené.

És 56? Mikor az öccsével együtt harcoltak és Pisti a karjaiban halt meg egy repesztől. – Nem, nem, a halál nem 10 éves gyereknek való.

És aztán a börtönévek? A megalázás, a gyötres, a kínzás...

- Dédi! Dédi! Mi van? Még egy vacak kocsmai verekedést sem tudsz elmesélni? – Vajk teljesen kétségbeesett. Irén szólalt meg először.

- Azokat a történeteket, Papi, el KELL mondanod neki, ha már legalább 12-13 éves. De most találj ki valamit.

Dédi bólintott. Kicsit harákkolt, hogy a rendes hangja visszajöjjön.

- Jól van Vajk. Tudod mit? Elmesélem neked, amit annak idején édesapám mondott el nekem. Damjanich tábornokról és a hős veressipkásokról. És ha hozol egy térképet, megnézzük, mer-

re vezette Görgei tábornok a téli hadjáratát.
Vajknak felragyogott az arca. Kirohant a térképért.
Dédi kitörölte a könnyeit a szeméből és sóhajtott.

- El kell majd mondanom, bár nem lesz könnyű. De tudnia és ismernie kell saját múltját.

Irén kiment a konyhába, Vajk pedig betrappolt a térképpel.

- Lehet – mondta, – hogy nem lesz olyan vicces, mint Jocié, de talán Ági néni elégedett lesz. – Ezzel lekuporodott a sámlira Dédi lábához.

- Remélem én is. De tudod Vajk, azért van pár történetem, amit feltétlen elmondok neked, csak még kicsit nőnőd kell hozzá.

- Biztos sok idegen szó van benne – mondta megértően Vajk – Addig még okosodom egy kicsit.

- Reméljük – mosolyodott el Dédi.

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

(Marci kutyára emlékezve)

Anyám a verandán állt és körülnézett a kertben. Mivel is kezdje a mai napot? Ekkor tűnt fel az utcában Bizma úr, a helyi pék. Testes, ötvenes, kopasz férfi, aki kicsit bicegett és bottal járt. Vagy tíz éve itt élt a faluban. A kenyerét vették ugyan, mert jó volt, de mindenki csak Bizma úrnak szólította, valahogy nem kedvelték igazán.

Bizma úr valamit vitt a kezében – később kiderült, új süteményt alkotott – és ezt meg akarta mutatni. Így Anyám pár lépést tett

a kapu felé, Bizma úr pedig belépett a kertbe. Ám ekkor Hedda, a nagy fehér kuvasz, aki eddig békésen szundikált kedvenc helyén, a sombokor tövében, előrohant, mint a villám, egyenesen neki Bizma úrnak, akit sikeresen feldöntött. Állt felette és morgott. Anyám odarohant, elkapta a nyakörvét és előbb azt kiáltotta „Hedda, Hedda!”, majd „Bizma úr, Bizma úr!” Mindez persze felesleges volt, mert mindkettő jól tudta saját nevét.

Mindenesetre Bizma úr odébb gurult, majd négykézlábra, végül felállt és repülőstarttal távozott. Anyám bevitte Heddát, aki engedelmesen baktatott mellette, a külső kamrába és bezárta.

Pár perccel ezután érkeztem meg én. A szomszédos városban volt dolgom és úgy gondoltam, hazafelé menet beugrom Anyámékhöz.

Anyám még mindig a verandán állt, feldúlt állapotban. Tudta, ha Angliában lenne, az a mondat következne: „Amire önnek most valójában szüksége van, az egy csésze jó tea.” Mivel itt élt, ő inkább azon töprengett, hová is tette Apám a kisüstit, amiből egy stapedli stabilizálná lelkiállapotát.

Örömmel üdvözölt és mivel közben eszébe jutott, bement, hogy magához térjen. Elmentem Heddához. Hedda a belső sarokban összekucorodva feküdt és a szokásos viharos üdvözlés helyett rám pislogott, egyet verdesett a farkával, aztán semmi. Vagy nagyon megsértődött, hogy Anyám nem hagyta, hogy Bizma urat miszlikbe szaggassa, vagy szomorú volt Anyám határozott helytelenítése miatt.

Anyám, aki már csöppet derűsebben látta a világot, nekem panaszkodott:

- Nem tudom, mi történt Heddával. Már két éves, még soha nem hallottam így morogni és általában barátságos, bár tartózkodó az emberekkel.

Meghánytuk-vetettük a dolgot. A Biblia szerint ne kívánd el más házát, mezejét, feleségét, de kutyáról nem szól. Márpedig én, amióta megláttam a kis fehér gombócot, igencsak erősen elkí-

vántam. A mi öreg kutyánk 13 évesen itt hagyott minket. A fiaim nagyon megsiratták, majd gyötörtek egy új kiskutyáért. Heddát jól ismertük, hiszen egész nyáron, amikor a fiúk itt voltak a nagyszülőknél, együtt játszottak. Így aztán gálásan felajánlottam Anyámnak, hogy magunkhoz vesszük a kutyát (akiért persze sóvárogtam...) Apám megjött és vonakodva, de beleegyezett.

Így aztán Hedda elterpeszkedett az autóm hátsó ülésén és békésen ott töltötte a fél órát, amíg hazaértünk. A városka, amelyet csak illendőségből hívtak városnak, jól szétterpeszkedett és kertes házak sokaságából állt. A mi kertünk is elég terebélyes volt, Hedda komótosan őrzhető volt, legfeljebb a veteményes volt tiltott terület. A fiúk kitörő örömmel fogadták és pillanatok alatt már ott hemperegtek Heddával a fűvön.

Teltek a hetek, hónapok. Hedda kötelességtudóan ugatott a kerítés mellett, de dühnek, morgásnak nyoma sem volt.

Egyik hétvégére Anyámék látogatóba jöttek. Mindig hoztak ezt-azt: gyümölcsöt, süteményt. Most azonban Anyám egy nagy tepsinyi fasírtot vett elő. Ünnepléses arccal kivonult Heddához és lerakta elé:

- Edd meg, neked sütöttem. Engesztelésül. Mert Te jogosan tépted volna szét Bizma urat.

Csak ámultunk és figyeltünk. Letelepedtünk a kertben: kávé, bor, üdítő. Anyám pedig belekezdett a magyarázatba.

- Mindnyájan ismeritek Pamacsot, a második szomszédunk. Hedda is jóban volt vele, játszottak is együtt. Pamacs fele akkora, mint Hedda, koromfekete. Nem a házőrzők gyöngye, de hiszen nem is ez a feladata. Pamacs a két kislány szemefénye, játszótársa. Mikor a lányok az iskolában vannak, Pamacs a piros labdájával a szájában a kerítés mellett sétál és sűrű farkcsóválással biztatja az arra járókat, hogy jöjjenek játszani vele. A legtöbben mindig szólnak pár szót hozzá: „Jól van Pamacs, majd

legközelebb, mert most sietek” – meg hasonlók.

Egyik reggel is így kellelte magát, mikor megjelent Bizma úr az utcában. A gyerekek az iskolában, anyjuk dolgozni. Jóskának, az apjuknak is ott kellett volna lennie, de 10 órakor hivatalos tárgyalása volt, hát éppen az odavonatkozó iratokat rakosgatta. Látja ám, hogy Bizma úr a hegyesvégű botjával be-be szurkál a kerítésen át, egyenesen a kutyába. Pamacs felnyüsztett és odébb rohant, de Bizma úr ezen úgy fellelkesedett, hogy a kallantyút felbillentve, bejött a kertbe, hogy üldözze a kutyát. Pamacs vonítva menekült, még a piros labdáját is kiejtette. Jóska igen feldőhözött, kirohant és egyenesen Bizma úrnak. Nem tétozott, rögtön behúzott neki egyet, majd a botját elkapva páholni kezdte. Bizma úr úgy számított, hogy senki sem lesz otthon és igencsak váratlanul érte a támadás. Az is lebéntotta, hogy tudta, tilosban jár más kertjében, meg hogy lebukott a kutyák elleni ádáz dühét illetően. Mikor Jóska belefáradt a csépelésébe, ketté törte a botot, hozzá vágta és azt üvöltötte: „Takarodjon!”

Az esetnek persze akadtak szemtanúi és fél óra múlva már az egész falu Bizma úr aljas ocsmányságáról beszélt, meg hogy Jóska jól megadta neki.

Bizma úr sehol sem vérzett, de tele volt zúzódásokkal, kék, lila majd zöld, sárga foltokkal. Napokon át akivel csak találkozott, megkérdezte: „Látja, mit történt velem? Feljelentsem ezt a Nagy Jóskát?” De az emberek elfordultak vagy azt válaszolták: „Nincs erre szemtanú.” (ami persze nem volt igaz...) Viszont Bizma úr meghökkenve tapasztalta, hogy nyakán marad a kenyér. A vendégek a vegyesboltban vették meg a kenyérüket. Eddig sem nagyon kedvelték, most meg egyszerűen kiközösítették. Senki még csak szóba sem állt vele.

Bizma úr reménykedett, csak elfelejtik, csak visszatérnek a vendégek, még új süteményeket is kitalált, de hiába. Egy év sem telt bele, csödbe ment. Aztán ahogy jött 10 évvel azelőtt, úgy el is

költözött.

- Biztos vagyok benne – mondta Anyám, hogy ez a szemét ember a kerítésen át szurkálta szegény Heddát, aki megdühödött, hogy még csak nem is tudja megvédeni magát. Úgy, hogy amikor belépett a kertbe Bizma úr, úgy döntött, elégtételt vesz. És igaza volt. Kár, hogy nem hagytam, hogy jobban megcincálja. – mosolygott Anyám, gondolatban elmélázva azon a remek jeleneten, hogy Hedda megtépi Bizma urat. – Ezért hoztam neki ezt a nagy tepsi fasírtot. Mégis csak remek kutya ez a Hedda! Mindnyájan egyetértettünk.

- Ez a Bizma! Ez a Bizma! Ki gondolta volna, hogy ilyen aljas. Csak hogy fájdalmat okozzon a kutyáknak. Kár, hogy nem voltam ott Jóskaival – kommentálta a férjem. Hedda megdicsőülten ette a fasírtot. Amikor a nevét hallotta, egyetértése jeléül megbillegtetette a farkát.

- Van még igazság a földön – jelentette ki ünnepélyesen Peti fiam és elismerően pillantott Heddára.

DILEMMA

A kis csoport – nyolcan – második éve járt kedd-csütörtök reggel 7-től 9-ig. Vállalati szervezésben, a cél: angol nyelvvizsga. Összetartó társaság, segítettek egymást és jó hangulatú órák zajlottak. Általában pontosan érkeztek, épp ezért szokatlan volt, hogy Linda negyedórával később esett be.

- Elnézést – kicsit lihegett – de a férjem külföldi kiküldetésben jár és a gyerekeket nekem kellett iskolába vinnem. Mindenki megértően bólogatott; átéltek más hasonló bonyodal-

makat.

- A szüleid nem tudnak ilyenkor besegíteni? – kérdezte a tanárnő, Anna.

- A szüleim a nővéremnek segítenek. Ott négy gyerek van – szünet, sóhaj – és a férje elhagyta.

Döbbsent csönd. Mit lehet erre mondani? Attila, aki csípős megjegyzéseiről volt ismert, megjegyezte:

- Na persze, összehozni könnyebb, mint felnevelni.

Óra végén Linda hátra maradt.

- A múltkor említetted az orvosi szakszöveg fordítását. A nővéremet érdekelné. Felsőfokú angol vizsgája van és orvos.

- Meg tudnátok látogatni szombat délután? Akkor elhozom az anyagot és meg tudnánk beszélni.

Ebben megegyeztek és Linda a nővérével, Anettel megérkezett Annához.

- A férjem a gyerekekkel elment kirándulni, úgy, hogy most csend és béke van itthon.

A kertre néző szobában ültek le, ahonnan még ráláttak az utolsó búcsúzó levelek lebegésére.

Kávészünet közben Anett végigfutott a szövegen:

- Igen, azt hiszem menni fog.

- Akkor hétfőn telefonon beszélj a férjemmel, mikor tudsz bemenni a vállalathoz a jogi meg a pénzügyi dolgokat elintézni. Amit viszont én kérdezek: mikor tudod ezt csinálni?

Anett ránézett Annára és egy félmosoly kíséretében csak ennyit mondott:

- Éjjel. – Aztán magyarázni kezdte:

- A szüleimmel ikerházban lakunk. Eredetileg az volt az elképzelés, hogy mivel ők öregednek, majd a mi támogatásunkra szorulnak. Amikor Feri elhagyott minket, minden a visszájára fordult. Kora reggel átjönnek: Anyu a gyerekeket készíti iskolába, Apu reggelit csinál. Csongor ötödikes, ő gyámolítja Rékát, aki

másodikos. Lenci harmadikos, ő öltözteti Lackót, aki még ovis. A három gyerek egy iskolába jár, én viszem őket. Nyolcra a kórházban kell lennem. Anyu Lackóval elsétál az oviba. Számomra döbbenetes, de Apu megtanult főzni. Sőt szenvedéllyel csinálja. Anyu a mosás-vasalás intézője. Hétfvégén együtt bevásárolunk. Ha sikerül, én hozom haza a gyerekeket ötkor. Persze ügyeletes napokon minden másképp.

- A férjed nem látogatja a gyerekeket?

Anett legyintett.

- Nincs Magyarországon. Az egész szokatlan és furcsa. Konferenciára utazott külföldre. Az ötödik nap – mikor haza kellett volna érkeznie – felhívott Vilmos, az ügyvéd barátja. Dabogás, hebegés közt előadta, hogy Feri nem jön haza, mert remek állást kínáltak ott neki. És – újabb makogás – el szeretne válni és őt bízta meg, hogy ezt készítse elő.

Anett újra sóhajtott.

- És ezt képtelen volt maga elmondani nekem. Csak így üzengetett. Később a kollégák „jóindulatúan” tudatták velem, hogy a remek állás mögött egy orvoskollegina van. Már itthon kezdődött a kapcsolatuk, ott csak „elrendezték”.

Hallgattak egy darabig.

- Nem fogadtam ügyvédet, mert nincs rá anyagi fedezetem. Úgy észlelem, a válóper egyelőre stagnál. Én nem érek rá foglalkozni vele, ő meg nem tudom mit csinál. Ezt a fordítást is azért vállalom el, mert szükségem van a pénzre.

- De Anett – kérdezte Anna – meddig fogod ezt így bírni? A gyerekek, a munkád...

- Hát – mosolyodott el Anett – az ember nagyon sokáig bírja, ha nem kérdezi meg magától, hogy bírja-e. Ha nem segítenének a szüleim... nem tudom, mi lenne. És Lindáék is segítenek: hétfvégén elviszik a gyerekeket kirándulni, játszani. Csak ők a város másik végében laknak, hétközben nem tudjuk összehozni. Beszélgettek még egy darabig, aztán elköszöntek. Anna néha az

óra után érdeklődött Lindától Anett felől. A fordítás jól sikerült, újabb anyagot is kapott.

A csoport jól haladt, Linda májusban sikeresen vizsgázott. Annát egyik este telefonon hívta:

- Ha lenne egy kis időd, Anettel szeretnénk meglátogatni szombat délután.

Linda pár szál rózsával érkezett, mint hálás diák. Anett elég nyüzszögőnek látszott.

A szokásos bevezető csevegés után Anett rátért arra, amiért valójában jöttek.

- Talán furcsának találsz Anna, hogy hozzád fordulok, de a szüleim – érthetően – elfogultak, orvos kollégákkal pedig nem akarom megbeszélni. Tanácstalan vagyok és érdekel, Te hogy látod a helyzetet.

- Váratlanul és előzmények nélkül Feri telefonált. Még mindig külföldről. Bocsnat kéréssel kezdte; bocsátsak meg neki, ő hülye, teljesen értelmetlenül cselekedett. Itt hagyott engem, akit ANNYIRA szeret és a gyerekeket, élete értelmét. És hogy ő visszajönne, ha visszafogadnám, ha megbocsájtanék, mert ő soha többé, ő az örök hűség, számíthatok rá a továbbiakban, hisz ez keserves lecke számára, a saját örültsége, hülyesége miatt.

Anett elhallgatott és mély levegőt vett.

- Szóhoz sem jutottam. Hang nélkül eltűnik, most meg háromnegyed év múlva, egyszerre és váratlanul – mindent vissza, régi szerelem.

Hallgattak egy darabig. Aztán Anna megkérdezte:

- És Te mit érzel?

- Alapvetően dühöt, csalódottságot. Hogy úgy dob el minket, nemcsak engem, a gyerekeket is! mint egy használt papírsebkezőt. Annyi becsület nem volt benne, hogy megbeszélje velem, gyáva volt ahhoz is, hogy szemtől szembe elmondja: elmegy. Másrészt így a gyerekeknek nincs apjuk, talán hiány-

zik is nekik. Na és – Anett szégyenlősen lebámult a kezére – a munkaerő. Meddig bírják még a szüleim, akik egyre idősebbek. A kényelmes, nyugodt öregség helyett munka, hajsza, teljesítés. Gyakran érzem úgy, hogy ezt nem tehetem velük, nem fogadhatom el a végtelenségig.

- Vagyis – kérdezte Anna – az a kérdés, visszafogadd-e?
- Igen, pontosan.
- De – vágott közbe Linda – ez a pasi megbízhatatlan. Nincs felelősség-tudata, igaziból nem kötődik sem hozzád, sem a gyerekekhez. Ha valóban szeretne titeket, ezt – hogy csak úgy lelép – nem tette volna meg.
- Igazad van. Vajon megbízhatok-e ismét, ezek után.
- A helyzetet nagyon jól látod, Anett. Lindának is igaza van. Nem lehet biztosra menni a jövőt illetően. Tudod, Anett, ez olyan mint 19-re lapot húzni. Egyszerűen nem tudhatod, hogy fog viselkedni a jövőben. Ami pedig még nehezebb: hogyan tudnád őt újra csókolni, karodba zárni?
- Na és megszűlni az ötödik gyereket – morgott Linda. – Én képtelen lennék összebújni vele ezek után.

Mindhárman a kávéjukat kortyolgatták, mert senki nem tudott okosat mondani.

- Sajnos, Anett, neked egyedül kell döntened – sóhajtott Anna. (Ez a délután kiérdemelte a „sóhajok délutánja” címet.)

Végleges döntés nélkül távoztak.

Anna sokat gondolt Anetra, vajon, hogy oldja meg.

A tanfolyam befejeződött. Ám a nyár folyamán Anna összefutott Lindával. Beszélgettek egy darabig és Anna rákérdezett Anetra. Linda mosolygós arca elkomorult:

- Munkaerő! – jelentette ki, ezzel jellemezte a helyzetet.
- És Anett boldog?
- Boldog? Nevetséges. A terhek megoszlanak némiképp,

több időt tud a gyerekekkel tölteni, szülei is mentesültek a napi rutintól. Ferivel udvarias. Hová lett a fiatalkori gyöngéd szeretet, a lángoló szerelem, mikor még egyetemisták voltak és egymásba szerettek...

Anna együttérzően bólintott.

Eszébe jutott Attila epés megjegyzéseivel. „Szó la vi” – mondaná nagy francia tudásával.

ÍRÓ VAGY GRAPHOMÁN?

Az általánosban, a gimnáziumban is együtt jártam Petykóval. A szülők szerint ugyan már oviba is, de rá nem emlékeztem, csak a világszép királylányra, Pannira, akinek a homokozó mellett örök hűséget esküdtem és attól kezdve kézenfogva sétáltunk az ovi kertjében. Petykó viszont azt állítja, hogy Panni királykisasszonyt ő vette nőül a játszóház sötétjében, ahová bebújtak. Mivel Panniék elköltöztek, nem tudjuk tisztázni, ki is a hites ura. Nagy közös szenvedélyünk a zene volt. És nemcsak popkoncertekre jártunk néha, hanem klasszikus zenét is hallgattunk. Érettségi után – rejtélyes okokból - Petykó kijelentette, hogy ő pék lesz. Senki nem értette, miért. Engem apám vont kérdőre egyik este.

- Látom, Olivér, sikerült elmismásolnod az ez évi egyetemi tanulmányokat. Nem mentél el a felvételire?
  - Hm, igen, valahogy úgy, elkéstem.
- Apám, aki ügyvéd volt, igen szeretett volna nagyhírű utódot nevelni belőlem, de a gondolatától is irtóztam.

- Végül is hová adtad be a jelentkezést?

- Erdőmérnökre Sopronba.

Apám ezen igen jót nevetett.

- Na, jó, hagyjuk. Most mit csinálsz?

- Készülök a januári német nyelvvizsgára.

Mit „készültem”. Kegyetlenül gyötrődtem. Az angol kiejtés gondjait kacagva feledtem, mikor a német ragozás és egyeztetés borzalmával kellett felvennem a harcot.

Apám helyeslően bólogatott.

- Ha meglesz a középfok, feltétlen el kell döntened, mi akarsz lenni.

Mi akarok? Hát láblógató János, legalább egy darabig.

Ezen a nyáron Anyám bevont különleges játékába. Fordító volt, kötetlen munkaidővel.

- Ma Itáliába megyünk – szólt oda nekem. És mikor leültünk a presszó járdára kitett asztalához, Anyám elmesélte, hol is vagyunk valójában.

- Ez a Via Santa Monica. Nézd csak a több százéves házacskákat – mutatott Óbuda megmaradt néhány földszintes viskójára. A katedrális amarra, – kicsit takarásban. De az espresszó jó. Va bene – folytatta, egy-egy olasz szót csempészve a mesélésbe.

Máskor meg Bathban teáztunk délután, igen előkelően. Ami kicsit félelmetes volt, amikor egy lebuja állítottunk be „egy pofa sörre” – „És remélem, nálad a Coltod?” – kérdezte nagy komolyan, mielőtt beléptünk.

Csodálatos hangulatuk volt ezeknek a „kirándulásoknak”. Anyám visszaváltozott azzá a tündökletes fiatal lánnyá, akibe Apán bele szeretett és akit a munka, a gyermeknevelés fegyelme, a háztartás rutinja fásulttá és szürkévé tett.

Egyik este Félix bácsi nálunk vacsorázott. Már nyugdíjas, de rendületlenül írta könyveit, cikkeit irodalmi és történelmi témákban. Igen alaposan kifaggatott: mi érdekel, mivel foglalkozom.

- Szoktál naplót írni?

- Nem – majd habozva folytattam – olyan álságos dolognak tartom.

- Igen? És miért?

- Kinek írja az illető? Unokáinak, utókornak, vagy még csak magának is. Holott mikor ír, szelektál, formába önti, a kényes dolgokat kihagyja.

- Érdekes. Évszázadok óta írnak naplót híres és kevésbé híres emberek. Ha pedig kiadják, haláluk után, gyakran csámcsogva csemegéznek rajta sokan. Ha ráérsz, örülnék, ha holnap 6-ra átjössz úgy két oldalnyi írással, életed egy epizódját leírva. Leírtam azt a mulatságos jelenetet, amikor Petykó az erkélyre felmászott, hogy éjjel fél 12-kor meghallgassuk egy híres zongoraművész hangversenyét. Ott hallgattuk egy-egy fülhallgatóval, négykézláb (hogy alakunk ne vetüljön az üvegajtóra). Apám bejött a neszekre és a felkapcsolt villany fényében bámult minket.

Félix bácsi jót mulatott rajta, aztán ízekre szedte. Felépítés, tömörítés, kifejezések – alig álltam meg a lábamon. És jöttek az egyre rémesebb feladatok. Absztrakt festmények kiállítása, avatók és ünnepélyek, sport-tudósítás, kritika. Szenvedtem, de írtam rendületlenül. Néha már meg is dicsért.

- Fejlődsz Oli, fejlődsz. Amikor gőzöd nincs a valóságról, előveszed a fantáziád és olyan hangulatos képeket festesz, hogy az olvasó észre sem veszi, hogy a semmit olvassa.

A német vizsga sikerült. Félix bácsi tanácsára angol-művészet-történelem szakot végeztem. Az egyetemi éveim alatt már úgy írtam (folyton!) hogy napilapokhoz, folyóiratokhoz beküldtem és legtöbbször közölték. Félix bácsi elégedett és büszke volt, mintha ő szült volna. Ez bizonyos értelemben igaz volt.

Petykó hangmester lett: erősítő, hangszórók, keverőpult. Egész életét a zene varázslatában töltötte. A pékségből az otthoni ke-

nyérsütés maradt. A család kötelességtudóan fogyasztotta az újabb és újabb kompozíciókat – vagy örömmel, vagy fanyalogva.

Én meg (állítólag) író, mit író! ÍRÓ lettem. De néha gyötör a kétség: lehet, hogy csak graphomán?

HOBBIT

Géza felvánszorgott az öt lépcsőn, ami a bejárati ajtóhoz vezette. 8 óra. Most ért haza a munkából. Amíg előkötötte a kulcsát, már hallotta a benti veszekedést. Bement, letette kabátját és a nappaliba lépett. Ilka, a felesége, neki háttal, azt ismételte:

- Nem, Vivi, így nem mehetsz el itthonról.

Vivi, a lányuk, a szoba közepén. De egek! Hogyan néz ki? Szeme vastagon kihúzva feketére, vörös rúzs a száján. Feszülő póló, igen rövid szoknya. Fekete harisnya. Kicsit billeg a túsarkúban.

- Nem! – szólalt meg Géza. – Így nem mehetsz el.

Eszébe villant, a külföldiek, ha a hostess-szolgálatot igénybe veszik, kosztümös, diszkrét sminkes, két nyelven beszélő hölgyekkel dolgoznak. Hogy munkaidő után hogy fejeződik be az este, az a hostess magánügye.

- Vivi, nem látod magad. Mint egy nagyon olcsó, útszéli kurva, úgy nézel ki.

Ilka és Vivi megdöbönt Géza nyers fogalmazásától.

- Minden lány így öltözik és festi magát – próbálkozott Vivi.

- Ahhoz, hogy Barbi barátnóddhoz átmenj, nem kell így kiöltözned. Valójában hová akarsz menni?

Vivi hallgatott. Dacosan. Majd mintha ezzel a szülőket büntetné,

bejelentette:

- Akkor nem megyek sehová!

Megfordult, ment a szobájába és jól bevágta az ajtót.

Géza beleomlott a legközelebbi fotelba.

- Vacsora? – kérdezte Ilka.

- Kicsit később. Rettenetesen fáradt vagyok és Vivi megjelenése is felkavart. Hiszen csak 15 éves. Honnan a szemfesték?

- Szerintem elsikkasztotta a menzapénzt. Inkább koplal, de kell a kozmetikum.

- És ezt a bokorugró szoknyát te vetted neki? Kilóg belőle a fél fenéke.

- Szerintem felhajtotta, bár utál varrni.

- És tényleg Barbihoz akart menni?

- Lehet, hogy ott csak gyülekeznek. Aztán bandáznak, kóborolnak a városban és Isten tudja kikkel ismerkednek, hova térnek be. Állította, 11-re itt lesz – aztán ezek mindig az ígéretek szintjén maradnak.

Vacsora után Géza megitta a következő pohár vörösborát, majd még egyet. Kezdte kicsit lazábbnak érezni magát.

- Ádám itthon van?

- A szobájában netezik. Délután kétszer benéztem. Megkértem, hozzon kenyeret, mert elfogyott. Kelletlenül megtette, de megjegyezte:

- Igazán lehetne előre gondolkodni.

- Bemegyek hozzá.

Ádámot a laptopjánál találta. Egész lénye azt sugározta: Mit zavarasz? Pár szót beszélgettek, aztán Géza megkérdezte:

- Hallom, hétvégén kirándulni mész a barátaiddal. Csatlakozhatnék? Nagyon rám férne egy kis mozgás.

- Miért? – Ádám kimondottan ellenséges volt. – Miért akarsz jönni? Sose érsz rá. Reggel futólag látlak, este nem vacsorázunk együtt, később jössz. És kétórával utána már részeg vagy.

Most is érzem a szagot, hogy ittál. Nem akarom, hogy elgyere.
– Ezzel visszafordult a laptopjához. Géza úgy érezte, mintha ökölrel arcul vágták volna. Hang nélkül kikullogott a szobából. Ahogy visszaült a fotelba, az üvegért nyúlt: üres volt. Kinyitotta a szekrényke ajtaját, ahol a töményt tartották, elvben vendéglátás céljából. Az üvegek: vodka: üres, konyak: üres, whisky: üres. Rájuk meredt. Ilka ekkor jött be a konyhából és ő is odanézett:

- Így kezdődik az alkoholizmus. Ezt mind te ittad meg, drágám.

- Nem is vettem észre – mentegetőzött Géza. – De olyan elgyötört vagyok mire hazaérek. Nagyon nehéz a helyzetem: munkaerő, anyag, alkatrész-hiány, de a termelésnek mennie kell.

- Nem kellene másik állás?

- Nem, tulajdonképpen jó, csak a problémák nagyon összetorlódtak. Aludni se tudok. Azért kortyolok egyet-kettőt, hogy el tudjak aludni.

- Szembe kell nézned, azzal, hogy így kezdődik. Kifogás, mentség mindig van az ivásra. És egyre többet iszol. Változtatni kell, de még nem tudom, hogyan. Megyek aludni, gyere te is.

Géza még ott ült. Rémülten vette észre, hogy azon jár az agya, hogy valahol a kamrában van egy üveg pálinka, amit a vidéki rokonok hoztak. „Házi” hangoztatták büszkén. Lehet, hogy Ilkának igaza van: már alkoholista? Hiszen most akar felkutatni valami jó erőset, – persze csak, hogy elaludjon. De nem ment a kamrába, hanem lefeküdt. „Legfeljebb majd bámulom a sötétséget egész éjjel.”

Másnap este Ilka meglepő bejelentést tett:

- Mi lenne, ha örökbe fogadnánk egy kutyát?

- Már régen szerettem volna, de ti nem engedtétek – morgott Ádám. Géza vidéken nőtt fel, mindig volt kutyájuk. Vivi nem nyilatkozott. Éppen telefonált és most elnyújtott hangon búgta bele:

- Igen, én vagyok, Vivien. Mikor akarsz találkozni?

(Géza és Ilka egymásra néztek: mi a szösz! Most meg Vivien. Új név, új stílus.)

Másnap mire hazaértek ott volt egy fiatal, fekete, elég nagy kutya.
- A menhelyen született szegény. Az anyját vemhesen kidobták. Még sohasem volt a menhelyen kívül, kertben, lakásban, családban.

A kutya figyelte őket. Kicsit nyugtalan volt, de örömmel (és meglepve) fogadta, hogy simogatják. Alig egy óra és kétszáz különböző név után megegyeztek a Hobbit-ban.

- Majd ő lesz, ki megmenti a világot – sziporkázott Ádám – főleg, ha nem nyeli le a gyűrűt!

Ádám magához vitte a kutyát aludni. Ilka 7-3-ig dolgozott, így délután volt ideje a kutyát nevelgetni, kényeztetni. Szerencsére hétvége következett és Hobbitnak volt ideje megtanulni a napi rutint. Ilka ámulatára Ádám, aki lusta és nehezen kelő volt, korán kelt és nagyot sétált Hobbittal. Este pedig Géza képedt el (csendesén, magában), mikor a vacsora utáni pohár bor után Ilka a kabátjáért indult.

- Gyerünk Géza, vedd a dzsekidet, megyünk sétálni.

Géza bánatosan búcsúzott kényelmes foteljától, de ment. Gyötrelmek gondolta, de a séta nagyon jól esett. Évek óta nem beszélgettek annyit, mint most, az esti séták alkalmával. Ilka jó hallgató volt, néha remek meglátásai, ötletei támadtak. Mindkettőjüket meghatotta az az igyekezet, ahogy Hobbit megfelelni akart, nagyon jó kutya akart lenni, végtelenül ragaszkodó és szeretetét. Sugárzott a boldogságtól, ha jó szót, simogatást kapott.

Talán egy hét, tíz nap telt el az esti sétákkal, mikor Géza észrevette, hogy jobban alszik, reggel frissebb és nem hiányzik az esti ivászat. Furcsa módon Ádammal is javult a kapcsolata. A kutya közös szeretete, a vele való foglalkozás közelebb hozta őket. Tavasszal, fél év elteltével Ádám – látszólag közömbösen – odaszólt:

- Apa, kirándulni megyek a fiukkal. Hobbitot is vinném. Jó lenne, ha te is jönnél, ha esetleg van kedved hozzá. Így aztán boldogan elmentek, szegény Ilkát otthon hagyva – imáron Vivienrel, hogy megküzdjenek ruhák és smink ügyében. (Ki gondolta volna, hogy Éviből egyszer csak Vivien lesz?) Géza elnézte a vidáman futkosó fiát meg Hobbitot. Lehet, hogy nála van a varázsgyűrű? Ugyan a munkája nem lett kevésbé stresszes, viszont könnyebben viselte el. És az otthoni hangulat is derűsebb lett. Odahívta a kutyát és megsimogatta:
- Tudod, Hobbit, lehet, hogy varázskutya vagy, csak nem tudsz róla. De én tudom.

ÉS MÉGIS

Ádám reggeli után leült „gondolkozó” foteljába (ahogy gyerekei hívták hajdanán). Ideje az elhessentett, kóbor gondolatokat elrendezni. Tetszik, nem tetszik szembe kell néznie azzal, hogy egyre rosszabbul lát. Tudni ugyan régóta tudta: makula degeneráció, azaz egyre romló látás. Nem gyógyítható, talán csak az előrehaladás tempója csökkenthető. Ádám becsülettel beszédte a javasolt tablettákat. Ennyi. Az elmúlt időszakban azt vette észre, hogy egyre foltosabbul lát. Vagyis a részleteket már nem tudja kivenni. Az olvasás is nehezebb, néha mintha bolha-hadseregek masíroznának a papíron. Ádám elővette kedvenc módszerét: mi lenne rosszabb? Alzheimer, Parkinson, bármiféle rák, agyvérzés utáni bénultság és némaság, sükettség...

- Elég-elég! – kiáltott gondolatban magára. Ez a nem-látás tehát nem tragédia, hanem kínos kellemetlenség, de ha akarom és úgy fogom fel: kihívás! Kihívás: hogyan tudom megoldani a számtalan jelentkező problémát.
- Nézzük – mondta erélyesen magának – mi veszett el és mi maradt?

Elveszett a városban való mászkálás. A kirándulások a hegyekbe (Hát ez nagyon fáj...) Kiállítások, festmények. Utazások (na, de erről vannak emlékek legalább...) A fia Ausztráliából skypezni szokott vele, úgy havonta. Hát, legfeljebb nem látja majd a meg-megjelenő ráncait. Az unokákat meg úgy se nagyon ismerné meg, holott mindig beszélnek vele, angollal tűzdelt ékes magyar nyelven.

Mi maradt? Elsősorban a létezés öröme. Hogy süt rá a nap, szellő simogatja és hoz orgonaillatot, a kávé íze és aromája, a jó alvás öröme, az alkony puha fényei és még sok száz apróság. Ádám elhatározta, a továbbiakban mindezeknek tudatosan örülni fog. Észleli és megtanul örülni a sok apró dolognak. (Most éppen – gondolta – a fotel kényelmének! Mennyivel rosszabb lenne egy vacak faszéken ülni.)

A zene. Mindig elgyönyörködött a legkülönb fajta zenékben. (Na jó, az indiai és az arab kicsit – mondjuk úgy – nehezebben befogadható, – legalábbis neki.)

A kommunikáció. Tud beszélni, személyesen, telefonon. Előadásokat, híreket, vitamúsorokat hallgathat rádión, tv-ben, interneten. Természet-filmeket nem tud nézni (folt hátán folt...), de a villámárvíz, hószakadás, busz-, vasút-, repülő- szerencsétlenségek képeit bármikor elképzeli.

Ha nem tragédia, hanem kihívás: hogyan tovább? „Rend a lelke mindennek.” – mondta valamikor nagyanyja. Persze „ideológiai” alapon, nem a szükség vitte rá. Igen, akárhogy is, a dolgokat MINDIG ugyanoda kell visszatenni, hogy idegtépő, hosszas ke-

resés nélkül meg tudja találni.

Rögtön eszébe jutott Sára lánya.

Ugyan az ország nem nagy, köztük mégis van 350 km. Hiába, ott kaptak állást. Így aztán Sára félevenként beállít péntek késő este, csordultig tele szeretettel és lelkesedéssel.

- Ne búsult, Papikám! – mondja másnap reggel – olyan rendet rittyentek én itt neked, hogy csodájára jársz.

- Ne, kislányom, ne – tiltakozik Ádám ilyenkor erőtlenül, miközben dermedten bámulja, ahogy feje tetejére áll az egész lakás. Majdnem sértődésbe fajuló viták után azt sikerült elérnie, hogy mikor Sárán erőt vesz az „ez kidobandó” téboly, legalább megmutassa neki, mit ítélt halálra.

Sára vasárnap délután elutazik haza, a jól végzett munka dicső örömeivel, Ádám pedig igyekszik egy jó éjszakai alvással megerősíteni magát a hétfőn kezdődő expedíciós hadjáratra: megkeresni, megtalálni, szokott helyére rakni (nyögés, sóhaj, dühöngés-beosztással).

Elmélázva nézett ki az ablakon. Talán a bodza nagy fehér csomóját látja?

- Ne úgy nézzük – oktatja magát – ez egy impresszionista festmény.

Jó lenne megmutatni Viktornak. Mennyi mindent átéltek együtt. Örömeiket: család, utazások, könyv élmények. De Viktor két évvel ezelőtt kilépett az életből, az ő életéből is. Olyan sokszor elgondolkozott ezen, sőt annyi – egyoldalú – vitát folytatott vele – holta után. Nem is volt biztos, hogy rákja van. De még a végleges diagnózis előtt, – talán a várható fájdalomtól rettegvé – eltávozott.

- Tudod – mondta Ádámnak még régebben – nem a halál rémiszt engem, hanem rettegek a kiszolgáltatottságtól, ami legtöbbször megelőzi.

Erre nehéz volt mit válaszolni. Végére is ki nem rettegett ettől? Ádám megborzongott.

- Nem erre kell gondolni – fedte meg magát – hanem, hogy akár mennyire nehéz, fájdalommal teli, azért az élet mégis szép – sőt élvezetes.

Másik barátja, a cinikus Geri jutott eszébe, örökös mondásával, miszerint „jobb a földön köhögni, mint a mennyben röhögni.”

- Ehhez tartsd magad, Ádám! – biztatta Geri.

HOGYAN...?

Laura beutazott a városba. Szemészetre majd optikushoz ment. Új szemüveg egy vagyon! – de hiába, 60 fölött nem megy nélküle.

Szokása szerint benézett a könyvesboltba is. Jól ismerte az eladót, aki megmutogatta a legújabb könyveket, vagy ajánlotta valamelyiket, amelyet már olvasott.

Megrökönyödésére a friss kínálat helyen csupa „hogyan”-nal kezdődő címekeket látott.

- Hogyan neveljünk gyerekeket, színesítsük szexuális életünket, valósítsuk meg önmagunkat, stb.

Rákérdezett Ilitől, az eladótól.

- Óh, – mondta Ili – ezek most nagyon mennek. Hogyan legyél milliomos, csinálj karriert. Meg a lélekbúvárok. Mindenki úgy túr-fúr a lelkébe, mint egy jól nevelt férget.

Laura körbepillantott és megállapította, hogy egy köznapis életvitelhez legalább 12-15 segédkönyv kellene.

- Pár éve szakácskönyv-téboly volt. Nők, férfiak egyaránt elszántan érdeklődtek. Arra azért kíváncsi lennék, hányan főztek belőle.

- Már csak az hiányzik, hogy én is megírjam saját életviteli bölcsességeimet!

Ili felnevetett.

- El se hinné, milyen keletje lenne!

Laura hazautazott. Befűtött és az undok koradélutáni estében teáját kortyolgatta.

- Van-e nekem egyáltalában olyan „hogyan” – félém? Nézzük csak. Amit úgy fogalmazunk meg:

Légy kedves magadhoz! Este például odakészítem a vizet, hátha éjjel megszomjazom. Este betöltöm a kávé – reggel mikor félálomban odakóválygok, csak a gombot nyomom meg.

Légy elnéző magadhoz! Ha kilötyentem a kávé – lehetőleg fehér abroszra, nem veszekszem magammal. Ahogy öregszem, egyre sutább leszek: kiöntöm, fellököm, melléteszem.

Légy türelmes magadhoz! Ha varrsz és tíz percig böködöd a tüt, mert a cérna, ne adj isten, hogy belemenjen (nemcsak a tevékkel van baj...), ne fulladj meg dühödben.

Légy megértő kortársaid egyre több hülyeségével! Hidd el, nemcsak ők változnak (nem előnyükre), te is. Nyilván ők is sóhajtanak egyet és elviselnek téged.

Jutalmazd magad! Kutyanevelésben bevált. Ha végeztél a vasalással és támolyogsz a fáradtságtól, megérdemelsz egy kis csokit vagy habos gesztenyepürét. Ez lehet úgy fellelkesít, másnap neki-látsz ablakot mosni.

Laura meglepődve gondolta mindezt végig. Valójában nem gondolt sose arra, hogy ezen szempontok alapján él. Ha bemeleg a szemüvegéért, leírva megmutatja Ilinek. Lehet, hogy talál kiadót a könyvre: „Hogyan éljünk harmonikusan 60 év fölött”.

KORÁN KELL KEZDENI!

Az óvoda domboldalra épült. A hosszúkás épület és az utca közt kert, játszótér, a domb felé egy kis lebetonozott udvar. Ide a gyerekek sohase mentek.

A délelőtti foglalkozások után, még az ebéd előtt volt egy bő félóra „szabad foglalkozás”. Ilyenkor a nagy, középső és kicsi csoportok összekeveredtek. Ismerkedtek, együtt játszottak.

Kazi, aki nagycsoportos, sőt évvesszes volt, nem játszott, hanem az udvarra bámult. Csodálói, Lia és Linda, négyévesek, mögötte álltak és töprengtek, vajon mit bámul. Kazi a Nagy Sötétséget nézte: az udvar túlsó falában lécajtó nagy lakattal. Mögötte pedig a Nagy Sötétség.

- Oda zárják be a rossz gyerekeket. Magdi néni oda zárja, akikért nem jöttek ötig.

Liának legörbült a szája. Őt gyakran csak fél hatkor vitték haza.

- Na és persze a sárkány, aki ott lakik, mind felfalja a gyerekeket.

- Felfalja? – zokogott fel Lia.

- Minden gyereket? – bögött Linda torkaszakadtából.

- Mindet! – bólogatott Kazi.

Benő, aki pár lépéssel odább állt, megrökönyödve figyelte a tócsát Lia és Linda körül, akik behuppantak és egyre hangosabban bömböltek.

- Te már láttál onnan kijönni gyereket? – kérdezte Kazi.

- Hogy láthattam volna, mikor mind felfalta – vigyorgott Kazi és tovább állt.

Dadus rohanva jött és azt sem tudta, hol kezdje a tisztába tevést. Benő kiment a kertbe, de közben azon gondolkodott, miért öröm Kazinak halálra rémíteni a kicsiket.

Eltelt pár hét és szemet szállítottak a pincébe. Sajnos nem tud-

ták másképp megoldani, csak az udvaron keresztül. A kivezető ajtót lezárták, de megengedték a gyerekeknek, hogy bámuldozzanak az ablakon át. Jöttek is a szenesemberek; volt, aki zsákokat tolt targoncán, de olyanok is, akik a hátukon lévő puttonyban cipelték a szenet. Szénporosak voltak és fekete arcukban a villogó szem és a fogakat eláruló mosoly megrémisztette a kicsiket. Pedig volt, aki még integetett is a gyerekeknek.

- Abban a puttonyban a hátukon viszik a gyerekeket a sárkánynak – ismertette Kazi a helyzetet. – Szegény sárkány éhes, enni akar – gúnyolódott Kazi. Lehet, hogy viccnek szánta, de a kicsik igaznak hitték. Voltak, akik erre elszaladtak, de többen, mint például Linda és Lia maradtak és sírva fakadtak.

- Ide is bejönnek? – kérdezte az egyik szipogva.

- Ha kinyitják az ajtót, bejönnek és összeszednek titeket. Mind be a puttonyba – ijesztgette őket Kazi.

Benő csak nézte, ahogy a kicsik egymásba botolva, lökdösve ide-oda szaladnak, bögnnek, sikoltoznak, elesnek, bepisilnek. A hangzavarra megjelent Ági néni és elképedve bámult pár másodpercig.

- Magdi, Dadus, gyertek ide! – kiáltotta. Igyekeztek megfogni, lecsendesíteni a kavargó csoportot. Ebédkor többen hanytak, Lia nem akart enni, Linda – szolidaritásból – szintén nem.

Este Benőt – szokás szerint – kérdezgette apja: mi volt az oviban.

- Zűr-zavar délelőtt. Az a hülye Kazi halálra rémítette a kicsiket – Benő elmesélte, ahogy tudta – a történeteket. Másnap Benővel bement az apja is. Elmesélte, amit tudott. Javasolta, hogy a lécajtó elé tegyenek egy fehér ajtót és zárják el a Nagy Sötétséget, ami borzolja a gyerekek fantáziáját.

Lia nem volt hajlandó oviba menni és félévre a nagymamájához került vidékre. Lindát átírták egy másik oviba. Kazi további rémtörténeteken agyalt, változó sikerrel. Benő érdeklődve figyel-

te: néha szórakoztató volt, néha meg igen borzasztó.

Riporter: Megkérdezhetem, Uram, miért vesz részt a tüntetésen?

Tüntető: Nekem ne parancsolgasson senki, mikor oltatom magam. De különben sem hagyom, hogy féreg-petéket juttassanak belém, amik majd elpusztítanak.

Riporter: Féreg-petéket?

Tüntető: Igen, igen. Nem látja, hogy ez is része a nagy nemzetközi összeesküvésnek. Ki kell irtani legalább a felét az embereknek, hogy megmeneküljön a bolygó.

Riporter: Szabad a nevét?

Tüntető: Nagy Kázmér vagyok.

Riporter: Kedves hallgatóink, Sárközi Benő riportját hallották.

KÖNYVEK

Vince elégedetten nézte a könyvtornyokat, amiket a kamra polcai közé könyvekből épített. A két, egymással szemközti polcon is könyvek: állítva, lapjával, minden kis helyet kihasználva.

- Csak nem dől össze – motyogta Vince, inkább magának, mint anyjának, Nórának.

Még két forduló. Tele lesz a kamra.

A sporttáskát meg a hátizsákot a bejárati ajtó mellé tette.

- Igyekszem haza, mert a gyerekekért én megyek. Vacsoráztatom, fürdetem, fektetem őket, mert Juli munka után azonnal az édesanyja lakásába megy. Hogy anyósom meghalt, a három testvér úgy döntött, eladják a lakást, a pénzt elosztják. De ehhez ugye ki kell üríteni a lakást.

- Mellesleg – mondta, miközben anyjával bementek a nappaliba – van egy gyönyörű üveges könyvszekrény. – Nem férne el nálad valahol?

Leültek a kis asztal melletti fotelokba. Nóra körülnézett.

- Első hallásra ugyan vonzó, de nem látom, hova tenném. Közben Vince kézbe vette az asztalon fekvő kártyát.

- Antikvarius... Anya, te el akarod adni a könyveket? Az arca: középkori hívőé, akinek egy eretnek bejelenti, hogy ateista.

- Nem, dehogyan – szabadkozott Nóra kicsit zavartan.

- Csak információ végett. Egyben megveszi, ha nincs ki-mazsolázva és 50 Ft-ot ad darabjáért.

Vincének bevillantak dédszülei könyvei, – már amennyi megmaradt a két háború és a menekülés után: a századforduló szecessziós, sötétkék, domborműves liliommal díszített kötetei...(Látod, Porzó, ennyit érsz csak...) Az ember tragédiája – díszkiadás, Zichy metszeteivel... Már a gondolatra is belesajdult a szíve.

- Voltam a kerületi könyvtárban, ahová különben is járok. Könyvtárnak akár ingyen is. De Mari megmutatta, hogy nincs helye. Így is a másod-harmad példányokból 100,- Ft-os egységáron kiárusítást rendez, hogy az új könyvek elférjenek.

Vince sóhajtott.

- Az új könyvek elég drágák. Meg aztán valahogy az olvasottság nem tartozik a műveltség fontos ismérvei közé. Nagyon sok ember egyáltalában nem olvas. Már úgy értem könyveket. Mert a Facebookon mindenféle hülyeséget olvasni és posztolni – arra ráér.

- Gondolod, hogy az e-book elterjedése segít ezen?

- Nem olyan gyorsan terjed. Meg aztán más monitoron bámulni valamit, mint kézbe fogni egy könyvet. Valamikor a könyv megjelenése szinte műalkotás volt. Aztán jött a paperback, a pocket. Olcsó papír, olcsó megjelenés.

Nóra ránézett a szemközti falnál végigvonuló könyvespolcra.

- Gondolkoztál már azon, mit csinálunk, ha tele a kamra?

- Reméljük – mondta egy ironikus félmosollyal, a közeljövőben nem hal meg senki a közvetlen rokonságból.

- Szegény Apu – merengett Nóra – sose gondolta volna, hogy a könyvgyűjtő szenvedélye ilyen sok gondot okoz majd az utódainak. Pedig milyen büszke volt, mikor nagy „vadászat” eredményét, egy-egy könyvritkaságot hazahozott.

- Nekem is mutogatta mindig a könyveit. Már egész kisfiú koromban is. Valójában azokon tanultam olvasni.

Vince felállt.

- Mennem kell. Holnap jövök az újabb fordulóval. Nagyon remélem, hogy mind befér.

- Hozzál egy deszkát is, hogy a tornyok megtámaszkodjanak.

- Modern könyvtárszoba – dűnnyögte Vince a kamra mellett elhaladva.

- Persze, te azokra a filmen látott csodás könyvtárszobákra vágysz, igaz, Vince? Faburkolat, nagy fotelok, a kandallóban pattog a tűz...

- Álom, anya, csak álom.

HAJNALI ÓRÁK

Tíz óra. A mosógép már leállt, talán kitergegethetne. Lara sehol. Úgysem tud addig aludni, míg Lara nem jött. Az iskolának vége, bár tengersok igazolatlan hiányzást szedett össze. Talvaly kettesekkel átengedték, idén legalább négy tárgyból bukik. Az osztályfőnöke felhívta tegnapelőtt. Nincs értelme, hogy évet

ismételjen, teljesen felesleges. Tapintatos megfogalmazásban azt is elmondta, Livia vigye el a gyereket az iskolából. Még mentegőtőzött is, tanári kudarcnak éli meg, hogy Larát nem tudta a helyes útra terelni.

11 óra. Le kellene feküdni. Nagyon fáradt. Péntek este. Vacsora tájt skypeolt Bencével, aki egyetemista, egy másik városban. Majd következő hétvégén hazajön. Hála Istennek, vele nincs semmi probléma. Apja fedezi minden költségét, de van ösztöndíja is.

12 óra. Lefekszem – dönt Livia. Azonnal el is alszik, hogy aztán fél háromkor felébredjen.

Vajon hol lehet? Nem telefonált, mobilja kikapcsolva.

És jönnek a rémképek, egyik a másik után. Baleset. Bár nem iszik, de ittas társaság, Már régen nem tudja, kikkel barátkozik. Néha ismerősök ál-részrtvevő telefonjai „láttuk a lányod. Elég furcsa megjelenésű alakokkal” „Tudod, hogy a Nagy téren órákig lődörög késő este?” – Mit lehet erre felelni?

Álmatlanul forgolódik. Hajnali négy. Lassan pirkad. Hat óraker felkel. Telefonál, hiába. A nap házimunkával telik. Még főz is, hogyha megjön...

Aztán újra 10, majd 11, 12 óra.

Lefekszik. Kettőkor felriad. Mintha valami zaj, mintha jönne...

Másnap, vasárnap reggel felhívja Lara apját. Bár elváltak, korrekt maradt a kapcsolatuk. Béla fedezi Bence költségeit, ő a Laráét. Ismerteti a helyzetet és megkérdezi, mit tegyen. Béla nem tesz semmilyen bántó megjegyzést. Pár hónapja már beszéltek Lara viselkedéséről: nem tanul, nem jár iskolába, késő estig lófrál. Minden szó lepereg róla.

- Soha nem ütöttem meg és nem is hiszem, hogy ez bármit segítené – sóhajt Livia tanácstalanul.

Béla szerint nem baleset, mert akkor már értesítették volna. A kikapcsolt telefon inkább arra utal, hogy nem akar beszélni. Kis-

korú, és a rendőrséggel talán haza lehetne hozatni, de az első adandó alkalommal ugyanúgy elmegy, ha akar.

Tehetlenségükben vergődve fejezték be a telefonbeszélgetést.

Vasárnap este: 10, 11, 12 óra.

Livia fekszik az ágyban, de nem tud elaludni. Már annyi minden szörnyűséget végig gondolt. És a helyzet annyira kilátástalan. Egy óra körül motozást hall. Felpattan, kimegy. Lara akkor jön be.

- Hol voltál? Még csak nem is telefonáltál! Hogyan tehetted ezt?

Lara szembefordul, kis mosollyal, derűsen mondja:

- Lementünk a Balatonhoz.

- Hogyhogy?

- Hát Bazsi kapott egy autót a 18. születésnapjára. Jogsija is van. Sőt pénze is. Öten voltunk – tele kocsi.

- Nem gondoltál arra, hogy aggódom miattad? Hogy tehetsz ilyet egy másik emberrel?

- Miért? Felnőtt vagyok, oda megyek, ahová akarok.

- 16 éves vagy. És a viselkedésed nem felnőttre vall.

- Mégis mit tudsz tenni? Megversz? Hiszen sohasem ütötél meg. Azt csinállok, amit én akarok.

Livia dermedten állt. Üvöltöni és sírni akart egyszerre.

- Miért teszed ezt velem – kezdte, de Lara bement a szobájába és a hátizsákjával jött ki.

- Elmegyek. Ne aggódj. Majd jelentkezem.

Kiment és behúzta maga mögött az ajtót. Végére be is vághatta volna, hogy csak úgy durran. De mindig jól nevelt kislány volt.

SZOCIÁLIS GONDOZÁS

- Jó reggelt Kovács néni. Hogy vagyunk ma reggel? – köszönt be Márta, a szociális gondozó.

Kovács néni, azaz Mari már rég ébren volt, de még feküdt.

Márta pár perc múlva már ott is volt: tálka víz, mosdókesztyű.

Mintha babát: lehúzta Mari hálóingét, végig mosta, megtörölte.

Mari morcos képet vágott. Egyébként is szemérmes lélek volt.

Utálta, hogy valaki pucér testét lássa, meg mosdassa. És milyen testét! Ó, akire régen (de régen, Istenem) azt mondták, hogy „jó mellyes-faros”, most meg? Hová lett a melle? Lóg a semmi, lötytyedt a fara. Úgy szégyellte, mintha tehetne róla.

Márta segített felöltözni, aztán odaigazította a járókeretet.

- No, irány a WC. Addig megcsinálok a reggelit.

Mari nekiindult. Még jó, hogy így télen nem a kinti budiba kell mennem – mormogta. Valójában hálás volt Mártának, ugyanakkor halálra bosszankodott, hogy úgy bánik vele, mint egy gyerekkel, ha kedvesen is, de határozottan irányítja, utasítja. Most meg az ő konyhájában tesz-vesz, mintha sajátja lenne.

Márta behozta a tálcán a reggelit és az asztalra tette. A gyógyszeres dobozból kiszámolta a tablettákat és Mari markába tette.

- Tessék bevenni Kovács néni. A déli adagot majd az ebéddel. Most sietek a szomszédba Horváth nénihez. Nagyon nehéz vele. Ahogy megérkezem, ráteszem az ágytálra. Előkészítem a reggelit, a mosdást, a gyógyszert – semmi. Amint kiveszem az ágytálat – rögtön, bele az ágyneműbe, hálóingbe.

Márta ezzel elment. Mari tudta, hogy Terus, Horváthné agyvérzést kapott. Nem tud beszélni, fél oldala lebénult. Egész nap csak fekszik. Mari eltöprengett, vajon mire gondol, ha gondol valamit egyáltalán. Óh, mennyit locsogtak, trécseltek együtt, néha csak úgy a kerítésen át, gazolás, kapálás, gyümölcszedés közben vagy helyett.

Mari ült a fotelben és nézte a semmit. Talán bekapcsolhatja a tv-t. A természetfilmeket szerette leginkább. A párbeszégeket, híreket néha meghallgatta, de egy részét nem értette. Hóvivatar Amerikában, árvíz Indiában - ez rendben. De olyan kifejezésekkel, hogy jogállamiság meg hetedik cikkely, nem tudott mit kezdeni. A szövegeket meg néha összekeverte és jókat bosszankodott.

Márta megjött az ebéddel. Mari elnyammogott rajta: néha ízlett, néha nem. Bárcsak tudna főzni magának. de elég rozoga, fáradékony és a járókerethez két kéz kell, mivel csináljon akármit is. Ebéd után gyakran elsundított. Korán sötétedett. Felgyújtotta a lámpát. Néha kapott magazinokat. Megnézte a képeket, bele-beleolvasott. Este a mikróban megmelegítette, amit Márta bekészített.

- Megint eltelt egy nap – mondta magának. Jövő hónapban talán meglátogatja az unokája. Mindenképp rá akarja beszélni az internetre.

- Internet nélkül nem lehet élni – mondja meggyőződéssel, 26 éve teljes lelkesedésével.

- De Marcikám – tiltakozik Mari – azt az izét, a tablettát nem tudom használni. Előbb meg kéne tanulni, hogyan működik. Ahhoz meg már öreg vagyok. Tudod kisfiam, öreg kutya nem tanul új trükköket.

De Marci csak magyaráz, erősködik. Ha jön, hoz egyet.

- Majd meglátod, Nagyikám, milyen egyszerű. Meg fogod tanulni, hidd el.

Hát, majd megpróbálja, mert nem akarja, hogy Marci csalódjon benne. Ki tudja, lehet, hogy tényleg olyan jó. Nehézképpen felel meg és azon mereng, fog-e álmodni s ha igen, mit. Minap lánykori udvarlója táncra kérte, de épp ahogy a tánc helyre értek, felébredt. Kimondottan bosszús volt: legalább álmában táncoljon és legyen fiatal.

- Az internet majd megfiatalítja Nagyikát, biztatta Marci.

Mari ült a fotelben és nézte a semmit. Talán bekapcsolhatja a tv-t. A természetfilmeket szerette leginkább. A párbeszégeket, híreket néha meghallgatta, de egy részét nem értette. Hóvivatar Amerikában, árvíz Indiában - ez rendben. De olyan kifejezésekkel, hogy jogállamiság meg hetedik cikkely, nem tudott mit kezdeni. A szövegeket meg néha összekeverte és jókat bosszankodott.

Márta megjött az ebéddel. Mari elnyammogott rajta: néha ízlett, néha nem. Bárcsak tudna főzni magának. de elég rozoga, fáradékony és a járókerethez két kéz kell, mivel csináljon akármit is. Ebéd után gyakran elsundított. Korán sötétedett. Felgyújtotta a lámpát. Néha kapott magazinokat. Megnézte a képeket, bele-beleolvasott. Este a mikróban megmelegítette, amit Márta bekészített.

- Megint eltelt egy nap – mondta magának. Jövő hónapban talán meglátogatja az unokája. Mindenképp rá akarja beszélni az internetre.

- Internet nélkül nem lehet élni – mondja meggyőződéssel, 26 éve teljes lelkesedésével.

- De Marcikám – tiltakozik Mari – azt az izét, a tablettát nem tudom használni. Előbb meg kéne tanulni, hogyan működik. Ahhoz meg már öreg vagyok. Tudod kisfiam, öreg kutya nem tanul új trükköket.

De Marci csak magyaráz, erősködik. Ha jön, hoz egyet.

- Majd meglátod, Nagyikám, milyen egyszerű. Meg fogod tanulni, hidd el.

Hát, majd megpróbálja, mert nem akarja, hogy Marci csalódjon benne. Ki tudja, lehet, hogy tényleg olyan jó. Nehézképpen felel meg és azon mereng, fog-e álmodni s ha igen, mit. Minap lánykori udvarlója táncra kérte, de épp ahogy a tánc helyre értek, felébredt. Kimondottan bosszús volt: legalább álmában táncoljon és legyen fiatal.

- Az internet majd megfiatalítja Nagyikát, biztatta Marci.

Ez nagyon csábítóan hangzik, de ki tudja, mit jelent. Végigsimított a testén.

- Na, ebből nem lesz már ifjúság – motyogta és magára húzta a paplant.

HÁLAIMA

Józszi nagy lelkesedéssel húzta a harang kötelét. Büszke volt rá, hogy ő harangozhat. Ez most a beharangozás a 9 órás misére és akik még úton voltak, igencsak szaporázták. Miska bácsi már ott ült a harmóniumnál és amint a pap kilép a sekrestyéből, rákezdi. Felesége, Cilike ott ült kicsit odább – ő majd a prédikáció után énekel.

Miska bácsi zeneiskola igazgató volt mielőtt – nyugdíjazása után – ideköltöztek ebbe a pici faluba, ahol alig 250-en laktak. Cilike pedig operaénekesnő volt, énekelt az Operában, ha nem is a legnagyobb szerepeket.

Miska bácsi rendszeresen bejárt az itteni iskolába: mesélt zeneszerzőkről, hallgattak zenét és őszinte lelkesedése átragadt a gyerekekre. „Bach” – mondták otthon s a szülők csak hallgattak és ámulnak. Cilike pedig minden vasárnap énekel a misén. Ott állt, szépen felöltözve, mert megadta a módját, kezében kottalap és énekelt. Még mindig szépen csengő hangja volt. A baj abból eredt, hogy az idő teltével egyre jobban reszketett a hangja és ezt főleg a gyerekek igen mulatságosnak találták és elbújva pukkadoztak a visszafojtott nevetéstől.

Ezen a misén az ének igencsak reszketősre sikerült és Sára néni,

aki a sekrestyési teendőket ellátta, szólt a papnak.

- Tisztelendő úr! Tessék már valamit csinálni a Cilikével. Egyrészt úgy reszket, hogy azt hiszem nem tudja befejezni és összeesik, másrészt a gyerekek, de már a felnőttek is alig bírják visszafojtani a nevetést. Márpedig nem szeretnénk megbántani, mert nagyon rendes emberek.

A pap mise után belátogatott hozzájuk. A negyedik ház a templomtól, nem nagy kitérő, mielőtt visszamegy a városba.

Örömmel fogadták, helyel, kávéval kínálták. Erről-arról beszélgettek, a pap meg magában gyötrődött, hogy lehet tapintatosan megmondani valakinek, hogy ne énekeljen, mert nevetségessé válik.

- Szép dalt hallottunk ma is – kezdte.

- Tudja Tisztelendő úr, mi zenével imádkozunk az Istenhez. Hogy megháláljuk a tehetséget, amit adott, meg hogy a zenével utat mutassunk az embereknek Istenhez.

A pap egyetértően bólogatott. Nemsokára elköszönt, s elment. De egész héten ezen töprengett, telefonon beszélt Sára néniel, meg másokkal is, hogy valahogy megoldja.

Következő vasárnap a prédikáció után nem ment az oltárhoz, hanem megállt az emberek előtt:

Sok-sok éven át együtt imádkoztunk azzal a zenével, amivel Cilike asszony megajándékozott minket. Eljött az idő, hogy kifejezzük hálánkat és most mi énekeljünk neki és vele.

Ahogy megbeszélték, mindenki felállt, még a legvirgoncabb gyerekek is érezte, valami fontos és szép történik és rendesen állt. Az emberek pedig rázendítettek egy közismert ének dallamára. Miska bácsi az első hangok után rögtön felismerte és kísérenni kezdte, túljutva meglepődésén. Cilike pedig meghatódva állt, egy-egy könnycseppet letörölve.

Az éneklők kicsit hátrafordultak, rámosolyogtak.

Mise után elmenőben többen is odaléptek Cilikehez:

Köszönjük Cilike. Mindig nagyon szépen énekelteél.

Cilike boldogan mosolygott.

- Látod, Miska, – ragyogott – az Operában ugyan tapsoltak, de ilyen kedvesen sosem szóltak hozzám. Úgy látszik, még ebben a korban is lehet sikerem.

Attól kezdve a prédikáció után mind felálltak és közösen énekeltek. Ha idegen tévedt arra és elcsodálkozott, csak annyit mondtak neki:

- Így szoktuk. Együtt énekelünk Cilikével, így imádkozunk.

Cilike örömeben már énekkart vizionált, de Miska lehűtötte:

- Nézz szembe azzal, hogy ehhez már nincs erőnk. Ehhez már nem elég a lelkesedés.

- De a misén még énekelünk együtt.

- Igen, igen. Ameddig csak bírjuk.

Így aztán vasárnaponként együtt szólt az ének.

„...Nagyon igaz: több figyelmet, elismerést érdemel – Szarvaskő poétája... Keveseknek adatik meg, hogy önmagukban felfedeznek és kiteljesíthetnek egy új adottságot, tehetséget, talentumot, amely igazi ígéret, kiteljesíthető lehetőség.

Judit budai lány volt, tragikus magyar értelmiségi sorsot élt meg, igazi karakter, olyan műveltségi, irodalmi, szellemi-lelki értékeket képvisel, melyekre a jelenkorban óriási szükség van.

Öröm látni, hogyan talált rá erre az útra, hogyan találta meg mondandója a formát – a versben.

Juditnak a lelke diktálja a vers logikáját... Nem kell a legnagyobbakhoz mérni, de másokhoz viszonyítani, hasonlítani sok szempontból is érdemes.

Szeretetlenben – szenvedésben, emberségben, igazságban gazdag ez a költészet, mert gazdag az alkotója is. Judit költészete igazi lelet, lelemény: szarvaskői trouva-illet!”

*Dr. Cs. Varga István,
József Attila-díjas
irodalomtörténész*

